

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹
1. do 15. januar 2023. godine

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko materijalno pravo			
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine - Registar zemljišta, postupajući po rješenju o izvršenju (radi zabilježbe izvršenja na nekretninama), kod stanja stvari da je izvršenik u navedenim zemljišno knjižnim ulošcima upisan kao nosilac prava vlasništva na objektima i prava građenja na zemljištu na kojem su objekti izgrađeni, određuje upis zabilježbe izvršenja i na izvršenikovom pravu vlasništva na objektima i na pravu građenja na zemljištu, na kom su objekti izgrađeni. Naime, prema odredbi člana 79. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine kada je zgrada izgrađena na pravu građenja onda pravo građenja i ta zgrada, ako je trajna, čine nerazdvojivu pravnu cjelinu (ista osoba je ovlaštenik prava vlasništva zgrade i prava građenja) i zajedno se prenose, naslijeđuju i opterećuju.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002272 19 Gž
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Kako se samo one zabilježbe koje su propisane Zakonom o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine odnosno Zakonom o izvršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, upisuju u zemljišne knjige, a kod toga da sporne zabilježbe (zabilježbe čiji je upis zahtjevom tražen) nisu navedenim zakonima propisane, onda je prvostepeni sud donio pravilnu odluku kada je zahtjev za njihov upis odbio jer nije imao zakonski osnov za upis, a nepostojanje zakonskog uporišta nije se moglo nadomjestiti saglasnom voljom ugovornih strana (na čemu založni povjerilac posebno istrajava u žalbi), jer je volja ugovornih strana ograničena prinudnim propisima.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002288 20 Gž

¹ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Zemljišnoknjižni sud se ne može upuštati u ispitivanje pravilnosti i zakonitosti isprave na osnovu koje se vrši upis vlasništva u zemljišne knjige, nego je samo dužan ocijeniti da li zatraženi upis neposredno proizlazi iz isprave priložene uz prijedlog, odnosno da ocijeni da li zatraženi upis odgovara njenom sadržaju i je li konkretni upis provodiv s obzirom na zemljišnoknjižno stanje u času kada je zemljišnoknjižnom sudu dostavljena odluka kojom je upis određen.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002336 20 Gž
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Samo se one zabilježbe, koje su propisane Zakonom o registru zemljišta i prava na zemljištima ili drugim zakonom, upisuju u zemljišne knjige. A, kako Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima ili drugi zakon ne sadrže odredbe za upis zabilježbe činjenice postojanja braka, Registar zemljišta Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nema zakonsko uporište za upis te zabilježbe bez obzira na to što postoji mogućnost otuđenja nekretnina. Naime, „opravdana bojazan“ ne može nadomjestiti (propisati) ono što zakonom nije propisano, već predlagaču stoje na raspolaganju druge zakonske mogućnosti za zaštitu svojih prava i interesa.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002244 19 Gž
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Kada su u pitanju promjene u obliku, površini i kulturi parcela kao i promjene na zgradama i drugim objektima u građevinskom smislu, prema odredbi člana 212. Zakona o registru zemljišta i prava na zemljištima BD BiH, nakon snimanja izrađuje se prijavni list radi provedbe nastalih promjena u zemljišnoj knjizi.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002296 20 Gž
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Kada je upis založnog prava odredio za to nadležni organ, onda u postupku upisa zakonskog založnog prava (hipoteke), sud nije ovlašten da ispituje pravilnost rješenja Porezne uprave o osnivanju hipoteke, već jedino da li je priloženo rješenje odgovarajućeg sadržaja (doneseno od strane nadležnog organa u granicama njegovih ovlaštenja) i oblika, i da li je prikladno za provođenje traženog zemljišnoknjižnog upisa.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002299 20 Gž

Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Rok za izjavljivanje žalbe protiv rješenja kojim se odbija ili odobrava upis u Registar zemljišta je 8 dana za sve upise za katastarske opštine za koje je uspostavljen Registar prava na zemljištu i u Zakonu o registru zemljišta ove odredbe su svrstane u trećem dijelu u glavi IV koja reguliše postupak upisa i održavanje Registra nakon završenog izlaganja. Dakle, kada je utvrđeno da je za konkretnu katastarsku opštinu završen postupak izlaganja i da je u odnosu na nju stupio na snagu novi premjer, više se ne mogu primjeniti odredbe Zakona o registru zemljišta o pravnim lijekovima koje se nalaze u okviru prvog dijela u glavi VI. Naime, unutar tog dijela Zakona o registru zemljišta se nalazi odredba člana 124., kojom je određeno da je rok za žalbu 15 dana, ali se odnosi na upis nekretnina za koje nije završen postupak izlaganja i u pogledu kojih nije stupio na snagu Registar prava na zemljištu (novi premjer).	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002314 20 Gž
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Kada je na osnovu notarske isprave upisana hipoteka (založno pravo) na založenim nekretninama založnog dužnika i kada je on izričito pristao na izvršenje bez odlaganja, tada je založni povjerilac stekao pravo na pokretanje izvršnog postupka, ali isto tako je stekao prvenstveni red i pravo namirenja svog potraživanja i kada se promijeni nositelj stvarnog prava na založenoj nekretnini.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002319 20 Gž
Zakon o registru zemljišta i prava na zemljištima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	Upis u zemljišne knjige	Za razliku od zakonodavstva Distrikta, Zakoni o stvarnim pravima Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske su propisali mogućnost da vlasnik pravnim poslom odredi zabranu otuđenja ili opterećenja nekretnina, koja djeluje prema trećim osobama ako je upisana u zemljišnu knjigu, kao i Zakon o vlasništvu Republike Hrvatske koji je propisao da vlasnik može pravnim poslom odrediti zabranu otuđenja ili opterećenja svoje stvari i pod kojim uvjetima ta zabrana djeluje prema trećim osobama. Međutim, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta ne sadrži takve odredbe.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 0 Dn 002319 20 Gž

➤ **Krivično pravo i Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PRAVO - OPĆE ODREDBE			
Radnje dokazivanja; Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog	Psihijatrijsko vještačenje; Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	U situaciji kada iz sadržaja spisa predmeta proizlazi da se u konkretnom kaznenom postupku nije pojavila sumnja u sposobnost optuženog za rasuđivanje i odlučivanje, zbog čega, sukladno odredbi člana 124. stav 1. ZKP FBiH, nije postojala obveza tužitelja ili suda da na ranije navedenu okolnost odredi provođenje psihijatrijskog vještačenja, te kada takvo vještačenje iz ranije navedenih razloga nije provedeno, onda se prvostupanjski sud, kod odlučivanja o pritvoru, realno nije ni mogao izjašnjavati o tome da li je optuženi u vrijeme počinjenja kaznenih djela za čije izvršenje se osnovano sumnjiči bio uračunljiv.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 O K 020348 22 Kž
Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/optuženog	Pritvor nakon izricanja presude	Prilikom odlučivanja o pritvoru nakon ukidanja prvostupanjske presude, kod ispitivanja jesu li razlozi za pritvor i dalje aktualni, postojanje osnovane sumnje (kad sud postupa po članu 330. stav 5. ZKP FBiH) ne može se utvrđivati u odnosu na kazneno djelo iz ukinute presude jer ona pravno ne postoji, nego se taj odnos uspostavlja isključivo prema kaznenom djelu iz potvrđene ili na glavnom pretresu izmijenjene optužnice.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 036260 21 Kž 9
KRIVIČNO PROCESNO PRAVO			
Redovni pravni lijekovi Žalba na prvostepenu presudu/Žalbeni osnovi	Bitna povreda – sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe	U situaciji kada je optuženom stavljeno na teret da je učinio produženo krivično djelo Krivotvorenje službene isprave iz člana 389. stav 1. u vezi sa članom 55. KZ FBiH, odnosno da je učinio više istih krivičnih djela koja s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu, onda je izrekom presude potrebno odlučiti o svim radnjama koje se optuženom stavljaju na teret, pa izrekom presude nije u potpunosti riješen predmet optužbe ukoliko sud odluči samo o onim radnjama učinjenja za koje nalazi utvrđenim da ih je učinio optuženi bez donošenja odluke i o radnjama optuženog za koje smatra da nema dokaza da ih je optuženi učinio a koje radnje, same po sebi, imaju obilježje krivičnog djela, pa je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka h) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 O K 013572 20 Kž

Redovni pravni lijekovi Žalba na prvostepenu presudu/Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH ako sud. prilikom odlučivanja o prijedlogu tužitelja za produženje pritvora, donese rješenje kojim se određuje odnosno produžava pritvor osumnjičenoj odnosno optuženoj osobi iako u smislu člana 145. stav 2. ZKP FBiH prethodno nije saslušana na okolnosti razloga iz člana 146. stav I. tačka b) ZKP FBiH, zbog kojih je pritvor predložen.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 O K 021537 21 Kž 4
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI POSTUPCI			
Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom Primjena zakona	Zaštita prava treće osobe	Samim tim što je na nekretnini, na kojoj je određena privremena mjera osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, prethodno upisano založno pravo na osnovu Ugovora o zasnivanju založnog prava, osumnjičeni nije potpuno onemogućen da raspoláže tom nekretninom jer to. samo po sebi, ne pruža apsolutnu garanciju da predmetna nekretnina neće biti otuđena ili opterećena jer zaključeni ugovor je podložan promjenama koje bi mogle dovesti do brisanja založnog prava, te time i mogućnosti osumnjičenog da raspoláže tom nekretninom.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 031067 20 Kž 9

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
UPRAVNO MATERIJALNO PRAVO			
Imovinsko-pravni odnosi	Verifikacija stare devizne štednje	Kako odredba člana 13. stav 1. tačka b) Zakona o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje ne spominje termin „pismeni“, a pravovaljanost forme ugovora o darovanju ne podrazumijeva nužno postojanje pismenog ugovora, to postoji obaveza upravnih organa da, u cilju identificiranja potražioca, u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku provedu poseban ispitni postupak radi utvrđivanja da li su potraživanja po osnovu stare devizne štednje poklonjena, jer je dokazivanje učinjenog ugovora o poklonu dopušteno i moguće i drugim dokaznim sredstvima.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 O U 012001 17 Uvp
Branilačko/boračko-invalidska zaštita	Statusna evidencija	Za potpuno utvrđivanje činjenica koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja, da li je lice obavljalo vojnu-formacijsku dužnost komandanta ili komandira potrebno je na osnovu materijalnih dokaza, a po potrebi i saslušanjem svjedoka utvrditi da li postoji naredba o postavljenju/razrješenju na formacijsku dužnost komandanta	Vrhovni sud Federacije BiH 06 O U 011226 18 Uvp

		odreda, koji čin je lice imalo, odnosno potrebno je utvrditi koje su po broju pripadnika, namjeni i strukturi bile jedinice iz čega se zaključuje o kojoj vojnoj formaciji se radi.	
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Prijevremena povoljnija starosna penzija Izmjena rješenja nakon donošenja odluke Ustavnog suda F BiH	Kada je nakon donošenja presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-7/12 od 20.11.2012. godine i broj: U-17/12 od 07.02.2013. godine, dopunjen postupak, te na osnovu tako dopunjenog postupka doneseno rješenje od 24.06.2014. godine, kojim je ukinuto ranije rješenje nadležnog prvostepenog organa i riješeno da tužitelju prestaje pravo i isplata prijevremene povoljnije starosne penzije, tada nisu ispunjeni uslovi iz člana 60. Poslovnika Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine za izmjenu rješenja i uspostavu prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 012259 17 Uvp
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Povrat više isplaćenih invalidnina (preplata)	Odredba člana 56. stav 1. Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/04, 56/05 i 70/07), kada se dovede u vezu sa Zakonom o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite („Službene novine Federacije BiH“ broj: 82/09 i 11/10-ispravka), u postupku kontrole, prema citiranom Zakonu, ukoliko je licu prestalo svojstvo ratnog vojnog invalida i pravo na ličnu invalidninu onda je dužan vratiti primljeni iznos, na koji nije imao pravo.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 009555 18 Uvp
Inspekcijski nadzor	Inspekcijski nadzor	Prema izričitoj odredbi člana 29. stav 1. citiranog zakona za skupljanje napuštenih i izgubljenih životinja isključivo ovlašten higijenski servis. Naime, kada je u pitanju skupljanje napuštenih životinja moraju biti zadovoljeni standardi postupanja na najprikladniji način, a stoje i normirano članom 19. Pravilnika o osnivanju i uvjetima koje moraju ispunjavati higijenski servisi („Službeni glasnik BiH“, broj: 27/10), pa tako hvatanje i prevoz napuštenih životinja koje se uklanjaju sa javnih površina vrše za to osposobljene osobe, uz primjenu odgovarajuće opreme i hemijskih supstanci, i na način da se životinji nanosi najmanje boli, patnje, straha i stresa. Dakle, radi se o radnjama koje mogu vršiti samo osposobljene osobe i to sa tačno propisanom opremom, što su higijenski servisi, isključujući na taj način druge osobe.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 009826 18 Uvp
Inspekcijski nadzor	Inspekcijski nadzor	U skladu sa presudom Ustavnog suda F BiH broj: U-27/09 od 20.04.2010. godine kojom je utvrđeno da je odredba člana 1. stav 1. Zakona o državnoj službi u F BiH („S1. novine F BiH“, broj. 29/03-8/06), neustavna u dijeli koji glasi: kantona, grada i općina (jer se federalnim zakonom mogao samostalno urediti radno- pravni status državnih službenika samo u federalnim organima vlasti), kantoni su bili dužni donijeti propise kojima će urediti radno-pravni status državnih službenika u kantonu, gradu i općini (što nije učinjeno). Kako je Vlada HNK 15.02.2012. godine donijela Uredbu o primjeni zakona o	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013536 19 Uvp

		državnoj službi u F BiH u HNK („Sl. novine HNK“, broj: 6/12) čijim članom 1. je propisano da će se Zakon o državnoj službi u F BiH primjenjivati kao kantonalni zakon u HNK, do donošenja kantonalnog zakona o državnim službenicima i namještenicima, nije postojao osnov da Općinsko vijeće Općine Čapljina donosi Odluku o uvjetima i načinu prijema državnih službenika u službe Općine Čapljina, niti se na osnovu te Odluke mogao vršiti prijem državnih službenika.	
Imovinsko-pravni odnosi	Pretvaranje prava raspolaganja u pravo svojine	Na dobrima od općeg interesa, koja su u zemljišnim i katastarskim evidencijama upisana kao državna svojina sa pravom upravljanja u korist društvenog preduzeća, nije se mogao utvrditi gubitak prava upravljanja i naložiti upis prava vlasništva i posjeda u korist Općine Vareš na osnovu Zakona o rudarstvu, Zakona o koncesijama i Zakona o pretvorbi društvene svojine, jer istim nije regulisano pitanje vlasništva i upravljanja na dobrima od općeg interesa, niti bilo kakva mogućnost raspolaganja državnim imovinom. Ovo posebno imajući u vidu Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnim imovinom Bosne i Hercegovine i Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja državnim imovinom Federacije Bosne i Hercegovine, koji zakoni su lex specialis u vezi sa pitanjem raspolaganja državnim imovinom, a što je moralo biti predmetom razmatranja nadležnih organa, a i prvostepenog suda.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 009517 18 Uvp
Branilačko/boračka-invalidska zaštita	Kontrola zakonitosti korištenja ostvarenih prava (Revizija)	Kada Revizorski tim u postupku revizije (preispitivanje) svih uvjerenja o svojstvu (pripadnosti) i okolnostima pod kojima je lice ranjeno, povrijeđeno, oboljelo ili je došlo do pogoršanja bolesti, poginulo, umrlo ili nestalo, na osnovu kojih su priznata određena prava iz oblasti povoljnijeg penzionisanja, za korisnike prava na penzije ostvarene prema propisima iz člana 1. Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite sačini izvještaj u kojem se konstatuju povrede propisa, Revizorski tim taj izvještaj dostavlja Federalnom ministarstvu koje izdaje nova uvjerenja na obrascu FMB2 i dostavlja ih Federalnom zavodu penzijsko-invalidskog osiguranja koji rješenjem odlučuje o prestanku prava i obustavljanju isplate prijevremene povoljnije starosne penzije.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013388 19 Uvp
Branilačko/boračka-invalidska zaštita	Kontrola zakonitosti korištenja ostvarenih prava (Revizija)	Postupak kontrole zakonitosti korištenja prava na ličnu invalidninu u skladu sa odredbama Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite ne odlaže izvršenje rješenja o pravu na ličnu invalidninu i ne može biti razlog za prekid postupka (izvršenje rješenja) primjenom odredbe člana 142. stav 1. Zakona o upravnom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 014269 19 Uvp

Porezi, doprinosi i takse	Naknada za korištenje cestovnog zemljišta	U postupku određivanja naknade za korištenje cestovnog zemljišta primjenjivaće se odredbe Zakona o javnim cestama Federacije BiH, te shodno tome i odredbe Pravilnika o naknadama za korištenje cestovnog zemljišta i Uredbe o visini naknade za korištenje zemljište uz javne ceste, a ne odredba člana 73. stav 3. Zakona o električnoj energiji, kojom se elektroenergetski subjekti koji obavljaju svoju djelatnost kao javnu uslugu oslobađaju obaveze plaćanja naknade za korištenje cestovnog zemljišta.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 015330 18 Uvp
UPRAVNI SPOR			
Rješavanje spora	Sadržaj presude/rješenje	Postoji povreda pravila federalnog zakona o postupku kada je izreka presude nejasna jer se za dio dosuđenog tužbenog zahtjeva uopšte ne može utvrditi na šta se odnosi, pri čemu za taj dio dosuđenog zahtjeva uopšte nisu dati razlozi u obrazloženju presude, a takva nejasna izreka presude ne može biti izvršena u izvršnom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 014221 19 Uvp
Upravni spor	Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajamčenih Ustavom Federacije	1. Kada je povreda prava već utvrđena Odlukom Ustavnog suda BiH Kantonalni sud ne može o istoj povredi prava ponovno odlučivati u postupku po zahtjevu za zaštitu sloboda i prava pojedinaca zajamčenih Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i instrumentima Aneksa tog Ustava. 2. Nema smetnje da se isplata budućih mjesečnih iznosa lične invalidnine nakon njihovog dospijeća (budućih davanja) vrši na račun punomoćnika advokata samo ukoliko u tom pravcu bude data posebna punomoć od strane korisnika invalidnine u kojoj bi on izričito ovlastio punomoćnika advokata za prijem takvih davanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 003488 19 Uvp
UPRAVNI POSTUPAK			
Stranka i njeno zastupanje	Procesna sposobnost	Svojstvo stranke (i po odredbi člana 137. Zakona o upravnom postupku) procjenjuje u vezi sa određenjem stranke iz člana 48. istog Zakona, pa kako prava, obaveze i pravni interesi proizilaze iz propisa kojim se uređuju pojedine upravne materije to se pitanje stranačke sposobnosti mora cijeliti na samo obzirom na odredbu člana 48., već i na materijalni propis iz koga za lice proizilazi pravo, obaveza ili pravni interes.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013538 19 Uvp
Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka	Izmjena zahtjeva	Kada nije jasan zahtjev stranke, organ je dužan pozvati stranku da ga pouči o njegovim pravima te uredi zahtjev i isti precizira.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 011536 20 Uvp 2

Pravni lijekovi/sredstva Redovni pravni lijekovi	Žalba Rad prvostepenog organa po žalbi	Prvostepeni organ je pored obaveze da ispita da li se radi o dopuštenoj, blagovremenoj i žalbi podnesenoj od ovlaštene osobe dužan ispitati i njenu opravdanost prema materijalnim propisima i ako utvrdi opravdanost eventualno donijeti novo prvostepeno rješenje i svoje prvobitno rješenje zamijeniti. U situaciji kada je prvostepeni organ postupio na navedeni način i prvobitno rješenje izmijeni, tuženi je obavezan ispitati da li su ispunjeni procesni uvjeti za odlučivanje po žalbi koja je uložena na rješenje koje je izmijenjeno.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 012860 18 Uvp
---	--	--	---

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
16. do 20. januar 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Imovinsko-pravni odnosi	Građevinska odobrenja Lokacijski uslovi	Privremeno zauzimanje javne površine se vrši na osnovu lokacijskih uslova i odobrenja organa uprave nadležnog za komunalne poslove.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 025334 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Građevinska odobrenja Upotreba dozvola	U postupku izdavanja upotrebne dozvole nije dopušteno učešće susjeda i drugih lica, zbog čega tužiteljica, kao susjeda, nema svojstvo stranke, u konkretnoj upravnoj stvari, koja je, po svojoj prirodi, jednostranačka.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026194 21 Uvp
Inspekcijski nadzor	Otklanjanje nezakonitosti iz radnog odnosa	Inspektor rada obavlja inspekcijski nadzor u pogledu pridržavanja propisa koji se odnose na zapošljavanje, rad i radne odnose, bezbjednost i zdravlje na radu i u drugim upravnim područjima kada je to određeno posebnim propisom, što uključuje njegovo pravo i dužnost da pokrene i vodi postupak nadzora kada primi predstavku iz koje proizilazi da su povrijeđena prava radnika u bilo kom segmentu rada i radnih odnosa, pa i onom vezanom za samu proceduru davanja otkaza ugovora o radu.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026426 21 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija Srazmjerna penzija	Staž sa uvećanim trajanjem ostvaren poslije 06.3.1992. godine u Republici Srbiji ne uzima se u obzir kod ostvarivanja prava iz PIO u Republici Srpskoj, već samo u efektivnom trajanju kako je to propisano odredbom člana 16 stav 2 Sporazuma između Savezne Republike Jugoslavije i Bosne i Hercegovine u socijalnom osiguranju.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 U 001143 21 Uvp

Upravni spor			
	Troškovi postupka	Tužilac ima pravo na troškove sastava tužbe zbog „ćutanja administracije“, jer je tužba opravdana budući da je tuženi donio osporeni akt nakon podnošenja te tužbe.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 030594 22 Uvp
	Nadležnost	Odluka o raspoređivanju na radno mjesto policijskog službenika, nije upravni akt, u smislu člana 7. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, pa se o njenoj zakonitosti ne odlučuje u upravnom sporu, već u parničnom postupku, kod nadležnog osnovnog suda.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 031986 22 UŽ

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Obligacioni odnosi	Nastanak obaveza Uslov	Odredbom člana 74. ZOO-a je određeno da je ugovor zaključen pod uvjetom ako njegov nastanak ili prestanak zavisi od neizvjesne činjenice, ako je zaključen pod odložnim uvjetom pa se uvjet ispuni, ugovor djeluje od trenutka njegovog zaključenja, osim ako iz zakona, prirode posla ili volje strana ne proističe nešto drugo. Cijeneći da je uvjet ugovora u pravilu objektivno određen, vezano za objektivne okolnosti, a neovisno o radnjama ugovornih strana izvan onih koji se mogu objektivizirati, proizašlo bi da je navedeni uvjet plaćanja „nakon prodaje zemljišta“ protivan prinudnim propisima i kao takav, u smislu odredbi člana 76. stav (1) ZOO-a, ništav.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 0 P 102750 22 Rev
Obligacioni odnosi	Sticanje bez osnova	Poništenje rješenja o priznavanju prava na povoljniju starosnu penziju nije preduslov za osnovanost zahtjeva Zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje sa naslova sticanja bez osnova prema korisniku penzije koji je zasnovao radni odnos nakon penzionisanja. Zasnivanje radnog odnosa korisnika penzije u konkretnom slučaju nema za posljedicu gubitak prava na penziju, već samo prestanak isplate penzija za određeno vrijeme utvrđeno zakonom.	Vrhovni sud Federacije BiH 68 2 P 010236 20 Rev
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Neosnovano obogaćenje postoji samo ako je neko stekao korist bez pravnog osnova ili je taj pravni osnov kasnije otpao.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 129528 21 Rev

Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Objektivna odgovornost za štetu	Predstoji solidarna objektivna odgovornost imaoaca putničkog vozila i pravnog lica koje odgovara za nastalu štetu od divlje životinje, počinjene njenim izlaskom na kolovoz puta, nastaloj saputnici tog vozila, koja je majka vozača, pa time i osiguravatelja toga vozila osnovom obaveznog osiguranja. Kod solidarne odgovornosti koju više osoba prouzroči zajedno ne predstoji materijalno pravna mogućnost da se radnje jednog od sudionika cijene kao postojanje ekskulpacionih razloga za radnje i obaveze drugog sudionika.	Vrhovni sud Federacije BiH 33 O P 076669 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete Obična šteta	Za vrijeme dok nije bio uspostavljen Javni registar računa poslovnih subjekata, banka koja je vodila glavni račun platioca nije mogla znati za postojanje drugog računa platioca kod druge banke, da bi podnijela zahtjev za blokadom tog drugog računa.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 636871 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete/Zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane Naknada materijalne štete	Tužitelju kao osobi kojoj je zbog neosnovanog lišenja slobode prestao radni odnos ili svojstvo osiguranika socijalnog osiguranja, priznaje se radni staž odnosno staž osiguranja kao daje bila na radu za vrijeme za koje zbog neosnovanog lišenja slobode staž izgubila i na zahtjev organa ili pravne osobe ta sredstva će se isplatiti iz budžeta Federacije, kojim je propisan doprinos za vrijeme za koje je staž priznat. Ukoliko organ ili pravno lice koje rješava priznavanje radnog staža, odnosno staža osiguranja u upravnom postupku ne uzme u obzir staž koji se zakonom priznaje licu neopravdano osuđenom ili neosnovano lišenom slobode, tada oštećeni može tužbom zahtijevati da sud utvrdi da je priznavanje staža osiguranja nastupilo po zakonu protiv organa koji osporava priznati staž i protiv Federacije, a kako to izričito reguliše navedena odredba člana 444. stav 3. i 4. ovog zakona.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 467479 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Odgovornost pravnog lica za štetu	Nema odgovornosti tuženih za štetu, ako njihovi radnici ili organi nisu svojim nepravilnim postupanjem, nezakonitim radom ili na drugi način nanijeli štetu tužitelju.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 104014 22 Rev
Ugovori	Osiguranje imovine	Dozvola za upravljanje tuđim vozilom koje prelazi granicu BiH u inozemstvu (DUTV) nema pravni značaj u odnosu na prava i obaveze iz osnova kasko osiguranja nastalim nastupanjem osiguranog slučaja.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 596531 22 Rev

Prestanak obaveze	Zastarjelost	Kad iz sadržine ugovora o kratkoročnom revolving kreditu proizlazi da nije ugovoreno obročno plaćanje duga (rata - anuiteta) nego je ugovoren fiksni rok otplate cjelokupnog duga, u takvoj situaciji prigovor zastare potraživanja treba cijeliti primjenom roka zastare iz člana 371. ZOO, a ne rok zastare iz člana 372. ZOO	Vrhovni sud Federacije BiH
Parnični Prvostepeni postupak	Tužba/Preinaka tužbe		65 O P 500297 22 Rev
Prestanak obaveze	Zastarjelost	U slučaju kada su parnične stranke zaključile ugovor o kreditu u kojem su izdali mjenice kao sredstva obezbjeđenja vraćanja kredita, davaocu kredita je omogućeno zasebno naplaćivanje duga prinudnim putem po mjenici, kao i isplatu duga po zaključenom ugovoru o kreditu u posebnoj ili istoj parnici. U situaciji kada je tužitelj kao davalac kredita podnio prijedlog za izvršenje za prinudnu naplatu duga putem mjenica, a mjenični dug tuženi nisu platili, a tužitelj kao davalac kredita je ustao novom tužbom za naplatu duga na osnovu ugovora o kreditu, tužitelj je promijenio pravni osnov potraživanja. Podizanjem tužbe prestao je pravni osnov potraživanja naplate duga po osnovu mjenica pa se osnovanost prigovora zastare duga po ugovoru o kreditu morala i cijeliti i vezati za dan podnošenja tužbe za naplatu duga po ugovoru o kreditu.	Vrhovni sud Federacije BiH
Parnični postupak/ Prvostepeni postupak	Tužba/Preinaka tužbe		65 O P 500297 22 Rev
STVARNO PRAVO			
Pravo vlasništva	Prestanak prava vlasništva	Danom stupanja na snagu Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta, prijašnji vlasnik u cijelosti gubi pravo vlasništva, a brisanje tog prava nije bilo neophodno provesti u zemljišnim knjigama budući da je po samom zakonu (ex lege) postalo državno vlasništvo. Prijašnji vlasnici prestali su po samom zakonu biti vlasnici nacionalizovane nekretnine, pa tužiteljima kao nasljednicima ne pripada pravo zahtijevati naknadu za nacionalizirane nekretnine po odredbama Zakona o eksproprijaciji, već donošenjem zakona kojim bi bilo regulisano pitanje denacionalizacije i restitucije.	Vrhovni sud Federacije BiH
	Faktička eksproprijacija		58 O P 091886 22 Rev
Pravo svojine	Predmet prava svojine/ Poljoprivredno zemljište, građevinsko zemljište, šume	Poljoprivrednim zemljištem u smislu Zakona o poljoprivrednom zemljištu smatraju se i zemljišta kojima je planskim aktima Republike Srpske, opština i gradova određena druga namjena sve dok se za ta zemljišta u postupku privođenja planskoj namjeni ne plati naknada za promjenu namjene u skladu sa tim zakonom.	Vrhovni sud Republike Srpske
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova		57 O Ps 126495 22 Rev

Pravo svojine Parnični prvostepeni postupak	Sticanje prava svojine/Na temelju odluke suda ili drugog nadležnog organa Teret dokazivanja	Nije osnovan zahtjev tužitelja za utvrđenje prava vlasništva i upis toga prava u javnu evidenciju, ako izvedenim dokazima nije dokazao da je nepokretnost eksproprisana u njegovu korist u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 0 Ps 034097 22 Rev
RADNO PRAVO			
Ugovor o radu	Ugovor o radu	Prema odredbi člana 178. Zakona o radu se vrši usklađivanje samo onih ugovora o radu koji nisu u skladu sa odredbama novog Zakona o radu, na način da ponuđeni ugovor ne može biti nepovoljniji za radnika u pogledu uvjeta pod kojima je radni odnos zasnovan. U tom slučaju se ne daje otkaz ranijeg ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora o radu, nego radniku u slučaju neprihvatanja ponude za zaključivanje ugovora o radu usklađenog sa Zakonom o radu prestaje radni odnos u roku od 30 dana od dana dostave ugovora na zaključivanje. Novi, ponuđeni, ugovor o radu je nepovoljniji za radnika, ako je za iste poslove istog radnog mjesta određen niži koeficijent za obračun plaće.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 0 Rs 095926 22 Rev
Zaštita radnika	Zaštita prava državnih službenika	Odredbom članka 1. Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (ZOR), zakonodavac je ostavio mogućnost da se posebnim zakonom drugačije odredi (uredi) pitanje prava, obveza i odgovornosti iz radnog odnosa u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine nego što je to slučaj sa odredbama ZOR-a, bez da je u toj (ili bilo kojoj drugoj odredbi ZOR-a) ograničio kvantitetu (obim) i kvalitetu (sadržaj) „drugačijeg“ uređivanja problematike prava, obveza i odgovornosti koje su regulirane odredbama ZOR-a (npr. kroz odredbu da se drugim zakonom ne mogu dati manja prava radnicima nego što je to slučaj sa odredbama ZOR-a itd.), slijedom čega se jasnim ukazuje da zakonodavac za potrebe drugačijeg reguliranja radno-pravne problematike, nije imao ni obvezu u cijelosti slijediti obim i sadržaj prava, obveza i odgovornosti reguliranih odredbama ZOR-a, nego je u tom slučaju imao otvoreno polje slobodne procjene kako i na koji način regulirati, između ostalog i problematiku plaća, naknada i drugih primanja po osnovu rada za pojedine oblasti rada (ovisno od specifičnosti konkretne oblasti rada i djelatnosti u kojoj se taj radi obavlja), pa tako i za rad u tijelima javne uprave i institucijama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a što jeste slučaj sa Zakonom o plaćama i naknadama u tijelima javne uprave, koji uživa status posebnog zakona (lex specialis).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 144076 22 Gž

Zaštita radnika	Zaštita prava policijskih službenika	<p>U ocjeni vremenskog važenja pravne norme - da se primjenjuje materijalno pravo važeće na dan nastanka spornog odnosa, za slučaj poništenja rješenja o prestanku ugovora o radu policijskom službeniku zbog pravomoćno izrečene kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci ili strožija kazna zbog počinjenog krivičnog djela primjenjuju se pravila materijalnog prava važeća ne dan pravomoćnosti presude krivičnog suda kojom je ta kazna izrečena.</p> <p>Odluka o prestanku radnog odnosa u smislu navedene odredbe člana 122. stav 1. tačka g) Zakona o policijskim službenicima ima deklaratorni značaj, pa stoga proizlazi i pravilnost zaključka sudova da tužitelju u ovom slučaju nije prestao radni odnos osnovom ovoga rješenja već po samom zakonu – pravomoćnošću navedene presude krivičnog suda, a navedeno rješenje je samo utvrdilo činjenicu da je njegov radni odnos već prestao po sili zakona.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>32 0 Rs 328776 22 Rev</p>
Zaštita radnika	Za isplatu plata, doprinosa i naknade plate	<p>U procesnoj situaciji kada je zahtjevu za isplatu naknada plaća i drugih davanja iz radnog odnosa prethodio parnični postupak u kome je pravomoćno usvojen zahtjev za poništenje otkaza i vraćanje na rad - koji zahtjevi su bili jedini zahtjevi u tom postupku, koji je pravomoćno okončan na način da je usvojen, a nakon toga tužitelj iz tog postupka pokreće novu tužbu za isplatu zasnivajući ovaj na pravomoćnosti presude kojom je poništen otkaz i naloženo vraćanje na rad, rok zastarjelosti zahtjeva počinje teći počev od pravomoćnosti rješenja kojim se poništava otkaz i nalaže vraćanje na rad.</p> <p>Kada je već u tužbi tužitelj postavio tužbene zahtjeve za poništenje otkaza, vraćanje na rad i isplatu naknade plata i ostalih davanja, a u tom postupku pravomoćno poništen otkaz i naloženo vraćanje na rad, - dakle u ovome dijelu pravomoćno odlučeno – a u dijelu za isplatu po žalbi tuženog prvostepena presuda ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje, u kojem je o ovome tužbenom zahtjevu raspravljeno, rok zastarjelosti počinje teći od dana podnošenja tužbe.</p> <p>Pri navedenom potrebno je poduzete radnje tužitelja u tom postupku sagledavati u skladu sa načelom dispozicije, pa time i njegovo disponiranje tužbenim zahtjevom, sa njihovim procesno pravnom i materijalno pravnim učincima.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>53 0 Rs 059693 22 Rev</p>

Zaštita radnika	Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	Iako tužiteljica nije podnijela zahtjev tuženoj za zaštitu prava protiv odluke o nezakonitom otkazu ugovora o radu u roku 30 dana u smislu člana 114. stav 1. Zakona o radu, tužena kao poslodavac tužiteljice zahtjev za zaštitu prava nije odbacila kao neblagovremen, nego se upustila u ocjenjivanje tog zahtjeva i ocijenila ga neosnovanim, time je tužena konačno odlučila o zahtjevu tužiteljice za zaštitu prava, pa bez obzira na njegovu neblagovremenost tužiteljici omogućila da od dostave te odluke u daljem roku od 90 dana podnese tužbu sudu i ostvari sudsku zaštitu u smislu člana 114. stav 2. ZOR-a.	Vrhovni sud Federacije BiH 18 O Rs 047839 22 Rev
Prestanak radnog odnosa	Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga	Odredbom člana 87. stav 2. Zakona o radu, propisano je da se otkaz ugovora o radu može dati ako poslodavac ..... s obzirom na veličinu, kapacitet i ekonomsko stanje poslodavca i mogućnosti zaposlenika, ne može osnovano očekivati od poslodavca da zaposli zaposlenika na druge poslove ili da ga obrazuje odnosno osposobi za rad na drugim poslovima". Dakle, pravilnim tumačenjem navedene odredbe sintagma „da zaposlenika obrazuje odnosno osposobi za rad na drugim poslovima", ne može se tumačiti da se njome stvara toliko široka obaveza za poslodavca, da zaposleniku kojem otkazuje ugovor o radu prije otkaza nudi zaposlenje za koje je potrebna niža kvalifikacija od one koju taj radnik ima, odnosno da zaposlenika sa visokom stručnom spremom obrazuje odnosno osposobljava za radna mjesta za koja se zahtijeva niža stručna sprema.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 272108 22 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljeđivanje na osnovu testamenta	Legati	Ne postoje uslovi za priznanje strane sudske odluke, čije se priznanje traži, iako je postala pravosnažna i izvršna, ako protivnik predlagača nije učestvovao u postupku u kojem je ta odluka donesena.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 O V 024030 22 Gž
Međunarodno procesno pravo	Priznanje strane sudske odluke		
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera Bračna / vanbračna stečevina	Rezervacija grobnog mjesta je imovinsko pravo i može biti predmet bračne stečevine.	Vrhovni sud Federacije BiH 25 O P 044455 22 Rev

Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Zaključenjem Ugovora o diobi bračne stečevine bračnih partnera prije podnošenja tužbe u momentu podnošenja tužbe trećeg - povjerioca iz drugog pravnog odnosa - za utvrđenje da nekretnine i stvari koje su bile predmetom diobe predstavljaju bračnu stečevinu dotadašnja bračna stečevina prestaje i postaje vlasništvo ili suvlasništvo osoba koji su ta prava stekli takvom diobom.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O P 179647 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Privredno pravo	Registar društava	Registarski sud ne može detaljno da se upušta u apsolutnu pravilnost procedure donošenja odluke koja predstavlja ispravu za traženi upis, jer bi u suprotnom registarski sud narušio načela izvanparničnog postupka i primijenio načela parničnog postupka. To znači da je za registarski sud dovoljno da ispita zakonitost donošenja odluke koja predstavlja ispravu za upis glede nadležnosti i postupka za njeno donošenje kao i glede suglasnosti isprave sa općim aktima subjekta upisa (članak 55. Zakona o registraciji), a u slučaju da je predmetna odluka na temelju koje je izvršen upis nezakonita ili nepravilna iz formalnog ili materijalnog razloga koji se, zbog svoje prirode (jer zahtijeva utvrđivanje postojanja određene činjenice), ne može ispitati u registarskom postupku, nezadovoljna stranka ima pravo tražiti njeno preispitivanje i u konačnici poništaj u parničnom postupku u smislu članka 23. Zakona o izvanparničnom postupku.	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 O Reg 002496 22 Pž
AUTORSKO PRAVO			
Pravo industrijske svojine	Žig	Kada se radi o istoj ili sličnoj robi, a u pitanju su slični znaci koji podržavaju žigove tužitelja, mogućnost izazivanja zabune se ne dokazuje, već se pretpostavlja.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 003179 15 Gž 3
Autorsko srodna prava	i Kolektivna zaštita	Tužitelj kao kolektivna organizacija za ostvarivanje prava autora muzičkih djela je ovlašten da obavlja djelatnost kolektivnog ostvarivanja autorskog prava u svoje ime a za račun svih domaćih i inostranih autora.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 132981 21 Rev
Autorsko srodna prava	i Naknada nematerijalne štete	Važeće odredbe člana 200. Zakona o obligacionim odnosima propisuju kada i ko ima pravo na novčanu naknadu nematerijalne štete, a tim odredbama je propisano da to pravo pripada fizičkim licima (pretrpljeni strah, bol i sl). Dakle, ni Zakon o obligacionom odnosima, ni dosadašnja sudska praksa u Bosni i Hercegovini ne priznaju nematerijalnu štetu pravnim licima, koja bi se istina, sada prema novijoj sudskoj praksi mogla kategorisati kao povreda poslovnog ugleda, koju (povredu) stranka trpi zbog postojanja određenih okolnosti, te koju povredu u postupku mora dokazati.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 003179 15 Gž 3

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Isključenje sudije Izuzete sudije	Okolnost da je u žalbenom stadiju postupka postupalo vijeće u istom sastavu kao u prethodnom žalbenom postupku, sama po sebi, ne predstavlja povredu odredbe iz člana 209. stav 2. ZPP, s obzirom da revident ne navodi okolnosti koje koincidiraju toj zakonskoj odredbi- poimenično sudiju koji nije mogao učestvovati u donošenju drugostepene pobijane presude zbog razloga iz člana 357. ZPP.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 360697 22 Rev
	Presuđena stvar	Za ocjenu da li je stvar pravomoćno presuđena po podnesenoj tužbi, njenim prethodnim ispitivanjem nisu relevantne činjenične tvrdnje ranije tužbe, već činjenični osnov pravomoćne presude.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 756183 22 Rev
Prvostepeni postupak Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Teret dokazivanja Zabrana diskriminacije	Da bi došlo do prebacivanja tereta dokazivanja s tužitelja na tuženog, tužitelj mora dokazati prima facie (na prvi pogled) diskriminaciju. Prema pravilu o prima facie diskriminaciji, dokazivanje diskriminacije je podijeljeno u dvije faze. U prvoj fazi tužitelj treba dokazati činjenice iz kojih sud može izvesti zaključak o vjerojatnosti da ga je tuženi diskriminirao. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženog koji u drugoj fazi mora učiniti izvjesnim da diskriminacije nije bilo. U tom smislu, neuspjeh dokazivanja prima facie diskriminacije ima negativnu posljedicu za tužitelja, a neuspjeh pobijanja zaključka o postojanju prima facie diskriminacije ima negativnu posljedicu za tuženog.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 144076 22 Gž
Prvostepeni postupak Radno pravo	Teret dokazivanja Otkaz ugovora o radu zbog odgovornosti za težu povrednu radnih obaveza iz ugovora o radu	Kada je radniku dat otkaz ugovora o radu zbog teže povrede radne obaveze, teret dokazivanja se nalazi na strani tuženog.	Vrhovni sud Republike Srpske 75 0 Rs 044116 21 Rev

Prvostepeni postupak	Dokazi Opće odredbe o dokazima Isprave	Sud je ovlašten da, s obzirom na sve okolnosti, prema svom uvjerenju, cijeni mogućnost stranke da isposluje ispravu koja se nalazi kod organa vlasti ili pravne osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja. Uslov da sud naredi organu, odnosno osobi, da ispravu dostavi sudu je prijedlog stranke. Sud ne traži ispravu po službenoj dužnosti, niti odluka suda zavisi od protivljenja suprotne stranke.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 458436 21 Rev
Prvostepeni postupak	Dokazi Isprave	Kada Zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje izda uvjerenje o visini penzije i visini isplaćene penzije osiguraniku, onda je on izdao ispravu o činjenicama u vezi sa poslovima koje obavlja na osnovu javnog ovlaštenja, pa takvo uvjerenje ima značenje javne isprave koja dokazuje istinitost onoga što se u njoj navodi odnosno potvrđuje.	Vrhovni sud Federacije BiH 68 2 P 010236 20 Rev
Prvostepeni postupak	Dokazi Izvođenje dokaza Svjedoci	Kada tuženi, odnosno njen punomoćnik, nije pristupio na ročište za glavnu raspravu, a na koje ročište je pristupio svjedok, predložen od strane tuženog, te kako sud u parničnom postupku ne može provoditi dokaze u ime parničnih stranaka, što u konkretnom slučaju znači da nije ovlašten da sam u ime tuženog sasluša svjedoka, onda je pravilna odluka prvostepenog suda da taj dokaz (saslušanje svjedoka) ne provede.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 079749 16 Gž
Prvostepeni postupak	Dokazi Vještaci	Okolnost da je za vještaka određena osoba koja je za potrebe tuženog izvođača radova obavila atest materijala korištenih za izvođenje radova iz spornog ugovora o građenju ne predstavlja razlog za izuzeće vještaka, ukoliko je naručilac već u trenutku određivanja osobe vještaka, odnosno prije početka izvođenja dokaza vještačenja, znao za tu okolnost, a zahtjev za izuzeće podnio nakon obavljenog vještačenja, tim više što svoje tužbene zahtjeve naručilac uopšte ne zasniva na činjenicama koje se tiču kvaliteta upotrijebljenog materijala.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O Ps 213921 22 Rev
Postupak po pravnim lijekovima	Povreda odredaba parničnog postupka Relativno bitne povrede Apsolutno bitne povrede	Odredbom članka 329. stavak (1) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (ZPP) regulirano je da povreda odredaba parničnog postupka postoji u slučaju da sud tijekom postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ZPP-a a to je bilo od utjecaja na donošenje pravilne i zakonite presude. U tom smislu, pored činjenice što je žalitelj dužan konkretno navesti koja to točno odredba ZPP-a nije primijenjena ili je nepravilno primijenjena isti je dužan jasno navesti zbog čega je navedena povreda bila od utjecaja na donošenje pravilne i zakonite presude.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 130565 22 Gž

Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv rješenja	Protiv rješenja o odmjeravanju troškova i nagrade vještaku dopuštena je posebna žalba. Stranka koja nije navedeno rješenje pobijala žalbom ne može to rješenje s uspjehom pobijati u reviziji protiv odluke o glavnoj stvari, niti pravilnost i zakonitost odluke o glavnoj stvari može pobijati zbog eventualne nezakonitosti rješenja o odmjeravanju troškova i nagrade vještaku.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 0 Ps 213921 22 Rev
Revizija	Razlozi revizije za ukidanje drugostepene odluke	Ukoliko drugostepeni sud nije ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja za odluku o tužbenom zahtjevu, radi se o povredi odredaba parničnog postupka koja je uticala na pravilnost i zakonitost drugostepene presude, što je razlog za ukidanje iste u revizionom postupku.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 128125 21 Rev
Revizija	Razlozi revizije za ukidanje drugostepene odluke	Kada obrazloženje pobijane drugostepene presude ne sadrži ocjenu žalbenih navoda koji su od odlučnog značaja, revident osnovano ukazuje da je osporena presuda zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka, zbog koje se sa sigurnošću ne može ispitati.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 0 Ps 031109 21 Rev
Revizija	Izuzetna revizija	Različita praksa više vijeća o istom pravnom pitanju istog drugostepenog suda nije propisani uslov za dopuštanje revizije, već je uslov postojanje različite prakse više drugostepenih sudova.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 537493 22 Rev
Revizija Opšte odredbe	Revizija protiv rješenja Povrat/povraćaj u pređašnje stanje	Protiv rješenja kojim je usvojen prijedlog za povraćaj u pređašnje stanje revizija nije dozvoljena.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 117682 22 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Reviziju može izjaviti samo stranka putem punomoćnika koji je advokat, a punomoćnik koji zastupa stranku po drugom zakonu samo ako ima položen pravosudni ispit, neovisno od činjenice da je generalni direktor tužitelja lice ovlašteno za zastupanje tog privrednog društva.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 562544 22 Rev
MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO			
	Priznanje strane sudske odluke	Protivnik predlagača može u postupku priznanja strane sudske odluke uspješno isticati prigovore koji se odnose na nepravilnost postupka koji je prethodio donošenju te odluke, samo ako time tvrdi i dokaže da zbog te nepravilnosti nije mogao učestvovati u tom postupku.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 V 028168 22 Gž

	Priznanje strane sudske odluke	U postupku priznanja strane sudske odluke, sud se ograničava na ispitivanje propisanih uslova za priznanje, pri čemu nije ovlašten da ocjenjuje podobnost za izvršenje odluke čije se priznanje traži, što može biti predmet ispitivanja samo izvršnog suda.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 O V 029515 22 Gž
	Priznanje strane sudske odluke	Ukoliko sud ili drugi organ Republike Srpske nije mjesno nadležan, nema uslova za priznanje strane sudske odluke.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 O V 005211 22 Gž 2
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA			
Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Diskriminacija postoji ako se različito tretiraju pojedinci u sličnim pozicijama a takvo ponašanje nema objektivno i razumno opravdanje, a da bi sud izveo pravilan zaključak, slijedeći praksu Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, potrebno je provesti antidiskriminacioni test, odnosno odgovoriti na pitanja: 1) Da li je različito tretiranje zasnovano na zakonu, a zakon slijedi legitiman javni interes? 2) Da li upotrijebljena sredstva za ostvarenje javnog interesa zadovoljavaju princip adekvatnosti i da li različito tretiranje zadovoljava princip proporcionalnosti? Ako je odgovor na bilo koje od ovih pitanja negativan, slijedi zaključak da se radi o diskriminaciji.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 134438 21 Gž
Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Da bi došlo do prebacivanja tereta dokazivanja s tužitelja na tuženog, tužitelj mora dokazati prima facie (na prvi pogled) diskriminaciju. Prema pravilu o prima facie diskriminaciji, dokazivanje diskriminacije je podijeljeno u dvije faze. U prvoj fazi tužitelj treba dokazati činjenice iz kojih sud može izvesti zaključak o vjerojatnosti da ga je tuženi diskriminirao. Tada se teret dokazivanja prebacuje na tuženog koji u drugoj fazi mora učiniti izvjesnim da diskriminacije nije bilo. U tom smislu, neuspjeh dokazivanja prima facie diskriminacije ima negativnu posljedicu za tužitelja, a neuspjeh pobijanja zaključka o postojanju prima facie diskriminacije ima negativnu posljedicu za tuženog.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 130565 22 Gž
Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Kako tužitelj kao uposlenik javnog poduzeća i u uposlenici u javnom sektoru, kao namještenici i državni službenici u tijelu javne uprave, po prirodi, vrsti i sadržaju, imaju različit radno-pravni status uključujući i različit način uređivanja politike plaća i drugih osobnih primanja iz radnog odnosa te njihovog financiranja, to nema mjesta zaključku tužitelja da se u konkretnom slučaju radi o odgovarajućim komparatorima (usporednim kategorijama).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 130565 22 Gž

Evropska konvencija o ljudskim pravima osnovnim slobodama	o i	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Uposlenici u javnim poduzećima i pravnim osobama iz privatnog sektora ne mogu predstavljati osobe s kojima bi se tužiteljica, kao uposlenica tijela javne uprave, mogla usporediti, jer o pravu na topli obrok navedenih uposlenika nije (izravno) odlučivao tuženi (Brčko distrikt Bosne i Hercegovine), već njihovi poslodavci (kao samostalni pravni subjekti), na temelju svojih općih pravnih akata.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 144076 22 Gž
Evropska konvencija o ljudskim pravima osnovnim slobodama	o i	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Sindikat koji je osnovan u skladu sa zakonom posjeduje aktivnu legitimaciju za podnošenje kolektivne tužbe za zaštitu od diskriminacije, jer se radi o udruženju koje ima za cilj zaštitu prava radnika, pa tako i u odnosu na pravo na jednako postupanje, kao ljudsko pravo, ukoliko je diskriminativnom radnjom povrijeđeno pravo na jednako postupanje većeg broja lica čija prava taj sindikat štiti.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 188930 22 Rev
Evropska konvencija o ljudskim pravima osnovnim slobodama	o i	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Zaštićeni osnov se ne mora nužno i izričito odnositi na zabranjeni osnov iz člana 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije. Dovoljno je da se odnosi na neki uzrok koji se ne može odvojiti od zaštićene osnove, koja se u konkretnom slučaju u širem smislu odnosi na status članova tužitelja (jedna kategorija državnih službenika) i socijalno-ekonomske povlastice dodijeljene na osnovu njihovog objektivnog statusa državnog službenika (dodatak na plaću).	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 188930 22 Rev
Evropska konvencija o ljudskim pravima osnovnim slobodama	o i	Član 14. Zabrana diskriminacije Protokol 12 Zabrana diskriminacije	Normativna mjera izvršne vlasti, tačnije donošenje podzakonskog akta, može predstavljati radnju diskriminacije koja može biti predmet antidiskriminacijske parnice. Utvrđenje postojanja diskriminacije koja je posljedica donošenja podzakonskog akta ne predstavlja nezakonito zadiranje u nadležnost izvršne vlasti.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 188930 22 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
23. do 27. januar 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Izborni zakon BiH	Organi za provedbu izbora Zloupotreba u radu biračkih odbora	Politički subjekt je odgovoran za postupanje protivno zakonu ukoliko zloupotrijebi učešće u radu biračkog odbora na način što će kandidovati svog člana biračkog odbora sa ciljem pogodovanja drugom političkom subjektu kojem to mjesto u biračkom odboru nije pripalo.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 IŽ 044019 22 IŽ

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Tok postupka			
Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Povrijeđeno je pravo na odbranu optuženog i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, kada prvostepeni sud nije odlučio o dokaznom prijedlogu odbrane jer je odredbom člana 254. stav 3. ZKP FBiH propisano da o prijedlozima stranaka i branitelja odlučuje sudija, odnosno predsjednik vijeća, a stavom 4. istog člana da odluke sudije odnosno predsjednika vijeća se uvijek objavljuju i, s kratkim obrazloženjem razmatranih činjenica, unose u zapisnik o glavnom pretresu, a što je u konkretnom slučaju prvostepeni sud propustio učiniti.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 021092 21 Kž 2
Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni	Izreka presude je nerazumljiva jer ne sadrži sve što je potrebno da se djelo optuženog odredi kada je u činjeničnom opisu djela u izreci presude kojom je optuženi oglašen krivim za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, navedeno da je optuženi prekoračio svoja ovlaštenja kršeći više različitih propisa, a u tom opisu nisu navedene konkretne radnje optuženog u kojima se ogleda kršenje tih propisa.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 021092 21 Kž 2

	razlozi o odlučnim činjenicama		
Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Izreka pobijane presude je protivrječna njenim razlozima i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, kada su izrekom presude optuženi oglašeni krivim da su prekoračili granice svojih ovlaštenja, a prvostepeni sud je u obrazloženju zaključio da su optuženi učinili krivična djela iskorištavanjem svojih ovlaštenja.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 021092 21 Kž 2
Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Propust prvostepenog suda da se u obrazloženju presude izjasni o prigovoru branitelja istaknutom na glavnom pretresu da je nalaz i mišljenje vještaka nezakonit dokaz, predstavlja povredu prava optuženog na odbranu, čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine a istovremeno i bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) istog zakona jer presuda nema razloga o odlučnim činjenicama tj. o tome kojim se razlozima sud rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 021092 21 Kž 2

Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Izreka presude kojom je optuženi oglašen krivim za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, učinjeno prekoračenjem granica službenih ovlasti, nerazumljiva je i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, kada činjenični opis djela u izreci presude ne sadrži opis ovlaštenja optuženog niti sadržaj blanketnih propisa koje je on prekršio preduzimanjem konkretnih radnji učinjenja za koje je oglašen krivim prvostepenom presudom.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 021092 21 Kž 2
Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Izreka presude kojom je optuženi oglašen krivim za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine i kojom mu je izrečena mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom tako što se od optuženog oduzimaju dionice u vrijednosti od 920.946,37 KM, a potom se obavezuje da navedeni iznos plati u roku od 15 dana je nerazumljiva čime je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, jer je nejasno da li se izrečenom mjerom od optuženog oduzimaju dionice ili novčani iznos.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 021092 21 Kž 2

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO			
Obligacije (obaveze)	Nastanak obaveza/Predmet	Tuženi, koji je imao dozvolu nadležnog organa za obavljanje djelatnosti upravljanja sistemom za transport prirodnog gasa na određenom priključnom ulaznom i izlaznom mjestu, imao je pravo da ugovara transport plina na toj dionici i naknadu za pruženu uslugu, pa tako ugovorena naknada je dopušten predmet obaveze.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 O Ps 012575 21 Rev

Obligacioni odnosi	Sticanje bez osnova	Stavljanjem potpisa na blagajnički nalog zaposlenika sa ovlaštenjima dobijenim od direktora, ne uspostavlja se obaveza i za plaćanja po tom nalogu, već je samo tim potpisom potvrđena vjerodostojnost i ispravnost naloga koji se knjiži kao akontacija data trećim licima.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O Ps 022169 22 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	Odredba čl. 267 Zakona o privrednim društvima reguliše zakonska ograničenja ovlaštenja direktora, i u slučaju postojanja direktnog ili indirektnog interesa direktora u drugom pravnom licu ova zakonska ograničenja vrijede u svakom slučaju i djeluju prema svima, a zbog sumnje u postojanje sukoba interesa. Ova ograničenja su prinudno pravne naravi kod sklapanja pravnih poslova, što znači da postupanje suprotno navedenoj odredbi dovodi do ništavosti pravnog posla."	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O Ps 147264 21 Rev
Ugovori	Osiguranje imovine	Ukoliko nije u interesu osiguranika, ništava je i ne proizvodi pravno dejstvo odredba ugovora o osiguranju kojom se odstupa od odredbe iz člana 913. st. 3. da ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu po isteku roka od trideset dana od dana od kada je ugovaraču osiguranja uručeno preporučeno pismo osiguravača sa obavještenjem o dospelosti premije. Opšta odredba iz člana 125.st.1. Zakona o obligacionim odnosima dolazi u obzira samo kada specijalnom zakonskom odredbom, kao što je to bio slučaj u konkretnom predmetu (čl. 900. i 913. st. 3. ZOO), nije izričito šta drugo predviđeno jer lex specijalis derogat legi generali.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O Ps 181500 21 Rev
Ugovori	Bankarski novčani depoziti	Za obaveze po osnovu stare devizne štednje odgovorni su banka kod koje je novac deponovan, odnosno njen pravni sljednik i Bosna i Hercegovina kao jemac.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 070274 22 Rev 2
Ugovori	Komision	Punomoćnik vlasnika pmv je mogao zaključiti ugovor o komisionu sa komisionarom o pronalasku kupca za prodaju pmv, ali komisionar nije mogao prodati vozilo u ime komitenta jer komitent nije bio vlasnik pmv, već samo punomoćnik.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 343429 22 Rev
Ugovori Dejstva obaveza	Ugovor o poklonu Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	Kod besplatnog raspolaganja radi se o neoborivoj zakonskoj presumpciji da je dužnik znao da takvim raspolaganjem nanosi štetu vjerovniku, dok svijest treće osobe nije odlučna niti se utvrđuje, pa se takvo zakonsko rješenje temelji na načelu po kojem niko ne može davati darove na račun (štetu) svojih vjerovnika, pa dužnik besplatnog raspolaganja ne može dokazivati suprotno, a sticatelj (treća osoba u čiju je korist takva radnja poduzeta), ne dovodi se u nepovoljniji položaj od onog u kojem je bio, jer sticanje nije povezano sa bilo kakvim njegovim odricanjem, odnosno izdacima.	Vrhovni sud Federacije BiH 41 1 P 009512 21 Rev

Ugovori	Ugovor o zajmu	Tuženi koji nije ispoštovao obavezu vraćanja pozamljenog novca, prema ugovorima o zajmu koje je zaključivao sa tužiteljem, je u obavezi da isplati iznos zajma.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 192106 22 Rev
Ugovori	Zajam	Ugovorom o zajmu obavezuje se zajmodavac da preda u svojinu zajmoprimcu određenu količinu novca ili drugih zamjenjivih stvari, a zajmoprimac se obavezuje da mu vrati poslije izvjesnog vremena istu količinu novca, odnosno istu količinu stvari, iste vrste i istog kvaliteta.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 259799 22 Rev 2
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete	Bez prijavljivanja potraživanja u likvidacionom postupku tuženi ne može preuzeti nikakva prava oštećenog u smislu člana 70. Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju, jer ta prava nisu razmatrana u postupku likvidacije.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 226680 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete/Izmakla korist	Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se dobitak koji se mogao osnovano očekivati po redovnom toku stvari, a čije ostvarenje je spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 192935 22 Rev 3
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda	Utvrđeni postotak invaliditeta neke osobe je jedan, ali ne i jedini parametar za procjenu da li postoji naročito teški invaliditet kao osnov za naknadu nematerijalne štete za duševne bolove koje trpe najbliži srodnici. Sudovi utvrđuju da li bliski srodnici oštećenog zbog težine njegovog invaliditeta trpe duševne bolove, što se procjenjuje na osnovu svih okolnosti vezanih za konkretni invaliditet i njegove manifestacije. Zbog toga, činjenica da je vještačenjem utvrđen određeni stepen invalidnosti neke osobe ne može biti dovoljna za zaključak o stepenu duševnih bolova koje trpe njegovi srodnici, bez uzimanja u obzir i drugih utvrđenih činjenica.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O P 107377 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda	Iznos pravične naknade na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti, zavisi o prirodi i težini svih oštećenikovih trpljenja vezanih za taj oblik štete i nije dovoljno utvrditi samo postotak umanjena životne aktivnosti već se uzima u obzir stepen invaliditeta, jačina i trajanje posljedica, dob i zanimanje oštećenog. Vještačenjem, koje se određuje radi utvrđivanja umanjena životne aktivnosti, moraju se utvrditi sve posljedice zbog kojih je uobičajena (normalna) aktivnost oštećenog ograničena ili otežana, na koje okolnosti se treba izjasniti vještak uz obavezu da u nalazu opiše u čemu se sastoji umanjene životnih aktivnosti. Nije	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 587012 22 Rev

		dovoljno samo utvrditi postotak umanjenja životne aktivnosti jer iznos pravične naknade zavisi o prirodi i težini svih oštećenikovih trpljenja vezanih za taj oblik štete.	
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda	Umanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog duševnih bolova, obuhvata sva ograničenja životnih aktivnosti oštećenog koje je ostvarivao ili bi ih po redovnom toku stvari u budućnosti sigurno ostvarivao. Pod ograničenjem se podrazumijeva i obavljanje aktivnosti uz povećane napore ili uz posebne uslove. Taj oblik štete je trajnog karaktera, ali se novčana naknada može dosuditi i kad je umanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jače i dugotrajnije ili ako to posebne okolnosti opravdavaju, što je dužan da dokaže tužitelj.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 587012 22 Rev
Kamate	Procesne kamate	Kamate za određeno vremensko razdoblje mogu se utužiti i u apsolutnom iznosu uz glavni dug. Međutim, procesne kamate iz čl. 279. st. 2. ZOO na dospelje zatezne kamate ne mogu se zahtijevati sve dok ne prestane glavno novčano potraživanje iz kojeg proizlaze zatezne kamate, a ni onda kada su zatezne kamate obračunate i utužene u apsolutnom iznosu uz glavni dug. Dakle, na tako obračunate kamate ne teku procesne kamate, jer zatezne kamate i dalje teku na iznos glavnog potraživanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 326796 22 Rev 2
Prestanak obaveze	Zastarjelost	Plaćanje duga u obrocima, odnosno djelimična ispunjenja jedne obaveze ne predstavljaju povremena davanja iz člana 372. stav 1. ZOO, zbog čega se na ista se ne odnosi trogodišnji rok zastarjelosti, nego opšti zastarni rok od pet godina iz člana 371. ZOO.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 530568 22 Rev
Prestanak obaveze Prouzrokovanje štete	Zastarjelost Naknada materijalne štete Izmakla korist	Nisu zastarjela potraživanja naknade štete na ime izgubljene zarade u vidu novčane rente, koja su dospjela tri godine unazad od dana podnesene tužbe, u situaciji kada je tužitelj zaštitu povrijeđenih subjektivnih prava u sudskom postupku zatražio unutar roka od tri godine od dana kada je završeno liječenje, odnosno kada je saznao za obim štete.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O P 060610 22 Rev
Prestanak obaveze Dejstva obaveza	Prenov-novacija Ugovorna kazna	Sporazumom čiji je predmet međusobno izmirivanje potraživanja i obaveza između ugovornih strana, u smislu odredbi člana 348. stav (2) ZOO-a, ne smatra se prenovom, tako da njihova prava i obaveze koja proizlazi iz njihovog međusobnog odnosa do zaključenja Sporazuma su takvi da se ove ostaju, te se mijenjaju samo u skladu sa Sporazumom. U tom slučaju bi se radilo o dozvoljenom ugovoru obligacionog prava sa svim pravima i obavezama iz ovoga, i to tako da ranija prava i obaveze ugovornih strana, koje nisu izmijenjene sporazumom ostaju, a one koje su izmijenjene u svemu kako glase po sporazumu. Sva prava i obaveze iz takvog sporazuma, a i ona koja zaključenjem sporazuma nisu izmijenjena, pa time i u pogledu ugovorne kazne zbog neispunjenja	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O Ps 334869 23 Rev

		obaveze dužnika, rokova za njeno traženje i dr., predstoji primjena općih pravila obligacionog prava iz osnova ugovora, pa time i u pogledu izvršenja ugovorne obaveze, u svemu kako ona glasi. Gubitak prava povjerioca da ostvari pravo na ugovornu kaznu je članom 273. stav (5) ZOO-a predviđeno samo za slučaj da dužnik zakasni sa ispunjenjem svoje obaveze, koje pravo, međutim, ne predstoji i za slučaj da je ugovorena kazna za slučaj neispunjenja obaveze dužnika, u kom slučaju na strani povjerioca predstoji samo pravo da traži ispunjenje obaveze ili ugovornu kaznu (stav (1) navedenog člana) s tim da nema pravo da traži ispunjenje obaveze ako je zatražio isplatu ugovorne kazne. (stav (2) navedenog člana).	
STVARNO PRAVO			
Pravo vlasništva Obligaciono pravo	Predmet prava vlasništva/ Pokretne stvari Ugovori/Komision	Punomoćnik je mogao zaključiti valjan pravni posao samo u tuđe ime, tj. u ime vlastodavca, (a ne u svoje ime), zbog čega sama punomoć za prodaju pmv, nije osnov za sticanje prava vlasništva na toj pokretnoj stvari.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 343429 22 Rev
Pravo vlasništva	Predmet prava vlasništva Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište	Za poljoprivredno zemljište koje je imalo upisano tip vlasništva Opštenarodna imovina, po čl. 15. Zakona o poljoprivrednom zemljišnom fondu opštenarodne imovine (od 1965. društvene svojine) i dodjeljivanju zemlje poljoprivrednim organizacijama, a bilo je dodijeljno poljoprivrednim organizacijama (ili zadrugama) po čl. 16 Zakonu o iskorištavanju poljoprivrednog zemljišta iz 1959. godine, postoji propisana zabrana raspolaganja po Zakonu o stvarnim pravima (čl. 365 st. (1) tč. 3) Zakona).	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O P 061575 22 Rev
Pravo svojine	Predmet prava svojine Pokretne stvari	Da bi jedna pokretna stvar postala nepokretnost po namjeni, što jeste sporna trafostanica, potrebno je da se stekne više uslova, i to: da je pokretna stvar namenjena da služi nepokretnosti i da je stvarno dovedena u takav fizički odnos da joj služi, da joj je ovu namenu odredio vlasnik nepokretnosti i da je vlasnik nepokretnosti istovremeno i vlasnik nepokretnosti kojoj je odredio ovakvu namjenu.	Vrhovni sud Republike Srpske 60 O Ps 029530 22 Rev
Pravo svojine	Predmet prava svojine Nepokretnosti	Zgrada koja nije sagrađena ne predstavlja objekat u građevinskom (materijalnom) smislu pa nisu ispunjeni uslovi za postojanje stvari (nepokretnosti) kao objektu prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 O Ps 013620 22 Rev

Pravo vlasništva	Sticanje vlasništva na osnovu zakona Ostalo	Poljoprivredno zemljište koje je bilo Opštenarodna imovina ali koje je bilo dato na korištenje poljoprivrednoj organizaciji u BiH, spada u imovinu koju je bivša SR BiH imala do 31.12.1991 godine a kako zahtjev za utvrđivanje sticanja vlasništva dosjelošću iz čl. 58 Zakona o stvarnim pravima je vid raspolaganja imovinom jer se sudskom presudom mijenja titular vlasništva, to znači da je obuhvaćeno zabranom po tom Zakonu.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 0 P 061575 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona Održaj	Za sticanje svojine na nepokretnosti putem održaja potreban je period od 10 godina savjesnog i zakonitog posjeda ili od 20 godina savjesnog posjeda.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 213125 22 Rev
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona/Građenjem	Građenjem kojim nastaje spajanje zemljišta, građevinskog materijala i dijelova postojeće građevine i građevinska djelatnost različitih nosilaca prava svojine na stvari, predstavlja činjenicu koja dovodi do promjene svojine u pogledu cijelog novonastalog objekta.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 247641 22 Rev
Pravo vlasništva Obligaciono pravo Ugovori Nastanak obaveza	Sticanje vlasništva na osnovu zakona/Ostalo Ništav ugovor Konvalidacija ugovora Forma ugovora	Kada je po važećem materijalnom pravu za nastanak punovažnog ugovora o poklonu potrebna pismena forma i da su potpisi ugovarača ovjereni od strane notara, onda se usmeni ugovor o poklonu ne može konvalidirati ni time što je izvršen predajom nekretnine u samostalan posjed poklonoprimcu. Takav ništav ugovor može se sanirati samo sticanjem prava vlasništva po samom zakonu i to osnovom vanredne dosjelosti."	Vrhovni sud Federacije BiH 39 0 P 054356 22 Rev
Pravo svojine Parnični postupak/ Opšte odredbe	Susvojina Suparničarstvo/ Nužni suparničari	Kada suvlasnik podnosi tužbu protiv drugih suvlasnika tvrdeći da povređuju njegovo pravo, tada po odredbama materijalnog prava takva tužba, da bi bila uredna i sud po njoj mogao postupati, mora obuhvatiti sve suvlasnike.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 242683 22 Rev
Prestanak prava svojine	Faktička eksproprijacija	Kako je parcela tužitelja trajno zauzeta tako što je na istoj u skladu sa regulacionim planom tuženi izgradio javnu saobraćajnicu, bez odluke o eksproprijaciji nekretnine, to tužitelju po osnovu faktičke eksproprijacije pripada tržišna protuvrijednost navedenog zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 249913 21 Rev

RADNO PRAVO			
Zaključivanje ugovora o radu	Ugovor o radu Radnopravni status direktora/ menadžerski ugovor	Ništava je odredba menadžerskog ugovora o isplati otpremnine i plaće direktoru u dijelu koji je enormno visok i neopravdan, tako da ne bi predstavljao zaštitu njegovog prava nego rješenje materijalnog obezbjeđenja, odnosno imovinsko-pravnog statusa van pravila materijalnog prava, jer je takva odredba protivna načelu savjesnosti i poštenja u zasnivanju obligacionih odnosa, društvenim interesima, kao i moralu društva. Nije ništava odredba o isplati otpremnine u dijelu u kojem se ne dovodi u pitanje poštivanje načela jednake vrijednosti uzajamnih davanja strana, s obzirom na prirodu menadžerskog ugovora, specifičnosti posla i zadataka koje je direktor obavljao i sl. Nema pravo isplate plaće po menadžerskom ugovoru direktor, po čijem je prijedlogu sporazumno raskinut ugovor, za period mandata u kojem nije vršio funkciju direktora.	Vrhovni sud Federacije BiH 56 O Rs 054548 18 Rev
Ugovor o radu	Ugovor o radu	U slučaju kada je tužitelj obavljao poslove direktora Sektora za razvoj poslovanja tuženog i tuženi mu isplaćivao plaće za obavljene rad u skladu sa ugovorom o radu koji je zaključio imenovani direktor društva koji nije bio upisan u sudski registar, smatra se da je ugovor o radu zaključen od strane ovlaštenog lica tuženog, pa kako nije utvrđeno da je isti raskinut ili poništen, nego je njegovo pravno važenje prestalo istekom vremena na koje je bio zaključen, tuženi je dužan svoje obaveze iz tog ugovora ispuniti.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 460762 22 Rev
Zaštita radnika	Zaštita prava policijskih službenika	Donošenjem presude kojom se odbija zahtjev tužitelja za utvrđenje svojstva nosioca stanarskog prava u slučaju kada za to nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi ne može biti povrijeđeno pravo na dom tužitelja, jer istom nije odlučivano o prestanku stečenog prava tužitelja da stan trajno koristi odnosno da u njemu živi.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 548195 22 Rev
Zaštita prava radnika	Za naknadu štete na radu i u vezi sa radom	Tužitelj, koji je pretrpio štetu na poslu, ima pravo na njenu naknadu od tuženog poslodavca, u skladu sa propisima o obligacionim odnosima.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 238211 22 Rev

STAMBENO PRAVO			
	Otkup stana	Zapisnik o uvođenju u posjed kao „sekundarnoj dodjeli“ od strane Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo godine nema snagu akta kao punovažnog osnova za useljenje u stan, za sticanje stanarskog prava.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 485654 22 Rev
	Prava vlasnika stana	U slučaju kada tužena općina nije izvršila svoju obavezu i prije rušenja zgrade u kojoj se nalazio predmetni stan, tužitelju nije obezbijedila zamjenski stan koji zadovoljava minimalne stambene potrebe njega i njegove porodice, osnovan je zahtjev tužitelja da se tužena obaveže isplatiti novčani iznos koja predstavlja protivvrijednost činidbe tj. stana koji bi zadovoljio minimalne potrebe stanovanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 25 O P 050719 21 Rev
Pravo na dom Standardi zaštite ljudskih prava/Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 8 - Pravo na dom	Donošenjem presude kojom se odbija zahtjev tužitelja za utvrđenje svojstva nosioca stanarskog prava u slučaju kada za to nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi ne može biti povrijeđeno pravo na dom tužitelja, jer istom nije odlučivano o prestanku stečenog prava tužitelja da stan trajno koristi odnosno da u njemu živi.	Vrhovni sud Federacije BiH 42 1 P 015831 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
Oblici društva	Društvo sa ograničenom odgovornošću	Članovi društva ne odgovaraju za obaveze društva, izuzev u izričito propisanim slučajevima zloupotrebe, što znači da za obaveze društva sa ograničenom odgovornošću član društva odgovara svojim udjelom samo ako su prethodno utvrđene navedene posljedice radnji kojima se zloupotrebe čine.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 309634 22 Rev
	Izlučni povjerioci	Izlučni povjerilac nije stečajni povjerilac, ali ima pravo da u stečajnom postupku ospori priznato potraživanje hipotekarnog povjerioca u odnosu na nekretninu za koju tvrdi da ima izlučno pravo.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 O Ps 035852 22 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Utvrđivanje vrijednosti spora	<p>Kada više tužitelja u jednoj tužbi protiv jednog tuženog istaknu jedan zahtjev za isplatu jednog ukupnog iznosa, ne određujući pri tome svoje pojedinačne udjele u ukupnom iznosu, radi se o zahtjevu za isplatu djeljiva novčana obaveza, u smislu člana 412. stav (1) ZOO-a, prema kojoj obaveza je djeljiva ako se ono što se duguje može podijeliti i ispuniti u dijelovima, koji imaju ista svojstva kao i cijeli predmet i ako ono tom podjelom ne gubi ništa od svoje vrijednosti, a, kako je to određeno stavom (2) navedenog člana, kad u nekoj djeljivoj obavezi ima više dužnika, obaveza se dijeli među njima na jednake dijelove, ako nije određena drukčija podjela i svaki od njih odgovara za svoj dio obaveze. Stoga se u takvoj situaciji ima smatrati da svaki od tužitelja u pogledu novčanog zahtjeva potražuje iznos koji odgovara njegovom omjeru u odnosu na ukupan broj tužitelja naspram ukupno određenoj vrijednosti predmeta spora. Zavisno od toga da li se ovako određeni pojedini zahtjevi svakog od tužitelja zasnivaju na istom ili različitom činjeničnim osnovama (član 318. ZPP-a) određuje se i vrijednost predmeta spora: zbirom svih zahtjeva ili prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva. Za slučaj da je uz ovakav novčani zahtjev istaknut i zahtjev za utvrđenje, koji u odnosu na novčani zahtjev se zasniva na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi vezano za utvrđenje vrijednosti predmeta spora navedena procesno pravna situacija ima za posljedicu da, se vrijednost spora određuje po zbiru vrijednosti svih zahtjeva, kako nenovčanog, tako i novčanog. Međutim, kako više tužitelja jednom tužbom traže svaki za sebe isplatu određenog novčanog iznosa, vrijednost predmeta spora se određuje za svakog tužitelja prema njegovom zahtjevu, jer određivanje vrijednosti predmeta spora zbrajanjem zahtjeva ne dolazi u obzir kod subjektivne kumulacije, već jedino kod objektivne kumulacije, pa, vrijednost predmeta spora u ovoj pravnoj situaciji je takva da za svakog od tužitelja se utvrđuje na taj način da se ukupna visina vrijednosti spora (zbir vrijednosti nenovčanog zahtjeva i ukupnog novčanog zahtjeva) podijeli sa brojem tužitelja, odnosno za svakog od tužitelja visina vrijednosti predmeta spora u pogledu nenovčanog zahtjeva: vrijednost predmeta spora u ovome dijelu podijeljen sa brojem tužitelja, a u pogledu novčanog zahtjeva koliko ovaj glasi za svakog od tužitelja.</p>	<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p> <p>65 0 P 487695 22 Rev</p>

Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Za sprovođenje izvršenja na osnovu pravosnažne odluke redovnog suda nadležan je redovni sud.	Vrhovni sud Republike Srpske 62 O Ip 013110 22 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Činjenica da je izvršenik u prigovoru na rješenje o izvršenju na osnovu izvršne isprave izjavio i prigovor mjesne nenadležnosti, ne sprečava sud koji je donio rješenje o izvršenju da i o ostalim razlozima iz prigovora odluči, jer samo taj sud (koji je donio rješenje o izvršenju) može odlučiti o prigovoru na svoje rješenje.	Vrhovni sud Federacije BiH 128 O Ip 029912 22 R
Prvostepeni postupak	Tužba Otuđenje stvari ili prava u toku parnice	Kako se za promjenu tužitelja u parnici u slučaju otuđenja stvari ili prava o kojem teče parnica ne zahtijeva izričiti pristanak stranaka, isti može biti dat i prešutno, pa do promjene može doći i tako što će na poziv suda za ročište koji je upućen tužitelju pristupiti i raspravljati sticalac, a tuženi se na istom ročištu upustiti u raspravljanje sa sticateljem kao tužiteljem.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 380153 22 Rev
Revizija Opće odredbe	Postupak po reviziji Utvrđivanje vrijednosti spora	Zahtjev za naknadu štete zbog povrede na radu i zahtjev za isplatu potraživanja iz radnog odnosa dospjelih prije povrede se ne temelje se na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, odnosno radi se o više zahtijeva koji proizlaze iz raznih osnova, pa se vrijednost spora ima odrediti prema vrijednosti svakog pojedinog zahtjeva.	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O Rs 145191 22 Rev
Revizija	Revizija protiv rješenja	Revizija nije dozvoljena protiv pravosnažnog rješenja kojim je odlučeno po prijedlogu za donošenje sudske mjere obezbjeđenja.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 270725 22 Rev
Revizija	Izuzetna revizija	Ne postoji procesno pravna mogućnost da se dopusti revizija u svim predmetima - već se ova može dozvoliti samo za slučaj izostanka imovinskog cenzusa, pod zakonom određenim uvjetima, pri čemu odredbe člana 237. stav (3) ZPP-a se ne mogu sagledavati odvojeno od odredbi stava (2) navedenog člana.	Vrhovni sud Federacije BiH 56 O Mal 058991 23 Rev
MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO			
	Priznanje strane sudske odluke	Kako se na pravilnost učestvovanja stranke u postupku primjenjuju propisi zemlje u kojoj je strana sudska odluka donesena, stavljanjem prigovora protivne strane da nije učestvovala u tom postupku, relevantno je i treba ga raspraviti na ročištu, te utvrditi sve činjenice za utvrđivanje zakonom propisanih uvjeta za priznanje takve odluke.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O V 035536 22 Gž

	Priznanje strane sudske odluke	Danom donošenja drugostepene strane presude županijskog suda u Republici Hrvatskoj, kojom je potvrđena prvostepena presuda čije se priznanje traži, koje se i prilažu uz zahtjev za priznanje, presuda prvostepenog suda je postala i pravomoćna tim danom, ali time nije zadovoljen uvjet iz člana 22. stav 1. Sporazuma da je priložena potvrda o pravomoćnosti i izvršnosti presude čije se priznanje traži. Prijepisi sudskih odluka sudova u Republici Hrvatskoj sačinjen u digitalnom obliku elektronički potpisanim naznačenim certifikatima unosom ovih brojeva zapisa i kontrolnih brojeva dokumenata, čija se provjera može napraviti i skeniranjem QR koda uz naznaku: „Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta. Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, Općinski sud u Metkoviću potvrđuje vjerodostojnost dokumenta“, priloženi uz zahtjev za priznanje strane sudske odluke suda u Republici Hrvatskoj, predstavljaju ovjereni prijepisu strane sudske presude u smislu odredbe člana 22. točka 1. Sporazuma.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 V 021275 22 Gž
--	--------------------------------	--	---

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
30. januar do 5. februar 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Smanjena radna sposobnost	Tuženi organ je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je postupak koji je započeo prije stupanja na snagu novog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju okončao po odredbama tog zakona jer je odredbama člana 151. zakona, jasno propisano da postupci koji nisu okončani do stupanja na snagu tog zakona, će se okončati po propisima koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava, pa je tuženi organ morao primijeniti Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju koji je važio u vrijeme kada je tužitelj podnio zahtjev za ostvarenje prava osiguranika sa promijenjenom radnom sposobnosti.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 019798 21 Uvp
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Novčana naknada za fizičku onesposobljenost (PIO)	Pod povredom na radu podrazumijeva se povreda nastala na redovnom, uobičajenom putu na posao ili sa posla, dakle to je put kojim zaposlenik svakodnevno dolazi na posao, odnosno odlazi sa posla, u uobičajenom vremenu koji je potrebno za dolazak na posao ili odlazak sa posla kući. Redovan put od stana do mjesta rada i obrnuto znači da nije bilo prekidanja ili mijenjanja ili skretanja zaposlenog sa puta iz razloga koji se ne odnose na njegove radne obaveze. U situaciji kada se tužiteljčin stan nalazi udaljen svega nekoliko ulica dalje od mjesta zaposlenja, a povredu je zadobila sat i dvadeset minuta nakon isteka radnog vremena, ne može se smatrati povredom koju je tužiteljica pretrpjela na redovnom putu prilikom povratka na posao jer joj je po redovnom toku bilo potrebno znatno manje vremena za povratak od mjesta rada do mjesta stanovanja.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 008135 22 Uvp
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Invalidska penzija	Kada osiguranik pretrpi povredu na radu ta činjenica se dokazuje prijavom o povredi, koju obavezno popunjava i ovjerava poslodavac za svog radnika koji je takvu povredu doživio. Ukoliko se radi o povredi na radu, uz zahtjev za medicinsko vještačenje neophodno je dostaviti i prijavu o povredi na radu, u kom slučaju bi se jedino ljekari vještaci mogli izjasniti (dati ocjenu) da li je određeno stanje organizma nastalo kao posljedica povrede na radu.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012093 20 Uvp

Penzijsko invalidsko osiguranje	i	Porodična penzija	U okolnostima kada tužiteljica nije ispunjavala uslove propisane Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine F BiH“, broj: 29/98, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12) - član 61., za ostvarivanje prava na porodičnu penziju, donošenjem odbijajuće odluke po njenom podnesenom zahtjevu, tužiteljica nije dovedena u položaj diskriminisane osobe, niti se ova okolnost - neispunjenosti zakonom propisanih uslova za ostvarivanje prava na porodičnu penziju, može podvesti pod diskriminaciju, saglasno odredbi član 2. Zakona o zabrani diskriminacije BiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 019846 21 Uvp
Branilačko/boračka-invalidska zaštita		Prijevremena povoljnija starosna penzija	Tužitelj je pravo na penziju ostvario po Uredbi o povoljnijim uslovima za sticanje prava na starosnu penziju vojnih osiguranika Vojske F BiH koja je propis lex specialis u odnosu na Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju koji je opšti propis, pa mu ne pripada povećanje penzije utvrđeno članom 140. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koji se odnosi samo na korisnike prava koji su prava ostvarili po opštem propisu.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 014006 19 Uvp
Imovinsko pravni odnosi	-	Upis promjene u katastarskom operatu	Postupak građenja, na temelju izdatog odobrenja za građenje, nema značenje da će takav objekat, nakon njegove izgradnje biti upisan u katastarskom operatu, po službenoj dužnosti od nadležnog organa po odredbama člana 62. stav 1. i 2. Zakona o premjeru i katastru zemljišta, jer provođenje promjena u smislu snimanja i uplanjenja objekta, te evidentiranje objekta u katastarskom operatu, mogu ostvariti investitori objekta (vlasnici) koji imaju izdato odobrenje za upotrebu objekta, a na temelju podnesenog zahtjeva.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021451 22 Uvp
Imovinsko pravni odnosi Upravni postupak	-	Upis promjene u katastarskom operatu Prethodno pitanje	Spor o pravu vlasništva nije prethodno pitanje u smislu člana 142. stav 1. Zakona o upravnom postupku, u postupku provođenja u katastarskom operatu rješenja o raspravljanju uzurpacije zemljišta u državnoj svojini.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 019035 20 Uvp
Imovinsko pravni odnosi	-	Potpuna eksproprijacija	U postupka potpune eksproprijacije nekretnina zajedno sa zemljištem ekspropriše se i objekat koji se na tom zemljištu nalazi, s tim da za eksproprijaciju bespravno izgrađenog objekta njegov graditelj i vlasnik nema pravo na naknadu na teret korisnika eksproprijacije, već samo pravo da poruši objekat i odnese materijal od istog objekta u roku koji odredi nadležni organ, a u protivnom uklanjanje objekta će se izvršiti o njegovom trošku.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 010799 19 Uvp

Porezi, doprinosi i takse	Prinudna naplata	U postupku prinudne naplate dospjelih poreznih obveza se ne može isticati prigovor neustavnost Odluke o komunalnim taksama i tarifi komunalnih taksa, jer u tom postupku nije ni došlo do primjene odredbi iz Odluke o komunalnim taksama, nego odredbi Zakona o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 004526 22 Uvp
Zakon o udruženjima i fondacijama FBiH	Statusne promjene u udruženju građana i fondacija	U skladu sa načelom formalnosti upisa prema kome registracijski obrasci imaju obavezu formu utvrđenu Pravilnikom o načinu vođenja registra udruženja i fondacija i stranih međunarodnih nevladinih organizacija obaveza tuženog (Federalnog ministarstva pravde) je da izvrši provjeru ispravnosti prijave promjene upisanih podataka i na osnovu toga donese rješenje.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 038166 21 U 2
Upravni spor			
Tužba	Šutnja uprave	Obzirom da je drugostepeni organ nakon podnošenja tužbe zbog šutnje administracije donio rješenje povodom izjavljene žalbe na odluku prvostepenog organa, nije bilo obaveze da se to rješenje dostavlja stranci na izjašnjenje da li je zadovoljna tim aktom, da li ostaje kod tužbe i da li proširuje tužbu i na novi upravni akt, jer se ne radi o aktu iz člana 26. Zakona o upravnim sporovima.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 034320 19 Uvp
Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke	Postupak za rješavanje po zahtjevu	Protiv presude prvostepenog suda pravo podnošenja zahtjeva za vanredno preispitivanje imaju stranke koje su učestvovala u upravnom sporu (u roku od 30 dana od dana dostavljanja presude), kao i osobe koje u upravnom sporu nisu učestvovala (a imaju položaj zainteresovane osobe), ali samo u okviru zakonskog roka koji važi za stranku koja je u upravnom sporu učestvovala.	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 012307 21 Uvp
Postupak Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke	Odgoda izvršenja upravnog akta Postupak za rješavanje po zahtjevu	Nije dozvoljen zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke izjavljen protiv rješenja prvostepenog suda kojim je odlučeno o zahtjevu za odlaganje izvršenja upravnog akta jer tim rješenjem prvostepeni sud nije meritorno rješavao upravnu stvar obzirom da nije odlučivao o osnovanosti zahtjeva iz tužbe nego samo o odgaganju izvršenja osporenog rješenja do donošenja odluke suda po tužbi.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 017619 22 Uvp
Upravni postupak			
Nadležnosti	Delegacija nadležnosti	Okolnost da je tužitelj u predmetnom upravnom sporu sudija suda koji bi bio stvarno i mjesno nadležan da postupa po tužbi bi mogla dovesti u sumnju objektivnost sudija tog suda kod rješavanja po tužbi, a što predstavlja važan i opravdan razlog za određivanje drugog stvarno nadležnog suda za postupanje u tom predmetu.	Vrhovni sud Federacije BiH 02 0 U 001881 22 R

Posebni slučajevi poništavanja, ukidanja i mijenjanja rješenja	Ukidanje rješenja po pravu nadzora	Kod odlučivanja o postojanju razloga za ukidanje konačnog prvostepenog rješenja po pravu nadzora, drugostepeni organ nije ovlašten provjeravati i mijenjati činjenično stanje koje je utvrdio prvostepeni organ u svom rješenju, već samo cijeniti kako je na to činjenično stanje primijenjen materijalni propis na osnovu koga je riješena upravna stvar, s tim da eventualno utvrđena povreda materijalnog prava mora biti očigledna.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 029931 22 Uvp
--	------------------------------------	--	--

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Dejstva obaveza	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	Da bi povjerilac mogao pobijati pravnu radnju svog dužnika moraju biti ispunjene opšte pretpostavke: da ima dospjelo potraživanje za isplatu; da dužnik nema dovoljno sredstava za ispunjenje povjeriočevog potraživanja; da postoji pravna radnja preduzeta na štetu povjerioca i da postoji oštećenje povjerioca, s tim da pobijanje omogućava povjeriočevo potpuno ili djelimično namirenje, te da je tužba podnesena u zakonom propisanom roku.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 P 060173 22 Rev 2
Dejstva obaveza	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	Prekluzivni rokovi u kojima se može podnijeti tužba za pobijanje dužnikovih pravnih radnji se računa od dana kada je preduzeta radnja koja se pobija. Kada se pravna radnja sastoji iz dva odvojena akta, iz pravnog osnova i zakonitog načina pribavljanja kod prenosa svojine, pravna radnja se smatra preduzetom u trenutku kada je izvršen poslednji akt koji tu pravnu radnju okončava.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 0 P 075286 21 Rev
Promjena povjerioca ili dužnika	Cesija	Ugovor o cesiji je dvostrani pravni odnos između postojećeg povjerioca (cedenta) i novog povjerioca (cesionara), tako da dužnik (cesus) nije ugovorna strana te nije ni pasivno legitimisan po tužbi za poništenje ugovora o cesiji.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 0 Ps 076042 22 Rev 2
Prestanak obaveze Ugovori	Ispunjenje Zajam	Povjerilac u obligaciono pravnom odnosu je ovlašten da od dužnika zahtijeva ispunjenje obaveze, a dužnik je dužan ispuniti ugovorenu obavezu savjesno i u svemu kako ona glasi.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 0 P 094545 21 Rev

Prestanak obaveze	Ispunjenje	Ugovorne strane dužne su da izvrše svoju obavezu i odgovorni su za njeno ispunjenje.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O P 038823 21 Rev
Prestanak obaveze Radno pravo	Zastarjelost Zabrana diskriminacije	Pravila o zastarjelosti ne primjenjuju u slučajevima kad su zakonom određeni rokovi u kojima treba da se podigne tužba ili izvrši određena radnja pod prijetnjom gubitka prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 79 O P 008349 22 Rev
Prestanak obaveze Ugovori	Zastarjelost Ugovor o kreditu Jemstvo	Pokretanje sudskog postupka (parničnog ili izvršnog) protiv sudužnika iz Ugovora o kreditu, kao jednog od solidarnih dužnika, ne dovodi do prekida zastarijevanja prema korisniku kredita, kao drugom solidarnom dužniku. Stoga izvršni postupak protiv sudužnika, bez obzira na način njegovog okončanja, ne dovodi do prekida zastarijevanja prema supsidijarnim jemcima koji su jemčili samo za obavezu korisnika kredita, ali ne i za obavezu njegovog sudužnika.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 486045 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Prouzrokovanje štete	Kada je štetna posljedica nastupila iz više uzroka, kod odlučivanja o naknadi štete treba uzeti u obzir samo onaj neposredni uzrok od kojeg je zavisilo da li će štetna posljedica nastupiti.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 078174 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Prouzrokovanje štete	Kako u radnjama tuženog nema protupravnosti, to isti ne može biti odgovoran za štetu koju su tužitelji trpjeli.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 100742 21 Rev
Prouzrokovanje štete	Odgovornost pravnog lica za štetu	Odgovornost za štetu usljed rada organa tuženog koje se ogleda u pokretanju disciplinskog postupka i podnošenju krivične prijave, postojat će samo pod uslovom da tužilac dokaže da su te radnje preduzete u namjeri nanošenja štete, a ne u okviru njihovih zakonskih ovlašćenja	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 035704 22 Rev
Ugovori	Rušljiv ugovor	Pravo na naknadu štete u slučaju poništenja ugovora zbog prevare ne isključuje pravo na povrat u prijašnje stanje (restituciju datog) u slučaju poništenja ugovora.	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 076042 22 Rev 2

Ugovori	Raskidanje ugovora zbog neispunjenja	Ukoliko dođe do raskida ugovora o specijalizaciji iz razloga što tuženi, kao specijalizant, nije u određenom roku položio specijalistički ispit, saglasno ugovoru, dužan je vratiti primljene plate i druge izdatke date u vezi sa specijalizacijom	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 290667 22 Rev
Ugovori	Osiguranje imovine	Kada za područje gdje se nalazi osigurana imovina ne postoji hidrometeorološka stanica niti se za to područje bilježe mjerenja hidrometeoroloških prilika, a podaci sa najbližih mjernih stanica nisu mogli biti relevantni, osiguranik može u parničnom postupku dokazivati brzinu vjetra, odnosno nastanak osiguranog slučaja (oluja) i drugim dokaznim sredstvima, a ne isključivo izvještajem hidrometeorološke stanice. U suprotnom, osiguranik bi unaprijed, već prilikom zaključenja ugovora, izvjesno gubio pravo iz ugovora o osiguranju u slučaju postojanja sumnje u brzinu vjetra, pa bi takva ugovorna odredba bila ništava jer je suprotna prirodi i cilju ugovora o osiguranju imovine.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Ps 597261 22 Rev
Ugovori	Ostava	Osnovna obaveza ostavoprimca je da primljenu stvar čuva kao svoju i da je na zahtjev ostavodavca vrati čim je ovaj zatraži	Vrhovni sud Republike Srpske 78 0 P 024050 22 Rev
STVARNO PRAVO			
Sticanje prava svojine na temelju zakona Svojinsko-pravne tužbe	Održaj Tužba za povrat stvari	Lice koje je upisano kao vlasnik nepokretnosti u zemljišnoj knjizi ne može uspješno zahtijevati njenu predaju u posjed od lica koji je njen zakonit i savjestan posjednik preko dvadeset godina.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 0 P 083470 21 Rev
Prestanak prava svojine	Faktička eksproprijacija	Za ostvarivanje prava tužitelja, po osnovu faktičke eksproprijacije, nije bitno da li javni put kojim je zauzeta njegova parcela ima projektnu dokumentaciju i da li je dobio upotrebnu dozvolu.	Vrhovni sud Republike Srpske 94 0 P 033915 21 Rev

STAMBENO PRAVO			
	Korišćenje stanova u svojini građana	Lice koje pretenduje da je kao član porodičnog domaćinstva nosioca stanarskog prava, steklo pravo trajnog i nesmetanog korišćenja stana, mora stan koristiti u času smrti nosioca stanarskog prava.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 281789 21 Rev
RADNO PRAVO			
	Zabrana diskriminacije	Zajedničke karakteristike uznemiravanja i mobinga su povreda prava na jednakost i ugrožavanje života i zdravlja.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 323323 22 Rev
PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Nadogradnjom građevinskog objekta, koji je svojina jednog bračnog supružnika, ne može se steći pravo zajedničke svojine drugog supružnika, osim ako je ta nadogradnja bila takvog obima da bi se moglo smatrati da je nastao novi objekat.	Vrhovni sud Republike Srpske 72 O P 049408 21 Rev 2
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljeđivanje na osnovu zakona	Imovina koja se izdvaja iz zaostavštine za nužne nasljednike	Pravo na izdvajanje iz zaostavštine ostavioca one imovine koja je nastala zajedničkim radom i doprinosom, pripada potomcima i usvojiocima iz potpunog usvojenja	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O P 065650 22 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
	Stečajna masa	Ne može se tužbom za pobijanje pravnih radnji stečajnog dužnika tražiti poništenje pobijane pravne radnje, već samo utvrđenje da ona ne proizvodi pravno dejstvo prema stečajnoj masi.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 185028 22 Rev
	Stečajna masa	Pobijanom pravnom radnjom aktivna stečajna masa mora biti smanjena i na taj način smanjena ili otežana i mogućnost namirenja stečajnih povjerilaca. Opće dozvole za radijsko emitovanje i dozvole za televizijsko emitovanje, zbog svoje pravne prirode, ne mogu se prodavati pa stoga ni unovčavati u stečajnom postupku, tako da prijenosom navedenih dozvola sa stečajnog dužnika na protivnika pobijanja, kao pobijanom pravnom radnjom, aktivna stečajna masa nije smanjena pa slijedom toga nije smanjena ili otežana ni mogućnost namirenja stečajnih povjerilaca.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 185028 22 Rev

	Stečaj	Okolnost da je osnivač protivnika pobijanja istovremeno osnivač i stečajnog dužnika, sama po sebi, ne čini protivnika pobijanja povezanim licem stečajnog dužnika.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 185028 22 Rev
--	--------	--	--

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Osnovna načela	Slobodna ocjena dokaza	Nema povrede odredbe člana 8. ZPP ukoliko sudovi prihvate nalaz vještaka, a iz drugih izvedenih dokaza i iz prigovora stranke tom nalazu, ne proizlaze drugačije činjenice od onih koje je vještak našao u svom nalazu.	Vrhovni sud Republike Srpske 94 O P 030782 21 Rev
Opšte odredbe	Računjanje rokova	Rok propisan odredbom člana 74. stav (1) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH nije zakonski prekluzivan rok, nego se po ocjeni ovog suda, radi o sudskom roku, koji ne može biti duži od osam dana, a isti se na blagovremen zahtjev stranke podnešen sudu (u roku od osam dana) može produžiti ako stranka iz objektivnih i opravdanih razloga nije bila u mogućnosti postupiti po istom, a o tome je dostavila dokaze, shodno čemu bi se imala pravilno primijeniti odredba člana 75. Zakona o parničnom postupku. (pravno shvatanje zauzeto na redovnoj sjednici Građansko-privredno-upravnog odjeljenja Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 097-0-Su-22-000333 od 24. maja 2022. godine). Napomena: Navedeni stav mijenja raniji stav Apelacionog suda Brčko distrikta BiH po ovom pravnom pitanju koji glasi: Kada u ostavljenom roku, čije trajanje je određeno odredbom člana 74. stav (1) Zakona o parničnom postupku (kojom je propisano da sud „određuje rok za ispravak ili dopunu podneska koji ne može biti dulji od osam dana“), tužitelji nisu dostavili adresu na koju se tuženom može izvršiti dostava tužbe na odgovor, nastupila je pravna posljedica, propisana odredbom člana 74. stav (3) istog Zakona, na koju su upozoreni u slučaju propuštanja (nepostupanja). Kada je u pitanju zakonski rok (rok propisan Zakonom o	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mals 143003 22 Pž

		parničnom postupku u odredbi člana 74. stav (1), na zahtjev zainteresirane stranke taj se rok može produžiti u situaciji kada je sud rješenjem stranci u postupku naložio da tužbu (ili drugi podnesak) uredi ili dopuni u roku kraćem od osam (8) dana, i to tako da ukupan rok ne prelazi zakonski rok od osam (8) dana. Za više detalja o ovom stavu kliknite OVDJE .	
Nadležnost suda Izvršni postupak/ Vrste izvršenja	Mjesna nadležnost Sukob nadležnosti Izvršenje na pokretnim stvarima	Za odlučivanje o prijedlogu za izvršenje radi naplate potraživanja tražioca izvršenja, koje se ima provesti na pokretnim stvarima, mjesno je nadležan sud na čijem su području, po prijedlogu, stvari izvršenika. Ako se izvršenje nije moglo sprovesti jer je izvršenik promijenio mjesto prebivališta, izvršni sud koji je usvojio prijedlog će rješenje, radi daljeg sprovođenja, dostaviti sudu na čijem području se sada nalazi prebivalište izvršenika.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O I 120417 22 R
Nadležnost suda	Delegacija	Razlozi za delegaciju drugog stvarno nadležnog suda moraju biti od izuzetnog značaja, jer samo takvi razlozi opravdavaju odstupanje od Ustavom Republike Srpske i Zakonom o sudovima Republike Srpske razgraničene nadležnosti sudova.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O I 054183 22 R
Nadležnost suda	Delegacija	Ne radi se o opravdanom zahtjevu za delegaciju drugog stvarno nadležnog okružnog suda za odlučivanje po žalbi tražioca izvršenja, kada je izvršenik supružnik sudije suda koji je inače nadležan za postupanje po izjavljenoj žalbi.. Sudija koji je supružnik izvršenika po samom zakonu je isključen od rada u to predmetu (član 357. stav 1. tačka 2. ZPP)	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O I 054184 22 R
Nadležnost suda	Delegacija	Kada je okružni sud - koji bi, po redovnom toku stvari, trebao odlučiti o žalbi izjavljenoj protiv prvostepene presude - stranka u tom postupku, opravdano je određivanje drugog okružnog suda za postupanje u tom predmetu.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O Rs 102921 22 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Za suđenje u vanparničnom postupku za utvrđenje vrijednosti primjerene naknade akcija manjinskog akcionara je nadležan okružni privredni sud, bez obzira da li je predlagač još uvijek akcionar privrednog društva.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O V 366726 22 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Sukob nadležnosti između dva osnovna suda sa područja dva okružna suda rješava Vrhovni sud Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 O I 120445 22 R

Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	Za postupanje po tužbi tužitelja za poništenje odluke Upravnog odbora Univerziteta kojom je odbijena žalba tužitelja i potvrđeno rješenje rektora o izricanju disciplinske mjere prestanka radnog odnosa, nadležan je Okružni sud jer je u pitanju upravni akt protiv koga se može pokrenuti upravni spor.	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O Rs 093588 22 R
	Presuđena stvar	Ne postoji objektivni identitet između okončanog izvršnog postupka provedenog na osnovu rješenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave, koju je predstavljalo rješenje o uknjižbi založnog prava na nekretninama, i parničnog postupka u kome je istaknut zahtjev za utvrđenje ništavosti ugovora o kreditu osnovom čijih odredbi je izvršena uknjižba založnog prava, pa nema mjesta odbacivanju tužbe zbog presuđene stvari.	Vrhovni sud Federacije BiH 39 O P 055480 21 Rev
Revizija	Razlozi revizije za ukidanje drugostepene odluke	Kada presuda suda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama za odluku o tužbenom zahtjevu ista je zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka uslijed kojih se ne može ispitati što će dovesti do ukidanja iste po pravnom lijeku.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O P 033912 21 Rev
Revizija	Razlozi revizije za ukidanje drugostepene odluke	Kada izreka pobijane drugostepene presude ne sadrži odluku o svim zahtjevima, slijedom čega je i obrazloženje odluke u suprotnosti sa njenom izrekom, revident osnovano ukazuje da je osporena presuda nejasna i nepotpuna, te kontradiktorna njenom obrazloženju, čime je zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka, zbog koje se sa sigurnošću ne može ispitati.	Vrhovni sud Republike Srpske 94 O P 027935 21 Rev
VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Naknada za eksproprisano zemljište (poljoprivredno, građevinsko i gradsko građevinsko) određuje se u novcu i ne može biti niža od tržišne vrijednosti takvog zemljišta.	Vrhovni sud Republike Srpske 78 O V 024432 22 Rev
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA / EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA			
Član 1. Protokola 1	Pravo na imovinu Zaštita imovine	Nosilac stanarskog prava na stanu koji se nalazio u zgradi koja je srušena zbog fizičke dotrajalosti, ukoliko mu nadležni stambeni organ nakon rušenja zgrade ne dodijeli stan koji zadovoljava njegove minimalne potrebe stanovanja, ima pravo na novčanu protivvrijednost stana koji zadovoljava njegove minimalne potrebe stanovanja, a ne na naknadu novčane protivvrijednosti stana na kojem je bio nosilac stanarskog prava prije rušenja zgrade. Takav zahtjev ne predstavlja zahtjev na naknadu štete koji bi zastarijevao u rokovima iz člana 376. ZOO.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 659696 22 Rev

Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	u	Tužbu za utvrđivanje povrede prava na suđenje u razumnom roku i pravično zadovoljenje zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može podnijeti tužitelj koji je prethodno podnio nadležnom sudu zahtjev za ubrzanje postupka o kome je pravosnažno odlučeno.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Srr 002732 22 Srr
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	u	Razumnost dužine trajanja postupka se mora cijeniti u svjetlu okolnosti pojedinog predmeta, vodeći računa o složenosti predmeta u činjeničnom i pravnom smislu, ponašanju suda i drugih republičkih organa uprave, organa jedinica lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, kao i o ponašanju podnosioca pravnog sredstva i značaju predmeta za njega.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Srr 002804 22 Srr
Član 6. Pravo na pravično suđenje	Suđenje u razumnom roku	u	U postupku odlučivanja po zahtjevu za ubrzanje postupka uzimaju se u obzir slijedeći kriteriji: 1. složenost predmeta u činjeničnom i pravnom smislu; 2. ponašanje suda i drugih republičkih organa uprave, organa jedinica lokalne samouprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja; 3. ponašanje podnosioca pravnog sredstva; 4. značaj predmeta za podnosioca pravnog sredstva	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 Zup 002880 22 Zup

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
6. februar do 12. februar 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Novčana egzistencijalna naknada demobiliziranih branilaca	"Rješenje Okružnog vojnog suda kojim se zbog primjene amnestije obustavlja krivični postupak, zbog krivičnog djela samovoljnog udaljenja ili bijega iz oružanih snaga iz člana 217. stav 3. preuzetog KZ SFRJ, ne dokazuje da optuženi nije samovoljno i bez dopuštenja nadležne komande napustio jedinicu Oružanih snaga, nego samo da je krivični postupak zbog primjene amnestije obustavljen, pa se osoba protiv koje je obustavljen krivični postupak ne može smatrati demobiliziranim braniocem iz člana 2. stav 1. Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica, kojem pripada pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu iz člana 4. tačka e) Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012131 20 Uvp
Energetika	Energetika	"Predmet postupka koji se vodi pred Regulatornom komisijom za energetiku Republike Srpske je utvrđivanje okolnosti da li se radi o neovlašćenoj potrošnji električne energije, te ukoliko se utvrdi da se radi o istoj, dalji korak je obračun neovlašćene potrošnje i obračun naknade za istu po Opštim uslovima za isporuku i snabdijevanje električnom energijom."	Vrhovni sud Republike Srpske 15 0 U 004671 21 Uvp
Imovinsko- pravni odnosi	Zabilježba izvršenja	"Pravilan je zaključak suda da će se do dana osnivanja katastra nepokretnosti na osnovu Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske, koristiti i održavati postojeće evidencije o nepokretnostima u skladu sa propisima na osnovu kojih su osnovane, uključujući Zakon o održavanju premjera i katastra zemljišta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 19/96 i 15/10) i Pravilnik za održavanje premjera i katastra zemljišta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/09 i 35/12), koji ne propisuju mogućnost zabilježbe izvršenja u katastarskom operatu. "	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026638 21 Uvp

Inspekcijski nadzor	Otklanjanje nezakonitosti prilikom izgradnje	"Privremeni poslovni objekat koji je stranka izgradila na osnovu odobrenja za građenje sa rokom važnosti do pet godina, istekom tog roka, ako stranka nije zatražila produženje važnosti rješenja ili izdavanje novog odobrenja za građenje, stiče status nelegalno izgrađenog objekta i nadležni urbanističko-građevinski inspektor je ovlašćen da naloži rušenje istog."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026429 21 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Porodična penzija Povrat više isplaćenih penzija (Preplata)	"Na obavezu vraćanja preplaćenog iznosa porodične penzije do kojeg je došlo usljed prestanka prava na penziju zbog prestanka redovnog školovanja korisnice penzije, nije od uticaja okolnost da bi drugi članovi porodice umrlog osiguranika eventualno u budućnosti mogli ostvariti pravo na porodičnu penziju. "	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015283 20 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Porez na dohodak	"Poreski obveznik je oslobođen plaćanja poreza i doprinosa na lična primanja samo pod uslovom da se u postupku kontrole nesporno utvrdi da se radi o isplatama na ime naknade putnih troškova i dnevnica zaposlenima u svrhu službenih putovanja ili privremenog obavljanja radnih zadataka, isplaćene do visine po posebnim propisima."	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 007730 21 Uvp
Zakon o udruženjima i fondacijama FBiH	Statusne promjene u udruženju građana i fondacija Prestanak rada udruženja	"Sama okolnost da je udruženje propustilo odgovoriti na dopis Federalnog ministarstva pravde nije dovoljna za utvrđenje činjenice da udruženje nije održalo skupštinu tokom perioda dvostruko dužeg od vremena utvrđenog statutom tog udruženja za održavanje skupštine, te da je, shodno tome, prestalo djelovati."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 040411 22 U 2
Upravni spor			
	Pravo pokretanja upravnog spora	"Gradonačelnik, kao organ vlasti, koji rukovodi gradskom upravom i koji je odgovoran za njen rad aktivno je legitimisan da pokrene upravni spor protiv odluke skupštine grada kojom se, bez prijedloga gradonačelnika, vrši imenovanje v.d. načelnika odjeljenja, budući da je gradonačelnik isključivo nadležan da predlaže skupštini grada imenovanje načelnika odjeljenja ili službi. "	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008358 21 Uvp
	Troškovi postupka	"Tužilac je član porodice poginulog borca i po tom osnovu oslobođen je obaveze plaćanja takse na podneske i odluke suda kada se radi o ostvarivanju prava i statusa porodica poginulih boraca Vojske Republike Srpske i civilnih žrtava rata, pa tuženi nije mogao biti obavezan na plaćanje sudske takse na tužbu i presudu u iznosu od 200,00 KM."	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 005313 22 Uvp

Tužba Upravno materijalno pravo/Porezi, doprinosi i takse	Upravni akt Pojedinačni upravni akt Naknada za upravljanje otpadom	"Ne može se smatrati zakonitim pojedinačni upravni akt donesen na osnovu odredaba podzakonskog propisa koji nema uporište u zakonu. Obaveza plaćanja evidentirajuće naknade za upravljanje ambalažom i ambalažnim otpadom nije propisana zakonom, niti je zakonom federalni ministar okoliša i turizma ovlašten utvrditi takvu naknadu, pa nije bilo zakonskog osnova za donošenje upravnog akta kojim se operater sistema obavezuje na plaćanje takve naknade. "	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 031967 21 Uvp
Tužba	Tužba zbog nedonošenja rješenja	"Kada upravni organ donese drugostepeni upravni akt nakon što je tužitelj protiv njega već podnio tužbu zbog ćutanja administracije, pa tužitelj dopunom tužbe obavijesti sud da nije zadovoljan donesenim upravnim aktom, te da u cijelosti ostaje kod tužbe, sud je dužan postupiti po tužbi kao da je podnesena protiv tog drugostepenog upravnog akta."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015884 20 Uvp
Postupak	Povreda postupka Nepravilna primjena materijalnog prava	"U konkretnom slučaju se ne radi o preplati obaveze, već se radi o prinudno naplaćenim sredstvima za čiju naplatu je osnov otpao, jer je nastupila zastarjelost naplate tih sredstava, na koju su činjenicu službena lica, koja vode prvostepeni i drugostepeni poreski postupak, dužna da paze po službenoj dužnosti, pa u slučaju kada se utvrdi da je nastupila zastarjelost određenih obaveza, Poreska uprava te obaveze otpisuje u cijelosti, zbog čega nije bilo osnova da se po automatizmu izvrši izmirenje drugih obaveza tužioca „iznosom preplate", jer se se u ovom slučaju nije radilo o preplati, već o neosnovano prinudno naplaćenim sredstvima od tužioca. "	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027107 21 Uvp
Upravni postupak			
Postupak do donošenja rješenja	Dokazivanje/Uvjerenja	"Uvjerenje organa uprave o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija ima značaj javne isprave, zbog čega se njegova autentičnost i istinitost njegovog sadržaja pretpostavljaju, ali se one mogu i osporavati u bilo kojem postupku u kojem se uvjerenje koristi kao dokaz."	Vrhovni sud Federacije BiH 02 0 U 001666 21 Uvp
Postupak do donošenja rješenja	Prethodno pitanje	"Pribavljanje potvrde staža osiguranja/penzijskog staža od nadležnog nosioca osiguranja Srbije nije prethodno pitanje za rješenje zahtjeva tužioca za ostvarivanje prava na penziju, jer ne predstavlja samostalnu pravnu cjelinu od koje zavisi rješenje predmetne upravne stvaari, već predstavlja odlučnu činjenicu za pravilno rješavanje."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026070 21 Uvp

➤ Krivično pravo/Krivično materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PRAVO - OPĆI DIO			
Krivično djelo Krivnja Ratni zločin protiv civilnog stanovništva	Saučiniteljstvo Direktni umišljaj Mučenje i nečovječno postupanje prema civilu	"Za postojanje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije potrebno je da predmetna radnja učinjenja predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava, ali ne i da je učinitelj svjestan da predmetnom radnjom krši ta pravila."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 022893 22 Kž
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO			
	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva - Status civila	"Kako se članom 3. stav 1. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine, štite osobe koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu uslijed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga, to je za utvrđenje da li je oštećeni učestvovao u neprijateljstvima a time i za utvrđenje svojstva oštećenog kao civila ili ratnog zarobljenika, potrebno uzeti u obzir okolnosti koje su postojale u trenutku počinjenja zločina, pa imajući u vidu da je oštećeni prije nego što je zarobljen predao oružje, a polije toga je zarobljen i zatvoren u prostorijama osnovne škole gdje su prema njemu preduzete radnje učinjenja predmetnog krivičnog djela, slijedi da oštećeni u vrijeme lišenja slobode i preduzimanja inkriminiranih radnji nije imao oružje niti je učestvovao u neprijateljstvima, te je kao civil, uživao zaštitu u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom, odnosno članom 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 022893 22 Kž

➤ Krivično pravo/Krivično procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
TOK POSTUPKA			
Žalba na prvostepenu presudu Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	"Sud je u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH, dužan sadržinu iskaza svjedoka (kao i drugih dokaza) iznijeti u obrazloženju presude samo u njihovim bitnim dijelovima pri iznošenju razloga zbog kojih neku činjenicu smatra dokazanom ili nedokazanom i u mjeri u kojoj je to nužno za obrazloženje činjeničnog utvrđenja suda te nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH time što sud u obrazloženju presude nije naveo sadržaj iskaza svjedoka u cjelini."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 K 022893 22 Kž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
13. do 19. februar 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Imovinsko-pravni odnosi	Podsticaj u poljoprivredi	"U smislu odredbe člana 4a) stav (1) i člana 5. stav (1) Zakona o podsticaju u poljoprivrednoj proizvodnji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Pravilnika o načinu i uslovima za podsticaj u poljoprivrednoj proizvodnji za 2018. godinu ovaj sud je stava da je korisnik podsticaja prije svega pravno lice, a da pod uslovima propisanim odredbom člana 6. stav (2) Pravilnika o načinu i uslovima za podsticaj u poljoprivrednoj proizvodnji za 2018. godinu to može da bude i poslovna jedinica pravnog lica sa sjedištem izvan Distrikta."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 U 129117 21 Už 2
Eksproprijacija	Utvrđivanje javnog interesa	"Protiv odluke o utvrđivanju javnog interesa data je mogućnost vođenja upravnog spora tj. ispitivanje valjanosti - zakonitosti Odluke o utvrđivanju javnog interesa za eksproprijaciju."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 013390 22 Uvp
Apotekarstvo	Apotekarska djelatnost	"Depo je kao organizacioni oblik apoteka izuzet od primjene demografskih i geografskih kriterija utvrđenih u članu 3. i 4. navedenog Pravilnika, ali kako u istom naseljenom mjestu već postoji ogranak apoteke kao organizacione jedinice druge zdravstvene ustanove, ne može se smatrati da se radi o demografski ugroženom području jer postojanjem ovog ogranka više ne postoji potreba za izdavanje osnovnih lijekova stanovništvu tog područja koju propisuje odredba člana 15. stav 2. Zakona o apotekarskoj djelatnosti. "	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 011490 20 Uvp

Upravni spor			
Tužba	Obustava postupka	"U konkretnom slučaju se radi o ostvarivanju prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja koja se mogu nasljeđivati, pa ukoliko u toku postupka stranka umre, dužnost upravnih organa je da postupak nastave sa nasljednicima, ukoliko oni preuzmu postupak."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O U 012033 20 Uvp
Postupak	Povreda postupka	"Ukoliko je tužba podnesena zbog povrede pravila postupka, odnosno zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sud ne može odbiti tužbu samo iz razloga što tuženi organ nije dostavio sve spise koji se odnose na predmet spora jer bi takva presuda suda bila donesena uz povredu pravila postupka."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 O U 015889 21 Uvp

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Osnovna načela Tok postupka/ Žalba na prvostepenu presudu	Zakornost dokaza Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda	"Učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH kada je presuda zasnovana na nalazu i mišljenju sudskog vještaka ekonomske struke, koji je, u smislu člana 11. stav. 3. ZKP FBiH, nezakonit dokaz jer se zasnivao na izjavama optuženog koje su pribavljene protivno odredbama člana 92. stav 2. tač. a) i c) ZKP FBiH."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O K 010755 21 Kž
Osnovna načela Privremeno oduzimanje predmeta i imovine	Zakornost dokaza Naredba za privremeno oduzimanje predmeta i imovine	"Budući da se predmeti koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku oduzimaju temeljem sudske naredbe, a koja se izdaje na prijedlog tužitelja ili ovlaštene službene osobe koja je dobila odobrenje od tužitelja (član 79. stav 1. i 2. ZKP FBiH) a izuzetno i bez naredbe suda, ali samo ukoliko postoji opasnost od odlaganja (člana 80. stav 1. ZKP FBiH), a da u spisu nema dokaza o tome na koji od naprijed navedenih načina je izvršeno pribavljanje poslovne dokumentacije kao dokaza niti da se radilo o dobrovoljnoj predaji predmeta (nema naredbe suda za privremeno oduzimanje predmeta, zapisnika ni potvrda o privremenom oduzimanju predmeta sa naznakom ko je izvršio oduzimanje, od koga i temeljem kojeg akta, te koja poslovna dokumentacija odnosno dokumenti su oduzeti), pribavljanje poslovne dokumentacije je izvršeno bitnim odnosno suštinskim	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 015520 20 Kžk

		povredama navedenih odredaba ZKP FBiH, pa ta dokumentacija sukladno odredbi člana 11. stav 2. ZKP FBiH predstavlja nezakonit dokaz, na kome se ne može zasnivati odluka suda. "	
Radnje dokazivanja/ Vještačenje Tok postupka/ Žalba na prvostepenu presudu	Postupak vještačenja Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka	"Tretiranje na glavnom pretresu i u presudi izvještaja vještaka kao nalaza i mišljenja vještaka iako taj izvještaj nije bio sačinjen u skladu sa članom 111. i 115. ZKP FBiH predstavlja bitnu povredu odredaba iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH u vezi sa članovima 111. i 115. ZKP FBiH."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 029741 20 Kž 20
Tok postupka/ Žalba na prvostepenu presudu	Bitna povreda – optužba prekoračena	"Optužba je prekoračena i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH kada je izrekom presude optuženi oglašen krivim za kršenje i onih propisa za koje se teretio potvrđenom optužnicom ali ne i na glavnom pretresu izmijenjenom optužnicom."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O K 008426 20 Kž 2

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prestanak obaveze Ugovori	Zastarjelost Ugovor o kreditu	"U slučaju kad je ugovor o kreditu raskinut zbog neplaćanja, odnosno neurednog plaćanja anuiteta, potraživanje davaoca kredita, koje se odnosi na vraćanje cjelokupnog duga na ime neplaćenog iznosa kredita, zastarijeva u opštem zastarnom roku."	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 131701 21 Rev
Prestanak obaveze Ugovori	Zastarjelost Osiguranje lica	"Ako je Ugovorom o osiguranju automobila predviđeno, da će se na taj Ugovor primjenjivati Uslovi osiguranja motornih vozila broj 11/08, kojim Uslovima je propisano, da je predmet osiguranja vozač od ozljeda uzrokovanih prometnim nezgodama, onda se potraživanje tužioca kao vozača, za isplatu osigurane sume, zasniva na ugovoru o osiguranju od posljedica autonezgode. "	Vrhovni sud Republike Srpske 73 O P 023337 21 Rev

STVARNO PRAVO			
Pravo svojine	Sticanje prava svojine na temelju zakona Građenjem	"Nema osnova za sticanje prava vlasništva gradjenjem na tuđem zemljištu u slučaju kada se ne radi o zgradi koja je izgrađena, već o montažnom objektu tipa vikend kuća-brvnara."	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 040943 21 Rev
RADNO PRAVO			
Prestanak radnog odnosa	Po sili zakona	"Odredbom člana 116. stav (1) tačka m) Zakona o službenicima i namještenicima Brčko distrikta BiH propisano je da radni odnos prestaje po sili zakona „ako se sazna da u vrijeme prijema u službu nije ispunjavao uslove za prijem u službu propisane zakonom, danom saznanja“, što ukazuje na zaključak da ovim zakonom nije propisan poseban rok u kom može doći do raskida radnog odnosa, nego da samim činom saznanja za činjenicu neispunjavanja opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, službeniku i namješteniku u pravosuđu, po sili zakona, prestaje radni odnos."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Rs 136731 22 Rsž

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
	Presuđena stvar	"Kada je u prethodnoj parnici, o prigovoru prebijanja pravosnažno odlučeno rješenjem kojim se odbija raspravljati o tom prigovoru, nije osnovan prigovor presuđene stvari u parnici koja se nakon toga vodi između istih stranaka o osnovanosti tog potraživanja."	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 118847 22 Rev
Nadležnost suda	Apsolutna nenadležnost	"Sud pazi po službenoj dužnosti da li rješavanje spora spada u sudsku nadležnost, pa kada ustanovi da za rješavanje spora nije nadležan sud već neki drugi organ, oglašice se nenadležnim, ukinuti provedene radnje u postupku i tužbu odbaciti "	Vrhovni sud Republike Srpske 86 0 P 055861 22 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
20. do 26. februar 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
	Raseljena lica	"Davanje izjave kojom se eksplicitno navodi da se ne želi vratiti na mjesto prijeratnog prebivališta, implicira da se osoba dobrovoljno odlučila na stalno naseljenje u drugom mjestu na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno na trenutnoj adresi."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 013689 20 Uvp
Prava nezaposlenih lica Upravni postupak/ Postupak do donošenja rješenja	Pravo na novčanu naknadu Prethodno pitanje	"Postupak radi ostvarenja prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti ne može se prekinuti zbog pokretanja stečajnog postupka nad imovinom dužnika (poslodavca stranke), jer činjenica da li je poslodavac stranci uplatio dospelje doprinose nije od uticaja za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti shodno odredbi člana 6. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i člana 11. Zakona o doprinosima, te ne predstavlja prethodno pitanje u smislu člana 142. Zakona o upravnom postupku bez čijeg se rješenja ne može riješiti sama stvar."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013889 19 Uvp
Porodično pravo Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Regulisanje odnosa roditelja i djece Član 8 - Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života	"Došlo je do povrede prava tužiteljice i mlđb. djeteta odbijanjem njihovog zahtjeva za priznavanje potpunog usvojenja, u situaciji kada između njih dugi niz godina postoji de facto bliski porodični odnos, pa odbijanjem zahtjeva za potpuno usvojenje nije postignuta razumna relacija proporcionalnosti između miješanja u pravo i zakonitog cilja koji je u najboljem interesu mlđb. djeteta, zbog čega je prekršeno pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života iz člana ii/3.f) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 8. Evropske konvencije."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 035941 21 Uvp 2

Imovinsko-pravni odnosi	Rješenje koje zamjenjuje ugovor o korištenju stana	"Ispunjeni su uvjeti za donošenje rješenja koje zamjenjuje ugovor o korištenju stana iz člana 28. Zakona o stambenim odnosima kada je u provedenom upravnom postupku utvrđeno da je stranka sa svojom porodicom stanovala u ekonomskoj zajednici sa posljednjim nosiocem stanarskog prava u njegovom stanu više od 10 godina."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 037095 21 Uvp
Upravni spor			
Postupak Rješavanje spora	Povreda postupka Javna rasprava	"Prvostepeni sud je izvršio povredu pravila postupka kada je donio odluku po tužbi stranke zbog šutnje administracije u smislu člana 20. zakona o Upravnim sporovima, bez omogućavanja stranci da se prije toga izjasni o osporenom rješenju koje je naknadno donio tuženi organ po žalbi stranke izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 011940 18 Uvp
Vanredna pravna sredstva / lijekovi	Ponavljanje postupka	"Nove činjenice i mogućnost upotrebe novih dokaza mogu biti razlog za ponavljanje upravno-sudskog postupka samo ako je sud sam utvrđivao činjenično stanje i izvodio dokaze u tom postupku i na tako utvrđenom činjeničnom stanju zasnovao svoju odluku."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 014736 18 Uvp
Upravni postupak			
Pokretanje postupka i zahtjevi stranaka	Pokretanje postupka Izmjena zahtjeva	"Mogućnost odlučivanja o izmjenjenom zahtjevu obavezuje prvostepeni organ da ispita da li su ispunjene procesne pretpostavke za postavljanje izmjenjenog zahtjeva kao prva faza, a po ocjeni da su ispunjeni uvjeti za izmjenu zahtjeva, prvostepeni organ ima obavezu da ukoliko je zahtjev nejasan i nerazumljiv, naloži stranci da svoj zahtjev precizno opredjeli, kako sa aspekta činjenica na kojim zasniva svoj zahtjev, tako i odredbi materijalnog prava, uz upozorenje o posljedicama u slučaju ne postupanja po nalogu."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 010098 19 Uvp

➤ **Krivično pravo/Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PRAVO - OPĆI DIO			
Načela	Načelo krivnje	"Sigurnosna mjera oduzimanje predmeta iz člana 78. KZ FBiH je krivičnopravna sankcija i ona se, u skladu sa načelom krivnje iz člana 4a. KZ FBiH, može izreći samo učinitelju krivičnog djela koji je oglašen krivim za krivično djelo a ne i učinitelju koji je protivpravno djelo učinio u stanju neuračunljivosti."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 K 014628 22 Kž 9

Nužna odbrana	Neophodnost odbrane Protivpravnost napada	"Za utvrđenje da li je primijenjena odbrana bila neophodno potrebna za odbijanje istovremenog protivpravnog napada potrebno je cijeniti okolnosti protivpravnog napada i primijenjene odbrane od tog napada kao što su broj i karakteristike napadača, upotrijebljena sredstva napada i odbrane kao i stvarne mogućnosti koje su napadnutom bile na raspolaganju za djelotvorno odbijanje napada."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 036632 21 Kž 5
KRIVIČNO PRAVO - POSEBNI DIO			
	Iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije	"KZ FBiH ne određuje značenje izraza „pornografski sadržaj“, pa se zakonsko obilježje - materijal pornografskog sadržaja koje prikazuje dijete ili maloljetnika kao predmet radnje učinjenja krivičnog djela iskorištavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije iz člana 211. KZ FBiH ima tumačiti u skladu sa konvencijom o kibernetičkom kriminalu i konvencijom Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja prema kojima „dječja pornografija“ znači bilo koji materijal koji vizualno prikazuje dijete koje sudjeluje u stvarnoj ili simuliranoj seksualno eksplicitnoj aktivnosti ili bilo koji prikaz spolnih organa djeteta u primarno seksualne svrhe."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 O K 018925 21 Kž 4
	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva - Mučenje i nečovječno postupanje prema civilu	"Protivpravno lišenje slobode civilne osobe uz upotrebu oružja i prijetnje i njeno odvođenje iz zgrade u kojoj je stanovala, uz uperivanje puške u njenu suprugu i sina, predstavlja grubo nasrtaj na ljudsko dostojanstvo i nečovječno postupanje kao radnju učinjenja krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog KZ SFRJ."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 O K 006916 18 Kžk
	Neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga	"Utvrđenje postojanja organizirane grupe ljudi i utvrđenje svojstva člana takve grupe ljudi nije uvjetovano utvrđenjem postojanja organizatora organizirane grupe ljudi."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 O K 019632 21 Kž

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OPĆE ODREDBE			
Osnovna načela	Prava osumnjičenog odnosno optuženog	"Pravo osumnjičenog odnosno optuženog da tokom postupka iznese dokaze koji mu idu u korist nije vremenski ograničeno pa okolnost da određeni dokaz nije iznio tokom istrage nego na glavnom pretresu, sama po sebi, ne dovodi u sumnju vjerodostojnost i autentičnost tog dokaza"	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 K 012788 21 Kž
Osnovna načela Pretresanje stana, prostorija i osoba	Zakornost dokaza Sadržaj naredbe za pretresanje Zapisnik o pretresanju	"Radnja pretresanja mobilnih telefonskih aparata i sim kartica, obavljena na osnovu naredbe za pretresanje u kojoj nisu bila sadržana uputstva izvršitelju naredbe iz člana 72. tačka g) i i) ZKP FBiH i pouka osumnjičenom o pravu obavještanja branitelja predviđena članom 72. tačka j) ZKP FBiH te o kojoj nije sačinjen zapisnik o pretresanju u skladu sa članom 76. ZKP FBiH, nezakonit je dokaz jer su pri njenom izvođenju bitno odnosno suštinski povrijeđene odredbe člana 72. i 76. ZKP FBiH."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 024169 21 Kžk
Osnovna načela Član 6 EKLJP - pravo na pravično suđenje/ Minimalna prava optuženog	Zakornost dokaza Obavještenje na jeziku koji razumije	"Propuštanjem da se osumnjičenom, koji ne razumije službene jezike Bosne i Hercegovine, prije potpisivanja zapisnika o pretresanju i potvrda o privremenom oduzimanju predmeta osigura usmeno prevođenje sadržine tih isprava, povrijeđen je član 9. stav 2. ZKP FBiH odnosno pravo osumnjičenog na prevođenje kao sastavni dio prava na odbranu, koje je jedan od aspekata prava na pravičan postupak iz člana 6. evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, te su time ti dokazi pribavljeni povredama ljudskih prava propisanih međunarodnim ugovorima koje je Bosna i Hercegovina ratificirala i, usljed toga, nezakoniti dokazi."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 037251 22 Kž 11
TOK POSTUPKA			
Žalba na prvostepenu presudu	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	"Povrijeđeno je pravo osumnjičenog na odbranu i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH propustom suda da u postupku odlučivanja o prijedlogu za produženje pritvora, naknadni podnesak kantonalnog tužitelja sa izjašnjenjem o razlozima uskraćivanja prava branitelja na uvid u spis, koji u suštini predstavlja dopunu prijedloga za produženje pritvora, dostavi odbrani na izjašnjenje ili da tim povodom održi novo ročište za izjašnjenje stranaka i branitelja jer je time odbrani osumnjičenog uskraćena mogućnosti osporavanja navoda i činjenica sadržanih u tom podnesku."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 032598 22 Kž 6

POSEBNI POSTUPCI			
Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i za opozivanje uvjetne osude	Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom	"Privremene mjere osiguranja neće predstavljati kršenje prava na mirno uživanje imovine samo ako su zakonom predviđene i ako su neophodno potrebne za ostvarenje legitimnog cilja kojem služe, te je, stoga, u slučajevima kada postoje oblici privremenih mjera osiguranja koji predstavljaju blaži oblik ograničenja prava na mirno uživanje imovine sud dužan u rješenju o određivanju privremenih mjera osiguranja navesti razloge zbog kojih smatra da je određivanje težih privremenih mjera osiguranja bilo neophodno. "	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 031067 21 Kž 16
Protokol broj 1 EKLJP - Član 1. Zaštita imovine	Mirno uživanje imovine		
Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Primjena zakona	"Ukoliko na dan početka primjene zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom nije bila donesena odluka o osiguranju oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, na postupak određivanja privremenih mjera osiguranja primijeniće se procesne odredbe tog zakona bez obzira kada su krivična djela učinjena."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 031067 21 Kž 16
Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Uvjeti za određivanje privremenih mjera osiguranja	"Uvjet za određivanje i produženje privremenih mjera osiguranja je postojanje sumnje da je učinjenjem krivičnog djela pribavljena imovinska korist i taj uvjet mora postojati tokom čitavog trajanja određenih privremenih mjera, pa, slijedom toga, obrazloženje rješenja kojim se određuju ili produžavaju privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom mora sadržavati razloge iz kojih proizilazi postojanje sumnje da je osoba u odnosu na koju je određena privremena mjera osiguranja učinila krivično djelo i da je tim krivičnim djelom pribavljena imovinska korist."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 031067 21 Kž 21
Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Uvjeti za određivanje privremenih mjera osiguranja	"Prvostepeni sud je dužan izvršiti ocjenu opravdanosti prijedloga tužitelja za određivanje privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i utvrditi da li zaista postoji sumnja da su osumnjičeni učinili krivična djela zbog kojih se protiv njih vodi istraga i na koji način i da li je time pribavljena imovinska korist i u čemu se ona ogleda, te za to navesti razloge, te, nakon toga, odlučiti o opravdanosti određivanja privremene mjere osiguranja."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O K 012115 21 Kž

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
	Sticanje bez osnova	"Prema odredbama Zakona o obligacionim odnosima pod neosnovanim obogaćenjem se podrazumijeva vanugovorni obveznopravni odnos između sticaoca koji je obavezan na povratak imovine ili naknade vrijednosti onog dijela imovine ili imovinske koristi koju je stekao od osiromašenog bez pravnog osnova u pravnom poslu ili zakonu, odnosno bez pravnog osnova koji se nije ostvario ili je kasnije otpao (član 210. stav (1) i (3) Zakona o obligacionim odnosima), s tim da sticanje nije poteklo od građanskog delikta. Dakle, jedan od uslova jeste da činidba zbog koje se dogodila promjena u imovini ne smije biti štetna radnja u smislu građanskog delikta, odnosno povrede ugovornog odnosa, jer u tom slučaju nastaje obaveza odgovornosti za štetu."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 120547 22 Gž
	Sticanje bez osnova	"Kada općina nije zaključila ugovor sa tužiteljem kao davaocem usluga, a utvrđeno je da je takvu uslugu zaposlenik tužene naručio od tužitelja email komunikacijom, tužitelju pripada pravo na plaćanje po osnovu stečenog bez osnova."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 053092 21 Rev 2
Dejstva obaveza	Ugovorna kazna	"Ugovorna kazna kao sredstvo obezbjeđenja izvršenja ugovora se može ugovoriti kako zbog neispunjenja tako i zakašnjenja u izvršavanju ugovora. U situacijama kada dođe do ispunjenja ugovornih obaveza, ali sa zakašnjenjem, ako je ugovorna kazna ugovorena, to tužitelj kao druga ugovorna strana, nakon prijema ispunjenja, ima obavezu bez odlaganja saopštiti tuženom da zadržava pravo na ugovornu kaznu. To treba shvatiti na način da to saopštenje se ima dati u primjerenom roku, bez odlaganja."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 120547 22 Gž
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete Izmakla korist	"Tužitelj ima pravo na naknadu štete za izmaklu korist samo ako su ispunjeni određeni uslovi, a to je da je šteta u vidu izmakle koristi izvjesna i da postoje elementi na osnovu kojih se može odrediti iznos izmakle koristi i ako očekivana izmakla korist ne bi bila protivna važećim propisima i dobrim poslovnim običajima. Pravo na naknadu štete zbog izmakle koristi povjerilac ima samo ako je prema onome što se u životu redovno dešava ili prema posebnim okolnostima slučaja izvjesno (van razumne sumnje) da bi tu korist i ostvario. Pri tome, nije dovoljno neko optimističko predviđanje dobitka i nije dovoljno da je povjerilac planirao dobitak. Dobitak za koji se po subjektivnim procjenama i željama povjerioca, pretpostavljalo da će nastupiti, ne uzima se u obzir prilikom odmjeravanja naknade štete. Traži se da je u pitanju dobitak koji bi svakako nastao, da postoji razumna vjerovatnoća u pogledu ostvarenja takve koristi. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 120547 22 Gž

Prouzrokovanje štete	Naknada štete u slučaju tjelesne povrede ili narušenja zdravlja	"Za odluku suda o zahtjevu za naknadu materijalne štete u vidu izgubljene zarade zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rad nije od značaja da li je oštećeni imao registrovan obrt, nego da li je njegovim obavljanjem osiguravao sredstva za život. "	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O P 331533 21 Rev
Ugovori	Dvostrani ugovori	"U obavezi kupca da uslijed razlike u kvadraturi između projektovane i konačne kvadrature stana vrši doplatu, posebno dolaze do izražaja osnovna načela obligacionog prava kojima se ispravlja krutost pojedinih normi i omogućava moralizacija i humanizacija obligacionog prava, i to načelo savjesnosti i poštenja (odredba člana 12. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH) koje generalno znači da su sudionici obveznih odnosa dužni međusobno postupati obzirno uvažavajući interese obje strane, pri tom vodeći računa o smislu i svrsi obveznog odnosa, te načelo jednake vrijednosti uzajamnih davanja (odredba člana 15. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH), koja podrazumijeva ekvivalentnost uzajamnih prestacija ugovornih strana i sastoji se u nastojanju da kod dvostranoobveznih ugovora svaka strana za korist koju prema ugovoru dobija, treba drugoj strani (ili trećoj osobi) dati jednaku protivvrijednost. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 120547 22 Gž
STVARNO PRAVO			
	Pravo građenja	"Nosilac prava građenja zaštitu u pogledu zemljišta ostvaruje shodnom primjenom pravila o zaštiti prava služnosti, dok u pogledu zgrade koja je izgrađena na osnovu prava građenja, zaštitu ostvaruje shodnom primjenom pravila o zaštiti prava vlasništva. (pravno shvatanje zauzeto na sjednici Građansko-privredno-upravnog odjeljenja Apelacionog suda Brčko distrikta BiH dana 15. decembra 2022. godine) "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 120177 22 Gž
RADNO PRAVO			
Zaključivanje ugovora o radu	Ugovor o radu na određeno vrijeme	"Propisivanjem mogućnosti zaključenja ugovora o radu na određeno vrijeme, nastojalo se omogućiti poduzećima, naročito novoosnovanim, malim i srednjim, da zapošljavanjem radnika (na određeno vrijeme), reaguju na nesigurnost na tržištu, povećanje ili opadanje potražnje za robom, promjenjive tržišne uvjete, a sve sa aspekta dinamike razvoja poslovanja, ekonomskog i privrednog razvoja pravnih lica koja obavljaju određene vrste djelatnosti. Zbog svega naprijed navedenog, nije uputno imperativno nametati poslodavcima unaprijed obavezu zaključenja ugovora o radu na neodređeno vrijeme sa probnim radom, naročito u situacijama kada ne postoji realna potreba za stalnim upošljavanjem radnika."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Rs 130619 22 Rsž

NASLJEDNO PRAVO			
Prelazak ostavine na nasljednike	Sticanje ostavine i odricanje od nasljeđa	"Pod novim nasljednikom ne podrazumijeva se samo nasljednik za koga se u vrijeme donošenja rješenja o nasljeđivanju nije znalo da postoji, već i nasljednik kome nije bilo omogućeno da učestvuje u ostavinskom postupku. Ako po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju umre lice koje nije učestvovalo u postupku za raspravljanje zaostavštine, ako i polaže pravo na zaostavštinu kao nasljednik, nastupa nasljednička transmisija pa njegovi nasljednici mogu pod uslovima propisanim zakonom ostvariti svoje pravo na naslijeđe u parnici. "	Vrhovni sud Federacije BiH 68 O P 047156 22 Rev
Ostavinski postupak	Nasljednikovi zahtjevi nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju	"Odredbe o zastarjelosti prava na zahtjev za predaju zaostavštine tiču se ne samo nasljedno-pravnih zahtjeva koji su bili isticani u toku ostavinskog postupka a o kojima ostavinski sud nije odlučio, već i nasljedno-pravnih zahtjeva koji su istaknuti nakon donošenja rješenja o nasljeđivanju. Stoga nesavjestan držalac zaostavštine može biti i onaj nasljednik čije je nasljedno pravo utvrđeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju, ukoliko je na osnovu okolnosti slučaja znao ili mogao znati da nije jedini nasljednik, odnosno da je neko treće lice sunasljednik kome pripada jednako pravo nasljedstva. "	Vrhovni sud Federacije BiH 68 O P 047156 22 Rev
OSTALO			
	Upis u zemljišne knjige	"Za odlučivanje o prijedlogu za upis zabilježbe izvršenja na nekretninama mjerodavno je stanje u času kada je taj prijedlog zaprimljen, tj. kada je dopis izvršnog suda dostavljen Registru zemljišta, a ne stanje u vrijeme podnošenja prijedloga za izvršenje i donošenja rješenja o izvršenju."	Apelacioni sud Brčko distrikta 97 O Dn 002537 22 Gž
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA			
Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske	"Dom čine prostorije s kojima je pojedinac ostvario dovoljno jaku, stvarnu, trajnu i nepotrebnu povezanost, bez obzira na to koristi li ih zakonito ili bez ovlaštenja. Na stranci koja tvrdi da je povrijeđeno njeno pravo na dom je teret dokazivanja da predmetni stan predstavlja njen dom. "	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O P 088964 22 Rev
Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 14. Zabrana diskriminacije	"Razlikovanje je dozvoljeno i opravdano ako se pri zapošljavanju traže posebne stručne kvalifikacije u skladu sa zahtjevima radne pozicije iz oglasa kao i adekvatni dokazi o ispunjavanju tih kvalifikacija. "	Vrhovni sud Federacije BiH 36 O Rs 057035 22 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Suparničari	"U sporu povodom zahtjeva za utvrđenje povrede nužnog nasljednog dijela i smanjenja raspolaganja testamentom, ne postoji aktivno nužno suparničarstvo zakonskih nasljednika."	Vrhovni sud Federacije BiH 36 O P 051909 21 Rev
Osnovna načela	Odlučivanje u granicama tužbenog zahtjeva	"U skladu sa odredbom člana 2. stav 1. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku. Prema tome, iz odredbe ovog stava Zakona o parničnom postupku proizilazi zaključak da u parničnom postupku sud (ovdje se prevashodno misli na prvostepeni sud) u pravilu odlučuje o tužbenom zahtjevu na inicijativu stranaka, dakle ne po službenoj dužnosti, odnosno sud o tužbenom zahtjevu odlučuje u granicama koje je odredila stranka (u konkretnom slučaju tužitelji u pogledu tužbenog zahtjeva, a tuženi u pogledu protivtužbenog zahtjeva), što znači da sud stranci (tužiteljima/tuženom) ne može dosuditi više nego što je ona tražila (u konkretnom slučaju utvrditi veći obim prava od onoga koje je tuženi, nakon što mu je dostavljen nalaz i mišljenje vještaka građevinske struke, uređenim protivtužbenim zahtjevom tražio), a niti joj može dosuditi ono što stranka nije tražila, jer bi u suprotnom došlo do prekoračenja tužbenog zahtjeva, odnosno procesne povrede zbog koje se može izjaviti žalba. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 103204 22 Gž
Prvostepeni postupak	Sudska nagodba	"Da bi postojala zabluda kao osnov za utvrđenje ništavom zaključene sudske nagodbe u vanparničnom predmetu, na tužitelju je teret dokazivanja da je treće lice (koje nije punomoćnik tuženog), znao ili mogao znati da je punomoćnik tužitelja izašao van okvira ovlaštenja za zastupanje i poduzimanje pravnih radnji, kao i njegovih uputstava, pa je suprotno tome, došlo do zaključenja sudske nagodbe."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 145772 22 Gž
Prvostepeni postupak	Sudska nagodba	"Sudska nagodba kao mješoviti procesnopravni i građanskopravni ugovor, kao i svaki drugi ugovor može se pobijati zbog mana volje jedne od ugovornih strana, a koje mane volje (ugovor zaključen u zabludi ili pod utjecajem prinude ili prevare) su rezultat djelovanja suprotne strane ili trećeg lica, a ne punomoćnika same stranke. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 145772 22 Gž

Prvostepeni postupak	Urednost zastupanja	"Punomoć koju je tužitelj dao tuženom da u njegovo ime, kao prenosioca, zaključi ugovor o prenosu nekretnina, podrazumijeva i ovlaštenje zastupnika da u ugovoru o prenosu nekretnina odobri uknjižbu predmeta ugovora na primaoca, odnosno izda pristanak za upis, bez obzira što takav pristanak nije izričito naveden u punomoći. Radi se o radnji koja ulazi u okvir redovnog poslovanja, koju tužitelj nije suzio odnosno ograničio u datoj punomoći."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O P 086949 21 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	"Teret dokazivanja tvrdnji da se isprava nalazi kod protivne stranke je na stranci koja se na tu ispravu poziva. sud nije ovlašten po službenoj dužnosti izvoditi dokaze radi utvrđivanja činjenice da li se sporne isprave nalaze kod protivne stranke. "	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O Rs 055833 21 Rev
Prvostepeni postupak RADNO PRAVO	Teret dokazivanja Ugovor o radu na određeno vrijeme	"Teret dokazivanja da objektivni razlozi za zaključenje ugovora o radu na određeno vrijeme na strani tuženog, u vrijeme zaključenja ugovora, nisu postojali, je na tužiteljici."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Rs 130619 22 Rsž
Prvostepeni postupak ZAŠTITA POTROŠAČA	Teret dokazivanja Garancija za proizvod ili uslugu	"Iako se kvar na uređaju dogodio u okviru garantnog roka, kod toga da je tužitelj izveo dokaze da je izvršio zamjenu komunikacijske električne pločice, koja je izgorjela uslijed učestalog nestanka, te padova napona električne energije tzv. probijanja napona, teret dokazivanja da nestanak električne energije ili pad u naponu, nije uzrok pregorijevanju komunikacijske električne pločice prešao je na tuženu. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Ps 141540 22 Pž
Prvostepeni postupak	Izvođenje dokaza Vještaci	"U situacijama kada vještak ukaže da ne raspolaže određenim činjenicama koje su mu nužne za izradu nalaza i mišljenja (a da bi odgovorio zadatku vještačenja), sud bi mogao dopustiti strankama da u skladu sa odredbom člana 225. stav (2) Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine naknadno predlože izvođenje novih dokaza radi utvrđivanja tih činjenica (samo ako učine vjerovatnim da ih bez svoje krivice nisu bili u mogućnosti iznijeti, odnosno predložiti na pripremnom ročištu), pa tako i vještak dopuni svoj nalaz i mišljenje."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Ps 119787 22 Rev
Prvostepeni postupak/ Tužba	Otuđenje stvari ili prava u toku parnice	"Kako se za promjenu tužitelja u parnici u slučaju otuđenja stvari ili prava o kojem teče parnica ne zahtijeva izričiti pristanak stranaka, isti može biti dat i prešutno, pa do promjene može doći i tako što na poziv suda za ročište koji je upućen tužitelju pristupi i raspravlja sticalac, a tuženi se na istom ročištu upusti u raspravljanje sa sticateljem kao tužiteljem."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 380153 22 Rev

	Prigovor pendentia	litis	"Ne može sud zaključak o postojanju litispendencije zasnovati na činjenici da nalaz i mišljenje vještaka, koji je dat za potrebe druge parnice koja teče između istih stranaka, sadrži izračun i potraživanja koje je predmet spora u predmetnoj parnici, te na stavu da ta činjenica omogućava preinaku tužbe („konačno opredjeljenje zahtjeva“) u toj drugoj parnici koja bi uspostavila identitet tužbenih zahtjeva u obje parnice."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 661911 22 Rev
VANPARNIČNI POSTUPAK				
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade ekspropirane nepokretnosti	za	"Tvrdnja revidenta da dodatnim propisima (Pravilnik o zonama sigurnosti nadzemnih elektroenergetskih vodova) nisu definisane zone zaštite u vrijeme provođenja nepotpune eksproprijacije, ne može se tumačiti kao osnov za gubitak prava tužitelja na naknadu, niti tužitelj može snositi posljedice nepostupanja i neispunjavanja pozitivnih obaveza organa javne vlasti, naročito u situacijama oduzimanja ili ograničenja prava vlasništva. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 102832 22 Rev 2
Stvarno pravo/ Prestanak prava vlasništva	Faktička eksproprijacija			

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
27. februar 5. mart 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Obnova ugovora o korištenju stana	"Obzirom da je utvrđeno da je tužitelj u posjedu stana koji je uslovan za stanovanje i koji se nalazi u kući u kojoj je živio na dan 30.04.1991. godine, prema odredbama člana 15. stav 1. točka 3. Uredbe o dodjeli zamjenskih stanova, obnovu ranije zaključenih ugovora o korištenju stanova i dodjelu stanova na korištenje iz stambenog fonda prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske F BiH, nema pravo na produženje ranije zaključenog ugovora o korištenju drugog stana koji mu je dodijeljen na korištenje iz Stambenog fonda prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 030683 21 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Upis promjene u katastarskom operatu	"Izvršena promjena korisnika u katastarskom operatu, bez provođenja zakonite procedure i donošenja pravosnažnog rješenja o izvršenoj promjeni, smatra se greškom upisa u katastarskom operatu."	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 003326 20 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Eksproprijacija/Potpuna eksproprijacija	"Organi uprave nisu nadležni da u upravnom postupku razmatraju inicijativu privrednog društva za pokretanje postupka eksproprijacije nekretnina po službenoj dužnosti u korist općine temeljem ugovora o koncesiji, radi daljeg prometovanja eksproprijsanih nekretnina tom privrednom društvu, jer je takva inicijativa u suprotnosti s odredbama Zakona o eksproprijaciji (kojim je izričito regulisano šta može biti svrha eksproprijacije, ko može biti korisnik eksproprijacije, te da je jedino korisnik eksproprijacije dužan i ovlašten koristiti eksproprijsane nekretnine i iste privesti namjeni u zakonskom roku)."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 016584 21 Uvp

BRANILAČKO/B ORAČKA- INVALIDSKA ZAŠTITA	Prijevremena povoljnija starosna penzija	"Korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, koji su pravo na penziju ostvarili po osnovu Zakona o službi u Oružanim snagama BiH („Službene novine F BiH“, broj: 88/05), u periodu od 31.07.1998. godine do 31.12.2007. godine, ne pripada pravo na zakonsko uvećanje penzije za 5% u skladu sa odredbom člana 140. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju F BiH („Službene novine F BiH, broj: 13/18, 90/21 i 19/22)."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 032694 21 Uvp
BRANILAČKO/B ORAČKA- INVALIDSKA ZAŠTITA	Prijevremena povoljnija starosna penzija	"Ostvarivanje prava na prijevremenu povoljniju starosnu penziju uvjetovano je ispunjavanjem kumulativnih uvjeta iz citirane odredbe člana 4. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, pa tako okolnost daje lice bilo prijavljeno na dobrovoljno osiguranje se uračunava u ukupan staž osiguranja, što znači daje izjednačen sa obaveznim osiguranjem, pa prema tome, ispunjavanje uvjeta da se pripadnik Oružanih snaga RBiH nalazio na evidenciji Službe za zapošljavanje najmanje 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za penzionisanje, se može računati isključivo nakon prestanka dobrovoljnog osiguranja."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015902 21 Uvp
PRAVA NEZAPOSLENIH LICA	Priznavanje prava na penzijsko i invalidsko osiguranje	"Pravo na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje nezaposlenoj osobi kojoj nedostaju do tri godine penzijskog staža za sticanje uvjeta za penziju se odnosi samo na sticanje uvjeta na starosnu penziju, te kao takvo predstavlja lično pravo nezaposlene osobe i ne može se nakon njegove smrti prenositi na druga lica radi sticanja prava na porodičnu penziju."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015813 21 Uvp
PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE/St arosna penzija	Zastarjelost	"Dospjela novčana potraživanja mjesečnog iznosa penzije zastarijevaju u roku od tri mjeseca od dana dospelosti samo u slučaju da to potraživanje nije uopće isplaćeno korisniku penzije."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 020405 21 Uvp

Upravni spor				
Vanredna pravna sredstva/lijekovi/Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke	Postupak rješavanje zahtjevu za	za po	"Kada je presudom uvažena tužba za ponavljanje postupka i presuda (protiv koje je podnesen zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke) stavljena van snage, te drugačije riješena predmetna upravna stvar, bespredmetno je dalje vođenje postupka po zahtjevu tužitelja za vanredno preispitivanje presude koja više pravno ne egzistira."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015685 20 Uvp
Vanredna pravna sredstva/lijekovi /Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke	Odbacivanje zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke	za	"Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke kojeg je podnio punomoćnik nakon smrti stranke treba odbaciti kao zahtjev izjavljen od strane neovlaštene osobe jer je punomoć za zastupanje prestala smrću stranke. "	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 031225 21 Uvp
Upravni spor	Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajamčenih Ustavom Federacije		"Zahtjev za zaštitu prava i osnovnih sloboda zajamčenih Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine mogu podnijeti samo pojedinci čija su prava povrijeđena, a ne i pravna lica za eventualnu povredu njihovih prava o kojima je odlučivano u upravnom postupku."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 037523 20 Uvp
Upravni spor	Upravni akt		" Isplata novčane naknade za uposlene osobe s invaliditetom po osnovu plaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinosa za zdravstveno osiguranje, doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti i poreza na dohodak privrednom društvu za upošljavanje osoba s invaliditetom, kao i zaštitnoj radionici i organizaciji osoba s invaliditetom, nije upravna stvar pa je potrebno tužbu odbaciti."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 034053 20 Uvp
Rješavanje spora	Javna rasprava		"Iako se odluka o odbijanju zahtjeva za održavanje javne rasprave nalazi u izreci presude (a trebala je biti u obrazloženju), ona nema svojstvo dijela presude kojim se meritorno odlučivalo u ovoj upravnoj stvari, nego formu procesnog rješenja kojim se rješavalo procesno pitanje koje se tiče provođenja postupka u smislu odredbe člana 28. stav 3. Zakona o upravnim sporovima, pa se odluka o upravljanju postupkom, mogla samo	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 004096 22 Uvp

		pobijati zajedno sa odlukom o glavnoj stvari, a ne samostalno i odvojeno od glavne stvari."	
Rješavanje spora	Javna rasprava	"Sud nije mogao donijeti presudu bez održavanja javne rasprave kada je tužitelj u tužbi predložio da se javna rasprava održi, nego je istu morao po službenoj dužnosti odgoditi i zakazati novu, zbog činjenice da se nije moglo utvrditi da li su pozvani svjedoci uredno obaviješteni o datumu održavanja javne rasprave."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 011360 22 Uvp 2
Tužba	Tužba zbog nedonošenja rješenja	"Procesna je smetnja da se jednom tužbom poništava više upravnih akata, a ovo sa razloga što je svako konačno rješenje u upravnom postupku zasebno u pravnom prometu iako može poticati iz istog upravno-pravnog osnova."	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 U 004096 22 Uvp
Upravni spor	Upravni akt	"Odluka Vlade Federacije BiH o dodjeli sredstava subjektima na ime finansijske pomoći u okolnostima pandemije COVID-19 nije upravni akt, te se ne može osporavati tužbom u upravnom sporu."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 038091 21 Uvp
Upravni spor	Dejstvo odluka Ustavnog suda	"Stranka ima pravni osnov tražiti od nadležnog upravnog organa izmjenu konačne odluke koja je donesena na osnovu odredbi koje su prestale važiti odlukom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, a nadležni upravni organi su dužni ponoviti postupak i uskladiti akt sa odlukom Ustavnog suda Federacije u roku od 90 dana pod uvjetom da je stranka prijedlog za izmjenu konačne odluke podnijela u roku od dvije godine od dana objavljivanja odluke u "Službenim novinama Federacije BiH", službenom glasilu kantona odnosno općine."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015307 20 Uvp
Upravni spor	Troškovi postupka	"Kada prvostepeni sud sam riješi predmetnu upravnu stvar umjesto nadležnog upravnog organa i sa svim ovlaštenjima koja on ima u predmetnoj upravnoj stvari, to podrazumijeva i donošenje odluke o troškovima upravnog postupka, obzirom da presuda donesena u sporu pune jurisdikcije u svemu zamjenjuje poništeni upravni akt i neposredno se izvršava."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015001 22 Uvp 2

Upravni postupak				
DOSTAVLJANJE PISMENA	Greške dostavljanju	u	"Ukoliko dostavnica nije sačinjena u skladu sa odredbom člana 95. Zakona o upravnom postupku, odnosno ukoliko na istoj nije čitak potpis primatelja, niti je naznačen datum prijema od strane primatelja, na osnovu tako sačinjene dostavnice se ne može utvrditi tačan datum prijema, niti kome je dostava izvršena te je potrebno da organ o čijem se pismenu radi, provede postupak u skladu sa članom 96. Zakona o upravnom postupku i utvrdi ove činjenice."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 O U 016032 20 Uvp
POSTUPAK DO DONOŠENJA RJEŠENJA/Opća načela	Prethodno pitanje		"Neimenovanje Komisije za davanje stručne ocjene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti ne predstavlja prethodno pitanje, jer se ne radi o pravnom pitanju koje čini samostalnu pravnu cjelinu pa isto ne može biti razlog za prekid postupka pokrenutog po zahtjevu za izdavanje urbanističke saglasnosti."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 O U 017041 22 Uvp

➤ **Krivično pravo/Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OPŠTE ODREDBE/Značenje izraza	Oštećeni kao tužilac	"Када су у питању кривична дјела за која се гони по приједлогу оштећеног, од суштинског значаја су чињенице да је оштећени свој став у погледу кривичног гоњења исказао у законском року (три мјесеца од сазнања за кривично дјело и извршиоца), на недвосмислен начин било у форми изјаве (писмене или дате на записник) достављене јавном тужиоцу непосредно или посредством полицијских органа."	Vrhovni sud Republike Srpske 85 O K 080908 21 Kvlz
OPŠTE ODREDBE/Mjere za obezbjeđenje	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola	"Контролу оправданости притвора након потврђивања оптужнице суд врши по службеној дужности, без одржавања рочишта које закон за ову процесну радњу не прописује, и за то му није потребан приједлог странака или њихова иницијатива."	Vrhovni sud Republike Srpske 13 O K 007418 23 Kž 2

prisustva osumnjičenog/o ptuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka	opravdanosti pritvora		
OPŠTE ODREDBE/Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/o ptuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka	Prijedlog za određivanje i produženje pritvora	"Одлучујући о приједлогу тужиоца за одређивање или продужење притвора суд је у обавези да се креће у оквирима приједлога у погледу притворских разлога, а дискреционо овлаштење суда је да донесе одлуку о продужењу притвора и по основу само једног од предложених посебних притворских разлога и при томе је довољно да се у образложењу рјешења наведу разлози који су руководили суд да поједине од предложених притворских разлога не прихвати."	Vrhovni sud Republike Srpske 13 O K 007545 23 Kž
OPŠTE ODREDBE/Mjere za obezbjeđenje prisustva osumnjičenog/o ptuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	"Рок од два мјесеца за контролу оправданости притвора након потврђивања оптужнице рачуна се од правноснажности посљедњег рјешења о притвору, а суд је овлашћен да контролу оправданости притвора у овој фази кривичног поступка изврши кад год нађе да је то потребно и оправдано, па тако и прије истека рока од два мјесеца, јер законом није у томе ограничен нити је то на штету права притвореног лица него је у његову корист. "	Vrhovni sud Republike Srpske 13 O K 007418 23 Kž 2

<p>POSEBNI POSTUPCI/ZAKON O ODUZIMANJU IMOVINE KOJA JE PROISTEKLA IZVRŠENJEM KRIVIČNOG DJELA/Primjena zakona</p>	<p>Poseban postupak za oduzimanje imovine</p>	<p>"Првостепени суд је правилно примијенио одредбе члана 2 став 2 и 43 став 1 Закона о одузимању имовине која је проистекла извршењем кривичног дјела. Чланом 2 став 2 цитираног закона прописано је да се одредба става 1 о одузимању имовине примјењује и за друга кривична дјела прописана кривичним законом ако је имовинска корист прибављена кривичним дјелом већа од 50.000 КМ. Осуђујућом пресудом утврђено је да је власник имовине извршењем кривичног дјела прибавио противправну имовинску корист од 112.720,00 КМ, па је испуњен законски услов за њену примјену, тако да је неоснован супротан приговор жалбе да за то не постоје услови. У конкретном случају ради се о примјени одредаба Закона о одузимању имовине која је проистекла извршењем кривичног дјела, које се примјењују независно од одредаба кривичног закона о одузимању имовинске користи прибављене кривичним дјелом. Зато нису основани жалбени наводи да није јасно зашто се од истог осуђеног одузима потпуно други износ. "</p>	<p>Vrhovni sud Republike Srpske</p> <p>16 O K 000409 22 Kž 14</p>
--	---	--	---

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu/Podijeljena odgovornost za štetu	"Autoritet osuđujuće krivične presude, ni sud, a ni stranke u parničnom postupku ne mogu doводити u pitanje, budući da dejstvo materijalne i formalne pravosnažnosti krivične presude može biti uskraćeno samo u krivičnom postupku, po vanrednim pravnim lijekovima. Dakle, sve dok njen učinak ne bude na taj način sankcioniran, parnični sud je u obvezi da, bez iznimke, kao dokazane uzme činjenice koje predstavljaju elemente bića određenog krivičnog djela. Okolnost da je vozač vozila, osiguranog kod tužitelja, pravosnažnom presudom krivičnog suda proglašen krivim za navedenu štetnu radnju, ne isključuje mogućnost stavljanja (u parničnom postupku) prigovora podijeljene odgovornosti."	Apelacioni sud Brčko distrikta
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete/Zbog	"U slučaju kada pravosnažna presuda krivičnog suda kojom je tužiteljima izrečena krivičnopravna sankcija za izvršeno krivično djelo nije povodom vanrednog pravnog lijeka stavljena van pravne snage, okolnost da izrečena kazna zatvora nije izvršena zbog	Vrhovni sud Federacije BiH

	neosnovane osude	nastupanja apsolutne zastarjelosti izvršenja kazne ne predstavlja razlog za naknadu štete zbog neopravdane osude."	
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete/Zbog povrede na radu i u vezi sa radom	"Isplaćeni troškovi liječenja od strane poslodavca u korist ustanove u kojoj se zaposlenik liječio zbog posljedica povrede na radu, ne uračunavaju se u dosuđenu naknadu nematerijalne štete zbog umanjenja životne aktivnosti, osim ako je između poslodavca i zaposlenika zaključen pismeni sporazum da će se izvršiti uračunavanje."	Vrhovni sud Federacije BiH 63 O P 039764 22 Rev
Dejstva obaveza	Ugovorna kazna	"Ugovorna kazna je sredstvo pojačanja ugovora, odnosno unaprijed utvrđen iznos naknade štete, za koju je odredbom člana 272. Zakona o obligacionim odnosima određeno da dijeli sudbinu obveze, na čije se osiguranje sporazum o ugovornoj kazni odnosi. Ugovorna kazna je, dakle, sporedni sastojak ugovora i dijeli pravnu sudbinu ugovorne obveze. Ukoliko je ugovorena za slučaj neispunjenja obveze, vjerovnik može zahtijevati ili ispunjenje obveze ili ugovornu kaznu (odredba člana 273. Zakona o obligacionim odnosima)."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Ps 064191 20 Rev
Ugovori	Raskid ugovora	"Ugovor stvara prava i obaveze za one koji su ga zaključili, pa okolnost što je tužiteljica dala saglasnost svom suprugu da može sam raspolagati cijelom nekretninom, koja saglasnost je konstatovana i u samom ugovoru o poklonu zaključenog između supruga tužiteljice i njegovog sina, ne daje tužiteljici položaj ugovorne strane, jer data saglasnost čini samo formalni dio zaključenog ugovora o poklonu - dokaz da je suprug tužiteljice uz njenu saglasnosti, odobrenje i znanje ugovorom o poklonu raspolagao cjelokupnom nekretninom."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 569275 22 Rev
Ugovori	Raskid ugovora/Raskidan je ugovora zbog neispunjenja	"Odredbom člana 124. Zakona o obligacionim odnosima dato je pravo, jednoj strani, na raskid ugovora zbog neispunjenja. Dakle, jednostrani raskid dvostranoobveznih ugovora nije samovoljno i bezrazložno raskidanje ugovora (to bi se protivilo temeljnom načelu o održanju ugovora), već se dopušta iznimno, ukoliko su ispunjenje zakonske pretpostavke odnosno ukoliko to dopušta Zakon o obligacionim odnosima."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Ps 064191 20 Rev

Ugovori	Raskid ugovora	"Svaka izmjena u vezi uslova korporativne garancije podrazumijeva saglasnost zakupca kao ugovorne strane, pa u situaciji kada ta saglasnost nije postignuta ne postoji ni obaveze zakupca za izdavanje nove korporativne garancije od strane treće osobe, zbog čega zakupac nije odgovoran za raskid ugovora o zakupu."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 055091 22 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	"Gruba nezahvalnost poklonoprimca razlog je za raskid (opoziv) ugovora o poklonu, a ne razlog njegove ništavosti. "	Vrhovni sud Federacije BiH 68 2 P 018588 22 Rev
Ugovori	Osiguranje/Regresni zahtjev	"Kod regresnog zahtjeva Zaštitnog fonda F BiH za naknadu isplaćene štete nastale upotrebom neosiguranog vozila ne mogu se primijeniti Uvjeti za osiguranje od automobilske odgovornosti, niti njene odredbe koje regulišu gubitak prava iz osiguranja."	Vrhovni sud Federacije BiH 20 O P 059519 22 Rev
Ugovori	Ugovor o djelu	"Podizvođači mogu neposredno od naručioca posla zahtijevati naplatu svojih priznatih potraživanja samo ako naručilac duguje izvođaču određenu naknadu i to na teret svote koju u tom času naručilac duguje izvođaču."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 362991 20 Rev
Ugovori	Ugovori/Ugovor o građenju	"U slučaju kada je nadzorni organ tuženog primio radove tužitelja bez primjedbi, tuženi ne može naknadno osporiti svoju obavezu plaćanja obračunate cijene tih radova pozivajući se na skrivene nedostatke, ako su se ti nedostaci mogli otkriti s pažnjom dobrog privrednika, i ako tuženi nije postavio zahtjev za sniženje cijene i dokazao postojanje razlike između vrijednosti izvršenog rada bez nedostatka u vrijeme zaključenja ugovora i vrijednosti koju bi imao u to vrijeme izvršeni rad sa nedostatkom."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 599356 22 Rev

RADNO PRAVO			
Sudjelovanje radnika u odlučivanju	Vijeće zaposlenika/sindikata	"Konsultiranje sa vijećem zaposlenika nije potrebno kada se daje otkaz ugovora o radu zbog teške povrede radne dužnosti."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 480522 22 Rev
NASLIJEDNO PRAVO			
Nasljednopravni ugovori	Ugovor o doživotnom izdržavanju	"Ugovor o doživotnom izdržavanju koji je zaključen na teritoriji druge države, primjenom propisa druge države i koji je ovjeren od strane suda te države, pravno je valjan i proizvodi pravno dejstvo, ukoliko je zaključen prije stupanja na snagu zakona o nasljeđivanju."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 194747 21 Rev
Prelazak ostavine na nasljednike	Odgovornost nasljednika za dugove ostaviteljeve	"Prihvatanjem svog zakonskog nasljednog dijela i prenosom istog na drugog zakonskog nasljednika, zakonski nasljednik se ne oslobađa solidarne odgovornosti za dugove ostavitelja sa nasljednikom koji je prihvatio svoj i preneseni nasljedni dio u ostavštini i to do visine vrijednosti svog nasljednog dijela."	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O P 070317 20 Rev
PORODIČNO PRAVO/			
Imovinski odnosi	Bračna/vanbračna stečevina	"Imovina privrednog društva predstavlja aktivu (stvari i prava) društva, kojem pravo priznaje subjektivitet (svojstvo pravnog lica), a ne postoje modaliteti ovih prava daje fizička osoba vlasnik/suvlasnik imovine unesene u društvo, već samo vlasnik/suvlasnik društva a to pravo ostvaruje kroz udio, pa kako tuženi nisu vlasnici imovine društva nego vlasnici privrednog društva kroz udio, to nemaju ni pasivnu legitimaciju za vođenje spora koji se odnosi na imovinu društva."	Vrhovni sud Federacije BiH 39 O P 060375 22 Rev

Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	"Mogućnost da se jednom supružniku dosudi novčana vrijednost njegovog suvlasničkog udjela u nekretnini koja predstavlja bračnu stečevinu postoji samo ukoliko su se stranke o tome sporazumjele, a na zahtjev bračnih partnera podjela bračne stečevine (razvrgnuće suvlasništva isplatom) moguća je samo pod uslovima iz odredbe člana 38. Zakona o stvarnim pravima cijeneći pravnu prirodu takvog tužbenog zahtjeva."	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O P 153904 22 Rev 2
------------------	-----------------------------------	--	--

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak	Presuda zbog propuštanja	"Kada izvršni sud, odlučujući o prigovru izvršenika izjavljenom protiv rješenja o izvršenju, odredi da se prijedlog smatra tužbom i predmet dostavi parničnom sudu na postupanje po odredbama Zakona o parničnom postupku, prigovor izvršenika se (analogno tome) tretira kao odgovor na tužbu. Presudu zbog propuštanja sud ne može donijeti u parničnom postupku zbog prigovra izvršenika (tuženog) kojim je osporio postojanje potraživanja, odnosno jer je tuženi odgovorio na tužbu. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 005419 20 Gž
Prvostepeni postupak	Tužba za utvrđenje	"Stanarsko pravo na vojnom stanu predstavlja imovinu nosioca stanarskog prava. ako nosilac stanarskog prava nije zaključio pravno obavezujući ugovor o otkupu stana a imovina mu oduzeta od strane javne vlasti, ima pravo na naknadu zbog nemogućnosti povrata imovine, odnosno postoji obaveza javne vlasti na naknadu vrijednosti tog stana. "	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 317448 20 Rev

Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	"Na poslodavcu je teret dokazivanja činjenice da je radnik vraćen na rad, odnosno da mu je omogućeno vraćanje na rad koje je radnik odbio. Uopšteni pregovori između poslodavca i radnika o vraćanju na posao, nakon što je pravomoćnom sudskom odlukom utvrđena nezakonitost odluke o prestanku radnog odnosa i pokrenut izvršni postupak radi vraćanja radnika na rad, ne mogu se smatrati ispunjenjem obaveze vraćanja radnika na rad, niti zapisnik o tim pregovorima predstavlja nesumnjiv dokaz da je radnik vraćen na rad. "	Vrhovni sud Federacije BiH 55 O Rs 002501 22 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	"Ne može drugostepeni sud preinačiti prvostepenu presudu i odbiti tužbeni zahtjev primjenom pravila o teretu dokazivanja, a da prethodno ne izvrši ocjenu svih izvedenih dokaza. "	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 071424 22 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	"Tužitelj koji postavlja zahtjev za pobijanje dužnikove pravne radnje mora sudu dokazati da je ista preduzeta na njegovu štetu, što znači da je na tužitelju a ne tuženom teret dokazivanja činjenice da je pobijana pravna radnja dužnika onemogućila tužitelja da namiri potraživanje. "	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O P 064648 22 Rev
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	"Na tužitelju, koji iz ugovora o građenju izvodi svoje pravo na naknadu vrijednosti izvedenih radova, je teret dokazivanja činjenice da je ugovor zaključen, tačnije, u konkretnom slučaju, da je ugovor odobren od strane osnivača tuženog. Ugovor koji je direktor tuženog zaključio prekoračivši svoja ovlaštenja može biti odobren ne samo izričito već i konkludentnim radnjama. "	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 509156 22 Rev
Prvostepeni postupak	Tužba/Facultas alternativa	"Facultas alternativa nije tužbeni zahtjev već građansko-pravna ponuda tužitelja da umjesto stvari primi određeni novčani iznos, pa u slučaju odbijanja tužbenog zahtjeva, sud ne može u odluci odvajati ponudu od tužbenog zahtjeva, niti joj dati značenje zahtjeva za naknadu štete."	Vrhovni sud Federacije BiH 58 O P 050267 22 Rev
Opšte odredbe	Troškovi postupka	"Kada tužitelj smanji tužbeni zahtjev, uspjeh stranaka se računa prema visini zahtjeva u vrijeme poduzimanja konkretne radnje, a u odnosu na konačan uspjeh u sporu. Drugim riječima, sud će kod utvrđivanja naknade parničnih troškova cijeliti povodom koga dijela	Apelacioni sud Brčko distrikta

		tužbenog zahtjeva su nastali troškovi u pojedinim fazama parnice, a obračunat će ih prema vrijednosti spora u tim fazama postupka (pravno shvatanje Panela za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti o naknadi troškova u slučaju smanjenja tužbenog zahtjeva). "	96 0 P 108369 20 Gž
Opšte odredbe	Dostava pismena/Dostavnica	"Dokaz o urednom dostavljanju tužbe i poziva za davanje odgovora na tužbu pruža dostavnica, koja je javna isprava i na nju se odnosi zakonska presumpcija o dokaznoj snazi javnih isprava, tj. ona dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje (odredba člana 256. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine). "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Ps 124541 20 Pž
Opće odredbe	Utvrđivanje vrijednosti spora	"Kada više tužitelja - formalnih suparničara u tužbi odrede vrijednost spora u jednom iznosu, a postave nenovčane i novčane zahtjeve, vrijednost spora za svakog od tužitelja se određuje pojedinačno na način da se vrijednost spora naznačena u tužbi, koja predstavlja vrijednost nenovčanog zahtjeva, dijeli sa brojem tužitelja, a potom sabire sa vrijednošću novčanog zahtjeva."	Vrhovni sud Federacije BiH 28 0 P 033785 22 Rev
Opće odredbe	Utvrđivanje vrijednosti spora	"U slučaju spajanja više parnica, u kojima tužitelji formalni suparničari postave nenovčani i novčani zahtjev, vrijednost spora se određuje pojedinačno za svakog od suparničara na način da se sabere vrijednost nenovčanog zahtjeva naznačenog u tužbi sa vrijednošću novčanog zahtjeva "	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 621325 22 Rev
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	"Za odlučivanje o tužbenom zahtjevu, kada je u žalbenom postupku presuda već jednom bila ukinuta, stvarno je nadležan kantonalni sud."	Vrhovni sud Federacije BiH 64 0 Ps 030249 21 R

VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	"Općina, kao nadležno tijelo koje provodi postupak eksproprijacije, nije korisnik eksproprijacije pa time nije pasivno legitimisana za plaćanje naknade za ekspropisanu nekretnu."	Vrhovni sud Federacije BiH 68 0 V 003980 21 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
6. do 12. mart 2023. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Dejstva obaveza	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	"Tužba za pobijanje dužnikovih pravnih radnji se podnosi protiv trećeg lica - protivnika pobijanja, koje je najčešće dužnikov saugovarač, kao i svako drugo lice koje je izvuklo neku korist iz pravne radnje koja se pobija."	Vrhovni sud Republike Srpske 75 O P 049791 22 Rev 2
Ugovori	Ugovor o nalogu	"Kada se jedna ugovorna stranka obaveže drugoj da će za nju na berzi hartija od vrijednosti kupiti određen broj akcija privrednog društva, zaključen je ugovor o nalogu."	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 045359 22 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	"Nakon otvaranja postupka likvidacije nad privrednim društvom, direktoru je zabranjeno, i kada je on osnivač društva, da otuđi imovinu odn. da potraživanje preduzeća ustupi trećem licu. "	Vrhovni sud Republike Srpske 75 O P 040189 22 Rev 2
STVARNO PRAVO			
Sticanje prava svojine na temelju zakona	Građenjem	"Ko svojim radom i sredstvima izgradi novu stvar, građevinski objekat, bez lokacijskih uslova, građevinske i upotrebne dozvole, pa samim tim je i ne upiše u odgovarajuće javne evidencije, postaje vanknjižni vlasnik takve građevine, jer tako izgrađena stvar nema pravno svojstvo nepokretnosti, nego se radi o imovini koja pravno predstavlja pokretnu stvar."	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 214816 22 Rev

PRIVREDNO PRAVO			
	Zastupanje	"Prokura je najširi oblik punomoćja, pa se njeno davanje i prestanak upisuje u sudski registar i jedino ograničenje prokure je da ne sadrži ovlaštenje za zaključenje poslova koji se odnose na otuđenje i opterećenje nepokretnosti, ali ni ono nema dejstva prema trećim licima."	Vrhovni sud Republike Srpske 60 O Ps 030261 21 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak Dokazi	Vještaci	"Nalaz i mišljenje vještaka, sačinjen za potrebe prekršajnog postupka, jeste materijalni dokaz i treba ga sud u parničnom postupku cijeniti zajedno sa svim drugim provedenim dokazima, iako nema svojstvo dokaza nastalog vještačenjem koje je obavljeno po nalogu parničnog suda."	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 263446 21 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
13. do 19. mart 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Imovinsko-pravni odnosi	Provođenje promjene u katastarskom operatu	"Tužilac, kao poklonoprimalac, ima pravo da se upiše u javnim evidencijama na dijelu sa kojim je upisan njegov pravni prethodnik. Provođenjem ugovora na suvlasničkom dijelu zainteresovanog lica na parcelama koje odgovaraju poklonjenim, tužilac neće steći veći obim prava od onog kojeg je u vrijeme zaključenja ugovora imao njegov pravni prethodnik."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026350 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Stvarna prava	"Pravilan je zaključak organa i suda da nema osnova za primjenu člana 324. Zakona o stvarnim pravima u pogledu nepokretnosti koje predstavljaju javna dobra, jer iste ne mogu biti predmet svojine bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica, kao ni na onim koje su prije stupanja na snagu Zakona o stvarnim pravima postale svojina drugih lica, što znači da tužilac pogrešno tumači pomenutu odredbu kada ističe da do pretvaranja dolazi ex lege, jer se to pretvaranje po sili zakona, uz ispunjenje propisanih uslova, odnosi na nepokretnosti koje mogu biti predmet svojine i koje do stupanja na snagu Zakona o stvarnim pravima nisu postale svojina drugog lica."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026381 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Provođenje promjene u katastarskom operatu	"Pravilno je tuženi zauzeo stav da nije moguće upisati podnosioca zahtjeva sa pravom svojine na zemljištu u površini od 3.638 m ² , jer su predmet oduzimanja kao imovina stečena izvršenjem krivičnog djela prema rješenju Okružnog suda u BL od 6.12.2016. godine, bespravno izgrađeni objekti na toj parceli, a ne parcela sama za sebe."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026625 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Uspostavljanje pravnog jedinstva zemljišta i zgrade	"Budući da je objekat podnosioca zahtjeva izgrađen dijelom na zemljištu u svojini fizičkog lica, to nisu ispunjeni uslovi iz člana 330. Zakona o stvarnim pravima da se uspostavi pravno jedinstvo zemljišta ispod objekta i objekta."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026640 21 Uvp

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
--------	---------------	--------------------	---------------

PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	"Kako izvedenim dokazima tuženi nije dokazao da su njegovi roditelji kupovinom kuće učinili poklon isključivo njemu, to se ima uzeti da je predmetna kuća sredstvima roditelja tuženog kupljena u svrhu rješavanja stambenog pitanja tuženog i njegove porodice, odnosno da su roditelji tuženog učinili poklon tužiteljici i tuženom kao bračnim supružnicima."	Vrhovni sud Republike Srpske 79 O P 001569 22 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljeđivanje na osnovu testamenta	Pisani testament pred svjedocima	"Ako nije van svake sumnje razjašnjeno da li je testator izjavio da se radi o njegovom testamentu, sud mora dati ocjenu da li radnje testatora koje se sastoje u potpisivanju testamenta pred svjedocima nakon što mu je pročitano, bez prigovora na sadržinu, konvalidira eventualni nedostatak izričite izjave da se radi o njegovom testamentu"	Vrhovni sud Republike Srpske 94 O P 031948 23 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak	Preinaka tužbe	"I pod uslovom da je mijenjan pravni osnov na kojem se zahtjev temelji, tako što je najprije tražena isplata na osnovu mjenice, a kasnije i na osnovu ugovora o jemstvu, takvo postupanje ne predstavlja preinačenje tužbe."	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O P 045242 21 Rev
Prvostepeni postupak	Opće odredbe o dokazima	"Nesporne činjenice su one činjenice o kojima se stranke saglasno izjašnjavaju, pa samo zbog toga što neka činjenica nije izričito osporena, ne bi se moglo zaključiti da je priznata."	Vrhovni sud Republike Srpske 95 O P 047816 21 Rev

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
20. do 26. mart 2023. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Ugovori	Ništav ugovor	"Odgovornost za naknadu štete nastale zbog zaključenja ništavog ugovora prosuđuje se po odredbi člana 108. Zakona o obligacionim odnosima, kao posebnom pravnom pravilu koje isključuje opća pravila o odgovornosti za štetu, tj. onih koji se odnose na ugovornu i vanugovornu odgovornost za štetu."	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 P 167211 22 Rev
Ugovori	Osiguranje od odgovornosti	"Policom kolektivnog osiguranja nije ugovoreno osiguranje od odgovornosti poslodavca, već osiguranje od posljedica nesretnog slučaja zaposlenika, zbog čega nema uračunavanja isplaćene ugovorene naknade po osnovu kolektivnog osiguranja od nesretnog slučaja i naknade nematerijalne štete kao vanugovornog potraživanja naknade štete."	Vrhovni sud Federacije BiH 128 0 P 009839 22 Rev 3
Prouzrokovanje štete	Naknada nematerijalne štete Zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	"Okolnost da je duševno poremećena osoba koja je izvršila krivično djelo u stanju neuračunljivosti, i kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, smještena u odjel forenzike KPZ sama po sebi ne predstavlja nezakonit rad Federacije BiH niti osnov za naknadu štete."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 444070 22 Rev

STVARNO PRAVO			
Prestanak prava vlasništva	Faktička eksproprijacija	"Podnošenje zahtjeva za plaćanje naknade u slučaju faktičke eksproprijacije nije ograničeno jednogodišnjim prekluzivnim rokom iz člana 70. stav 3. Zakona o eksproprijaciji. "	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 081913 22 Rev
Prestanak prava vlasništva	Faktička eksproprijacija	"Okolnost da je tužitelj od trećeg lica kupio nekretninu na kojoj je tužena ranije sagradila elektroenergetski objekt, sama po sebi, ne znači da je tužitelj zaključenjem ugovora, u skladu sa zatečenim stanjem kupljene nekretnine, pristao na takvo ograničenje svoga prava vlasništva i da nema pravo da osnovano potražuje naknadu s naslova izvršene faktičke eksproprijacije njegove nekretnine."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 081913 22 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika	U slučaju raskida ugovora o specijalizaciji	"Kod zaključenog ugovora o specijalizaciji doktora medicine, čija je svrha osposobljavanje i usavršavanje za određenu granu medicine za koju je poslodavac iskazao potrebu, isplaćene plaće i naknade po osnovu zaključenog ugovora o specijalizaciji se ne mogu odvojeno posmatrati u odnosu na troškove specijalizacije i isključivo vezati za prava po osnovu radnog odnosa - isplatu naknade za obavljeni rad po ugovoru o radu."	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 165301 21 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
	Stečaj	"Kada stečajni sud utvrdi da je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka osnovan i dopušten, a da imovina stečajnog dužnika ne pokriva troškove stečajnog postupka dužan je donijeti rješenje kojim će odbiti prijedlog za otvaranje stečaja i istim rješenjem pozvati povjerioce i zainteresovana lica da u zakonskom roku predujme dovoljan iznos novčanih sredstava (koji će odrediti stečajni sudija) za otvaranje stečajnog postupka, i u zavisnosti od daljeg postupanja povjeritelja i zainteresiranih lica donijeti odluku o prijedlogu pravnog lica vezano za otvaranje stečajnog postupka. Stečajni sud nije ovlašten u takvoj situaciji odmah odbiti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka zbog toga što prijedlog nije podnesen u propisanom zakonskom roku tretirajući takvo propuštanje stečajnog dužnika nesavjesnim postupanjem i zloupotrebom prava. "	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O St 199737 22 Rev

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Osnovna načela	Raspravno načelo	"Sud u dispozitivnim sporovima ne može utvrđivati postojanje činjenica koje stranke nisu iznijele ."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O Ps 081002 22 Rev
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	"Pravo nekog lica da bude član lovačkog udruženja, kao udruženja građana, je pravo građansko pravne prirode, tako da i spor povodom njegovog isključenja iz udruženja predstavlja građansko pravni spor o kome odlučuje redovni sud u parničnom postupku."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O P 109436 22 Rev
Nadležnost suda	Delegacija	"Okolnost što je tužitelj otac jednog od sudija nadležnog drugostepenog suda koji bi trebao postupati po žalbi, predstavlja opravdani razlog da se u odnosu na taj predmet odredi da postupa stvarno nadležan sud u drugom kantonu, jer bi se na taj način otklonila svaka sumnja u mogućnost kolegijalnog pogodovanja, a time i u pravičnog suđenje u predmetnoj parnici."	Vrhovni sud Federacije BiH 17 O P 106964 23 R
Nadležnost suda	Sukob nadležnosti	"Odredbom člana 19. st. 1. ZPP samo je određen stadij postupka u kome je tuženi dužan istaći prigovor (u odgovoru na tužbu), a ne i do kada je sud ovlašten donijeti rješenje o mjesnoj nenadležnosti u povodu blagovremeno istaknutog prigovora."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 998683 23 R
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	"Direktor javnog preduzeća, iako po drugom zakonu ima ovlaštenje na zastupanje tog pravnog lica, za procesnu radnju da izjavi reviziju u ime tog pravnog lica, nema ovlaštenje ukoliko nema položen pravosudni ispit."	Vrhovni sud Federacije BiH 20 O P 064442 22 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	"U slučaju kada revidentica nije stupila u parnicu kao umješlač do pravosnažnosti odluke o tužbenom zahtjevu, ona se kao umješlač mogla samo pridružiti reviziji tužitelja, da je ova bila izjavljena, a ne i samostalno izjaviti reviziju u svojstvu umješlača."	Vrhovni sud Federacije BiH 128 O P 027964 23 Rev

Revizija	Dozvoljenost/ dopuštenost revizije	"Ako stranka koja je sama podnijela blagovremenu reviziju, ni po traženju suda, nije dostavila dokaz daje u vrijeme njenog podnošenja imala položen pravosudni ispit, to predstavlja procesni nedostatak koji se ne može otkloniti novom podnesenom revizijom od ovlaštenog punomoćnika - advokata, pa takvu reviziju treba odbaciti kao nedozvoljenu."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 555256 22 Rev
MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO			
	Priznanje strane sudske odluke	"U vanparničnom postupku za priznanje strane sudske odluke ne može se podnijeti prijedlog sa zahtjevom da se strana sudska odluka ne prizna."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 V 041205 23 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini
27. do 31. mart 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Advokatura	Disciplinski postupak	"Obzirom da je Disciplinskim pravilnikom za disciplinski postupak koji se vodi protiv odvjetnika pred Regionalnom odvjetničkom/advokatskom komorom propisan postupak koji se sastoji od pripremnog i od ročišta za glavnu raspravu, organ koji vodi postupak ne može ubrzavati i skraćivati postupak uvođenjem sumarnog postupka zakazivanjem i održavanjem glavne rasprave bez zakazivanja i održavanja pripremnog ročišta, jer za to nema zakonskog uporišta; u slučaju da su stranke suglasne da se glavna rasprava održi odmah nakon pripremnog ročišta, održati će se pripreмно, a odmah zatim i ročište za glavnu raspravu, dok se ni u kom slučaju ne može propustiti održavanje pripremnog ročišta; u suprotnom dolazi do povrede pravila postupka kojim je uskraćeno pravo strankama na suđenje u punom obimu."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 042057 22 U 2
Branilačko/ boračka- invalidska zaštita	Utvrđivanje procenata novog vojnog invaliditeta	"Odredba člana 4. stav 3. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta, daje vještacima mogućnost, a ne i obavezu da se osnovno oštećenje organizma uveća i za 40%, u zavisnosti od težine svakog pojedinog oštećenja, što u konkretnom slučaju kod već utvrđenog procenta od 70%, koji je ravan procentu kojim se ocjenjuje gubitak podlaktice, nije moguće."	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008267 21 Uvp
Državljanstvo	Sticanje državljanstva olakšanom naturalizacijom	"Kada važeći propis reguliše postojanje formalnog dokaza-izvoda iz matične knjige rođenih na osnovu kojeg se utvrđuje propisani osnovni uslov za sticanje državljanstva Federacije BiH (i koji dokaz je stranka dužna priložiti uz zahtjev za sticanje državljanstva), tada nepribavljanjem takvog dokaza nisu ispunjeni uslovi da se zahtjevu udovolji. "	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 034077 22 Uvp
Državljanstvo	Sticanje državljanstva putem međunarodnog sporazuma	"U predmetima u kojima se rješava po zahtjevu ranije osuđivanog lica, čija je osuda za krivično djelo brisana iz kaznene evidencije, te se smatra neosuđivanim licem (u smislu člana 125. stav 7. KZ F BiH), brisanje osude za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine nije od značaja za rješavanje po zahtjevu za sticanje	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 035407 21 Uvp

		državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine, u smislu odredbi Ugovora o dvojnog državljanstvu između Bosne i Hercegovine i SR Jugoslavije (objavljen u Službenom glasniku BiH „Međunarodni ugovori“, broj: 4/03), te odredbi Zakona o državljanstvu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 34/16), kao propisa lex specialis, koji regulišu ovu upravnu oblast, a prema kojima ranija neosuđivanost podnosioca zahtjeva, za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine, predstavlja jedan od propisanih pet kumulativnih uvjeta za sticanje državljanstva Bosne i Hercegovine i državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine."	
Imovinsko-pravni odnosi Upravni postupak	Gubitak prava korištenja zemljišta Važenje zakona	"Nakon donošenja Zakona o stvarnim pravima određeni zakoni koji sadrže i odredbe stvarnog prava nastaviće svoju pravnu egzistenciju, pa u slučaju postojanja takvog posebnog zakona koji na drugačiji način rješava sticanje, promjenu, pravno dejstvo i prestanak stvarnih prava, primjeniće se odredbe tog posebnog zakona, a ne Zakona o stvarnim pravima."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 014225 20 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Potpuna eksproprijacija	"Prijenos prava vlasništva u postupku eksproprijacije sa državne svojine u korist općine kao korisnika eksproprijacije je u suprotnosti sa odredbom iz člana 2. stav 1. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Bosne i Hercegovine."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 020752 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Uzurpacije	"Drugostepeni upravni organ u postupku raspravljanja uzurpacije zemljišta ne može odbaciti žalbu općinskog pravobranilaštva kao podnesenu od neovlaštene osobe, a da prethodno nije utvrdio ko je titular prava svojine na uzurpiranom zemljištu koje je u zemljišnim knjigama upisano kao državna svojina."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 033524 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Građevinska dozvola	"Sve što je nižestepeni sud naveo u razlozima pobijane presude predstavlja razloge koji se utvrđuju i procjenjuju u postupku izrade studije o procjeni uticaja projekta na životnu sredinu i u postupku izdavanja ekološke dozvole, a nisu od uticaja na donošenje rješenja o građevinskoj dozvoli, pogotovo, što je u ovom konkretnom slučaju uz zahtjev za izdavanje građevinske dozvole priložena ekološka dozvola. U ovom slučaju bili su ispunjeni svi uslovi iz člana 128 Zakona o uređenju prostora i građenju za izdavanje građevinske dozvole za predmetni objekat."	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027083 22 Uvp

Imovinsko-pravni odnosi	Urbanistička suglasnost	"Tužitelj ne spada u krug lica koja se mogu smatrati strankom u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti drugom licu, samo zbog činjenice da je po pozivu prvostepenog upravnog organa pri donošenju rješenja o urbanističkoj saglasnosti propisao tehničke i druge uslove za izvođenje radova, jer je članom 71. stav 2. Zakona o prostornom uređenju i građenju Tuzlanskog kantona propisano ko može biti stranka u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 018787 20 Uvp
Upravni postupak	Pokretanje ponavljanja/obnove postupka		
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Isplata zakonske zatezne kamate	"Pravo na isplatu zakonske zatezne kamate na iznose penzije koji nisu isplaćeni u zakonom propisanom roku se ne može ostvariti u upravnom sporu jer Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju nije regulisano pitanje isplate zakonske zatezne kamate zbog kašnjenja u isplati penzije. Tužitelj može ovo pravo ostvariti jedino prema odredbi člana 277. Zakona o obligacionim odnosima kojom je regulisano pitanje isplate zatezne kamate na glavnici, podnošenjem tužbe protiv tuženog organa, stvarno i mjesno nadležnom općinskom sudu za odlučivanje u tom građanskopravnom sporu. "	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 016238 22 Uvp 2
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Porodična penzija	"Za ostvarivanje prava udovice poginulog borca, odnosno šehida, na porodičnu penziju prema odredbi člana 70. stav 9. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju nije potrebno da su ispunjeni i opšti uslovi iz odredbe člana 68. istog Zakona jer bi to bilo protivno cilju zakonodavca izraženom kroz navedenu odredbu."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021127 21 Uvp
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Povrat više isplaćenih penzija (Preplata)	"Korisnika penzije koji je nakon sticanja prava na penziju, stekao i status osiguranika u obaveznom osiguranju, nositelj osiguranja ne može obavezati na vraćanje primljenog iznosa penzije jer taj iznos ne predstavlja preplaćeni iznos penzije nego stečenu imovinu korisnika penzije u smislu odredbe člana 1. Protokola broj 1. uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, na kojoj ima pravo neometanog uživanja."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 033436 21 Uvp
Standardi zaštite ljudskih prava	Član 1 Protokola 1 - Zaštita imovine		
Porezi, doprinosi i takse	Koncesiona naknada	"U bruto prihod ostvaren korišćenjem mineralnog resursa, koji predstavlja osnovicu za plaćanje ugovorene koncesione naknade, ulazi ukupan prihod fakturisan kupcu koji uključuje i troškove prevoza mineralne sirovine, jer su ti troškovi dio cijene koji ulazi u iznose navedene na fakturama i osnov su za obračun ukupnog prihoda, pa ulaze u osnovicu za obračun koncesione naknade u ugovorenom procentu na ukupan prihod od korišćenja mineralnog resursa. "	Vrhovni sud Republike Srpske 15 0 U 004733 21 Uvp

Porezi, doprinosi i takse	Porezna prijava	"Ako poreska prijava nije podnesena, razrez poreza se može izvršiti u bilo koje vrijeme."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 013561 20 Uvp
Porezi, doprinosi i takse	Zastara poreskih obaveza	"Početak zastare roka za naplatu porezne obaveze se počinje računati od dana izvršnosti porezne obaveze koju je utvrdila Porezna uprava, podnošenjem prijave u ime poreznog obveznika ili rješenjem o dodatno utvrđenim poreznim obavezama."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 020448 21 Uvp
Rad i radni odnosi	Inspekcijski nadzor	"U postupku inspekcijskog nadzora, nadležna inspekcija rada nema ovlaštenje izricanja upravne mjere kojim se nalaže poslodavcu zaključenje ugovora o radu na neodređeno vrijeme jer se na taj način nalaže uspostavljanje radnopravnog statusa radniku što nije u nadležnosti inspekcije rada nego stvarno nadležnog suda u parnicama iz radnih odnosa."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 019961 21 Uvp
Socijalna zaštita	Hraniteljstvo	"Visina naknade za izdržavanje hranjenika i način njenog plaćanja kao i hraniteljska naknada se uređuju ugovorom o hraniteljstvu, a ne rješenjem o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u hraniteljsku porodicu. "	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 019826 21 Uvp
Socijalna zaštita	Zaštita civilnih žrtava rata	"O pravu civilnih žrtava rata na ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje rješava u prvom stepenu centar za socijalni rad ili nadležna općinska služba za upravu, prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva, a o žalbama protiv rješenja donesenih u prvom stepenu rješava nadležni kantonalni organ uprave, koji, pri tome, u postupku revizije može dati saglasnost na prvostepeno rješenje, može ga izmijeniti, poništiti, ukinuti i sam drugačije riješiti upravnu stvar ili vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 015628 20 Uvp
Upravni spor			
Postupak	Odgoda izvršenja upravnog akta	"Protiv rješenja kantonalnog suda kojim je odlučeno po zahtjevu stranke za odlaganje izvršenja upravnog akta nije dozvoljena žalba, a niti zahtjev za vanredno preispitivanje pravosnažne-sudske odluke, budući da isto ne predstavlja pravomoćnu odluku kantonalnog suda donijetu u upravnom sporu."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 U 035866 21 Uvp

Postupak	Odgoda izvršenja upravnog akta	"Nadležni sud će odbaciti Zahtjev za odlaganje izvršenja osporenog rješenja koji je tom sudu podnesen uz zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, jer o takvom zahtjevu može odlučiti samo sud koji odlučuje o tužbi podnesenoj protiv tog osporenog rješenja."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012478 21 Uvp
Stranke u upravnom sporu Tužba	Zainteresovano lice Podnošenje tužbe	"Rok od 30 dana za podnošenje tužbe kojim se pokreće upravni spor računa se od dana kada je zainteresirana osoba zaprimila, odnosno saznala za upravni akt koji tužbom osporava, bez obzira na činjenicu kada je upravni akt dostavljen strankama u postupku i slijedom toga kada je upravni akt postao pravomoćan."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 014605 22 Uvp 2
Rješavanje spora	Javna rasprava	"Propust suda da obavijesti tužiteljicu o datumu nejavnog rješavanja i njenom pravu da tom rješavanju prisustvuje, iako je tužiteljica u tužbi tražila da nejavnom rješavanju prisustvuje, predstavlja povredu načela javnosti upravnog spora."	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021083 21 Uvp
	Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaца zajamčenih Ustavom Federacije	"Službena osoba u organu uprave čini nezakonitu radnju iz člana 62. Zakona o upravnim sporovima, ako ne sprovodi zaključak o dozvoli izvršenja izvršnog rješenja."	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 018288 21 Uvp
	Dejstvo odluka Ustavnog suda	"Odluka Ustavnog suda FBiH ima retroaktivno dejstvo u odnosu na sudske postupke koji nisu bili okončani u vrijeme objavljivanja te odluke. U takvim postupcima se, nakon objavljivanja odluke Ustavnog suda, ne može primijeniti zakon, propis ili pojedina odredba čija je nesaglasnost sa Ustavom utvrđena tom odlukom."	Vrhovni sud Federacije BiH 01 0 U 016518 21 Uvp
Upravni postupak			
Posebni slučajevi poništanja, ukidanja i mijenjanja rješenja	Oglašavanje rješenja ništavim	"Sud ne može odbiti tužbu za oglašavanje rješenja ništavim iz razloga što stranka nije navela konkretnu odredbu zakona koja sadrži nepravilnost koja je po toj odredbi predviđena kao razlog ništavosti, ako je stranka navela o kojem se zakonu radi i na koju konkretnu situaciju se odnosi ta odredba."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 013298 20 Uvp
Posebni slučajevi poništanja, ukidanja i mijenjanja rješenja	Ukidanje i mijenjanje pravomoćnog/pravosn ažnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke	"Tužiteljica je prijedlogom od 3.9.2018. godine tražila izmjenu, a ne ispravku rješenja od 27.11.2017. godine, koje je doneseno primjenom neustavne odredbe člana 85b. stava 1. tačke v) i stava 3. Zakona o premjeru i katastru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 6/12, 110/16), pa su prvostepeni organ, ali i tužena bili u obavezi da predmetni zahtjev razmotre i o istom odluče u smislu člana 69.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027113 21 Uvp

		Zakona o Ustavnom sudu, a ne na način kako je to učinjeno prvostepenim rješenjem, odnosno osporenim aktom."	
Vanredni pravni lijekovi	Pokretanje ponavljanja/obnove postupka	"Prema članu 128. stav 1. Zakona o upravnom postupku stranka može do donošenja rješenja u prvom stepenu proširiti postavljeni zahtjev, ili umjesto ranijeg postaviti drugi, bez obzira na pravni osnov pod uslovom da se takav zahtjev temelji na istom činjeničnom stanju, pa su upravni organi morali odlučiti o izmijenjenom zahtjevu tužitelja za obnovu postupka."	Vrhovni sud Federacije BiH 06 0 U 016498 22 Uvp

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo - posebni dio			
	Razbojništvo	"Prijetnja da će se upotrebom oružja ili opasnog oruđa izravno napasti na život i tijelo neke osobe radi oduzimanja tuđe pokretnine i pribavljanja sebi protupravne imovinske koristi, ne postoji samo kada je pištolj ili nož uperen u osobu od koje se oduzima njena pokretnina nego i kada se pištolj ili nož pokazuju toj osobi zadizanjem majice ispod koje se pištolj ili nož nalazi, obzirom da objektivno gledano i takvo postupanje predstavlja stavljanje u izgled toj osobi da će se neposredno napasti na njen život i tijelo."	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 K 013516 22 Kž
Krivično procesno pravo/Žalba na prvostepenu presudu	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	"Kada se sud u obrazloženju presude nije određeno izjasnio da li je optuženi radnjama opisanim u optužnici prekršio blanketni propis naveden u optužnici i da li kršenje tog propisa predstavlja radnju učinjenja krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3. u vezi stava 1. KZ FBiH, onda u presudi nema razloga o tim odlučnim činjenicama, pa je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 033897 21 Kž

➤ Krivično / Krivično procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšte odredbe			
Osnovna načela	Zakornost dokaza	"U slučaju nezakonitih dokaza ex iudicio radi se o situaciji kada zakonodavac u Zakonu o kaznenom postupku nije izričito regulirao da se na dokazu koji je pribavljen kršenjem određene odredbe tog zakona ne može zasnivati presuda, pa da bi se radilo o nezakonitom dokazu ex iudicio sud utvrđuje svojom odlukom krećući se u okviru kriterija koje je dao zakonodavac. Za donošenje zaključka da se radi o nezakonitom dokazu ex iudicio, osim samog kršenja određene odredbe Zakona o kaznenom postupku, potrebno je imati u vidu i cilj te odredbe te utjecaj koje je njeno kršenje imalo na temeljena prava i slobode sudionika kaznenog postupka i osnovna načela kaznenog postupka."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 094644 22 Kž 3
Troškovi krivičnog postupka	Nagrada i nužni izdaci branioca	"Branioncu se iznos PDV-a od 17 % na pružene advokatske usluge ne može dosuditi ukoliko branilac nije dostavio potvrdu o PDV registraciji na osnovu koje bi sud mogao utvrditi da je advokat PDV obveznik."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 126307 22 Kž 2
Tok postupka			
Presuda	Pismena izrada presude	"Na konkretno pravno pitanje (izrada i potpisivanje presude od strane suca koji nije sudjelovao na glavnom pretresu) nema mjesta primjeni odredbi članaka 251. i 252. Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu „ZKP BD BiH“), obzirom da se navedene odredbe, odnose na procesne situacije kada se tijekom glavnog pretresa izmijeni sastav vijeća ili se glavni pretres drži pred drugim sucem odnosno predsjednikom vijeća, a što nije situacija u konkretnom slučaju, obzirom da je sve vrijeme glavnog pretresa, u ponovljenom postupku, bio nazočan isti sudac koji je zaključio glavni pretres i objavio odluku, znači postupao je sud u neizmijenjenom sastavu, zbog čega se pozivanje na odredbe članaka 251. i 252. ZKP BD BiH ukazuje kao pravno irelevantno."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 094644 22 Kž 3
Presuda	Pismena izrada presude	"Odredba članka 64. Pravilnika o unutarnjem sudbenom poslovanju je u biti sveobuhvatnog i neutralnog karaktera i kao takva se odnosi, ne samo na procesne situacije kada postupajući sudac premine nakon izricanja osuđujuće odluke, nego i nakon izricanja oslobađajuće i odbijajuće presude, a što dalje implicira da je zakonodavac, propisujući predmetno procesno rješenje za izradu i otpremu (bilo koje procesne ili meritorne) odluke od strane suca koji nije sudjelovao na glavnom pretresu"	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 094644 22 Kž 3

		i na objavi, upravo imao u vidu prije svega interes optuženika da se, uslijed okolnosti koje su apsolutno izvan njegovog polja djelovanja, ponovno ne dovede u situaciju da mu se iznova sudi, iako je glavni pretres uredno završen, a koje procesno rješenje jeste u korelaciji sa principom prava na suđenje bez odlaganja i principom prava na pravično suđenje."	
--	--	---	--

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO			
Obligacioni odnosi	Sticanje bez osnova	"Tumačeći odredbu članka 211. Zakona o obligacionim odnosima (u daljem tekstu ZOO), i to u korelaciji sa principima koji su regulirani člancima 9., 11., 12., 13. i 18. ZOO-a, dolazi se do zaključka da ista obuhvata situaciju, ne samo svjesne isplate nečega što osiromašena osoba nije dužna platiti, nego i druge situacije u kojima osiromašeni prilikom obavljanja svojih redovitih ili profesionalnih dužnosti postupa čineći očite pogreške koje se, prema okolnostima svakog konkretnog slučaja, ne mogu pripisati ispričivoj (opravdanoj) zabludi ili ispričivom (opravdanom) neznanju, nego isključivo nemaru osiromašenog, a što osiromašeni, prema standardu pažnje dobrog gospodarstvenika odnosno dobrog stručnjaka, sebi nije mogao dopustiti, i upravo iz tog razloga je takav nemaran odnos osiromašenog prema svojim redovitim ili profesionalnim dužnostima, izjednačen sa pojmom „znanje“ iz odredbe članka 211. ZOO-a. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Ps 126868 22 Pž
Kamate	Zakonske zatezne kamate	"Lice koje je obavezano na ispunjenje novčane obaveze dužno je platiti i zateznu kamatu, samo ako obavezu ne ispuni u roku određenom za ispunjenje obaveze."	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 P 047689 22 Rev
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete	"Kada tužitelj (oštećenik) ne koristi pravo na odbitak ulaznog PDV-a u smislu članka 32. Zakona o PDV-u Bosne i Hercegovine, to ne može biti na štetu tuženog (osiguravajućeg društva) koji je prema članku 155., članku 185. stavak (1) Zakona o obligacionim odnosima (ZOO) te člancima 940. stavak (1) i 941. stavak (1) ZOO-a dužan tužitelju uspostaviti materijalno stanje koje je bilo prije nego što je šteta nastala odnosno nadoknaditi mu novčani iznos koji je oštećenik imao kako bi materijalnu štetu u cjelosti sanirao odnosno uspostavio prijašnje materijalno stanje. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mals 137213 22 Pž

Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete	"Kada tužitelj (oštećenik) odluči da ne koristi svoje zakonom priznato pravo na odbitak ulaznog PDV-a, to bi imalo za posljedicu neopravdano povećanje novčanog iznosa koju bi tuženi trebao tužitelju da plati na ime nadoknade materijalne štete (za iznos PDV-a koji u toj situaciji nema kvalifikaciju štete) a što nije niti može biti u skladu sa principom savjesnosti i poštenja (članak 12. ZOO-a), principom zabrane prouzrokovanja štete (članak 16. ZOO-a) i principom savjesnog ponašanja u izvršavanju prava i ostvarivanju obveza (članak 17. ZOO-a), odnosno takvo ponašanje tužitelja (zahtjevanje naknade dijela štete koju on vlastitim radnjama može u cjelosti otkloniti) imalo bi i elemente zlouporabe prava iz članka 189. stavak (1) ZOO-a a što je apsolutno zabranjeno temeljem principa o zabrani zlouporabe prava iz članka 13. ZOO-a."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mals 137213 22 Pž
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu Naknada materijalne štete	"U situaciji kada službenici Pododjela za lična dokumenta nisu u cijelosti postupali po uputstvu koje nalaže da se poništavanje putne isprave vrši fizičkim uništavanjem putne isprave i otiskivanjem pečata „PONIŠTENO“ preko upisanih podataka u putnoj ispravi i praznim stranicama putne isprave, propust da se otisne takav pečat, kod toga da je fizičkim uništavanjem (bušenjem) poništena važeća viza, nije od značaja za nastanak štete u konkretnom slučaju, jer je šteta nastala poništenjem vize bušenjem, a ne propustom da se otisne pečat, zbog čega pravilno prvostepeni sud nije utvrdio doprinos rukovodećih službenika u nastaloj šteti."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 141307 22 Gž
Prouzrokovanje štete Naknada nematerijalne štete Naknada materijalne štete	Odgovornost za štetu Zbog tjelesnih povreda Naknada štete u slučaju tjelesne povrede ili narušenja zdravlja	"U situaciji kada je poslodavac propustio, u smislu odredbe članka 16. Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, provesti osposobljavanje uposlenika za siguran rad prije nego što je isti, po nalogu poslodavca počeo raditi na mašini koja po svojim karakteristikama ima status opasne stvari, tada je poslodavac bio u obvezi onemogućiti odnosno zaustaviti uposlenikov rad na ovoj mašini u smislu odredbe članka 13. stavak (1) točka i) istog zakona, jer rad na opasnoj stvari takvih karakteristika, predstavlja izravnu opasnost za zdravlje tužitelja. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 119806 22 Gž 2
Prouzrokovanje štete	Odgovornost za štetu	"Utvrđena činjenica da tužitelj, kao uposlenik koji se ozlijedio za vrijeme rada na mašini cirkular kao opasnoj stvari, prije početka rada nije postavio zaštitnu sklopku (kapu) na testeru, predstavlja okolnost koja je relevantna sa aspekta pravilne primjene odredbe članka 177. Zakona o obligacionim odnosima (oslobađanje od odgovornosti) ali ne kao okolnost koja u cijelosti oslobađa imatelja opasne stvari od odgovornosti (stavak 2.)	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 119806 22 Gž 2

		obzirom da se ne radi o šteti koja je isključivo nastala radnjom tužitelja (uposlenika), nego kao okolnost koja je djelomično doprinijela ozljeđivanju tužitelja (uposlnika) i nastanku štete (stavak 3.)."	
Prouzrokovanje štete Parnični postupak	Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda Vještaci	"Ovaj sud nalazi da se u slučaju pozivanja tužiteljice na „Balthazarevu formulu“ kod obračuna procenta umanjena opće životne aktivnosti ne radi o pravnom pitanju nego o pitanju iz medicinske oblasti zbog kojeg se određuje izvođenje dokaza medicinskim vještačenjem."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 133745 22 Gž
Ugovori	Rušljiv ugovor Raskidanje ugovora zbog neispunjenja	"Ukoliko je tužitelj sudsku zaštitu tražio na temelju činjenice što mu tužena nije isplatila kupoprodajnu cijenu iz ugovora o prodaji, kod toga da se radi o činjenici koja može eventualno dovesti do raskida ugovora, onda se oblik zaštite koji je tužbom tražio od suda (poništenje rušljivog ugovora) ukazuje kao pravno neodgovarajući, jer prvostupanjski sud i nije mogao usvojiti tužbeni zahtjev (na način kako je to tužitelj tražio) na temelju utvrđene činjenice o neisplati kupoprodajne cijene jer se ne radi o razlogu koji dovodi do rušljivosti ugovora."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 135011 22 Gž
Ugovori	Ništav ugovor Rušljiv ugovor Raskidanje ugovora zbog neispunjenja	"Raskid ugovora treba razlikovati od slučaja poboynosti (relativne rušljivosti) ili ništavosti (apsolutne ništavosti) kao razloga nevaljanosti ugovora. U slučaju raskida ugovora, raskinuti se može samo pravno valjan ugovor i obično se uzrok raskida ugovora javlja nakon sklapanja valjanog ugovora, dok kod poboynosti ili ništavosti ugovora, uzrok postoji već u trenutku sklapanja ugovora. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 135011 22 Gž
Ugovori	Ništav ugovor	"Pravilna primjena odredbe članka 109. stavak (1) Zakona o obligacionim odnosima, kojom je regulirano da na ništavost sud pazi po službenoj dužnosti i da se na nju može pozivati svaka zainteresirana osoba, podrazumijeva da prvostupanjski sud, kod činjeničnih tvrdnji bilo koje parnične stranke da je ugovor (iz određenih razloga) ništav, ima obvezu navedene činjenične tvrdnje provjeriti po službenoj dužnosti (materijalno-pravna ovlast suda) ali samo i isključivo u okviru sadržaja navoda iz tužbe kao i činjeničnih navoda (razloga) iznesenih tijekom postupka a koji, u svojoj sveukupnosti, predstavljaju granicu postavljenog tužbenog zahtjeva, s jedne strane, a sa druge strane istodobno i procesno-pravnu granicu ovlasti suda za meritorno odlučivanje."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 135011 22 Gž

Ugovori	Ništav ugovor	"Ako je saugovarač znao ili je prema okolnostima morao znati za postojanje uzroka ništavosti, nema pravo na naknadu štete od druge ugovorne strane uzrokovane zaključenjem ništavog ugovora. "	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 130297 22 Rev
Ugovori	Ništav ugovor	"Ako je kupac znao ili mogao znati da je nedopuštena pobuda bitno uticala na odluku prodavca da sa njim zaključi ugovor, takav ugovor će biti ništav."	Vrhovni sud Republike Srpske 61 O Ps 011550 23 Rev
Ugovori	Ništav ugovor Ugovor o poklonu	"Ako je predmet ugovorne obaveze neodređen ili neodrediv takav ugovor, pa i ugovor o poklonu, je ništav."	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 261000 22 Rev
Ugovori	Ugovor o poklonu	"Kada je u pitanju primjena pravnog pravila iz odredbe članka 948. OGZ-a, zakonski termin „gruba (velika) neblagodarnost“ je u biti neodređen pojam, odnosno pravni standard, a ocjenu da li se postupak primatelja dara prema davatelju dara može kvalificirati kao gruba neblagodarnost vrši sud uzimajući u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja. U tom smislu, u cilju sudske terminološkog određenja ovog pravnog standarda, gruba neblagodarnost (nezahvalnost) podrazumijeva povredu tijela, časti slobode i imovine darodavatelja koja predstavlja kazneno djelo ili, prema stajalištu domaće sudske prakse i sudske prakse zemalja u okruženju (koje još uvijek primjenjuju ovo pravno pravilo iz OGZ-a), drugo ponašanje koje ne mora sadržavati obilježja kaznenog djela, ali je neophodno da bude takve prirode da se po općeprihvaćenim standardima sredine u kojoj darodavatelj i daroprimatelj žive, smatraju nemoralnim postupcima, odnosno takvim postupcima koji ugrožavaju tjelesni ili psihički integritet darodavatelja ili druge bliske osobe."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 125164 22 Gž
Ugovori	Ugovor o poklonu	"Gruba (velika) neblagodarnosti (nezahvalnost) određuje se prema „aršinima i shvatanjima društvene sredine davatelja i primatelja dara“. U tom smislu, uobičajeno se cijene sljedeće okolnosti: vladanje primatelja poklona i njegov utjecaj na kasnije odnose sa darodavateljem; ranije ponašanje oba ugovaratelja i njihovo uobičajeno ophođenje; da li se radi o izoliranom (ekscenrom) slučaju ili se pak radi o kontinuiranom poremećaju u njihovim odnosima; da li je darodavatelj svojim aktivnostima (is)provocirao primatelja dara; da li je darodavatelj star ili bolestan te da li se, po prirodi stvari, očekuje da u budućem periodu davatelju poklona treba pojačana pažnja i briga; da li se davatelj i	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 125164 22 Gž

		primatelj poklona, pored ugovornog odnosa, nalaze u nekom drugom posebnom, zakonom reguliranom odnosu (bračni partneri, roditelj i djeca, braća i sestre itd.) obzirom da su njihovi međusobni odnosi, u tom slučaju, ne samo regulirani pravnim (ugovornim) regulama, nego su također obuhvaćeni i moralnim i običajnim vrednotama, zbog čega se opoziv darovnog ugovora, u takvim slučajevima, u pravilu mnogo lakše ostvaruje nego što je to situacija sa ugovornim stranama darovnog ugovora koji se ne nalaze u takvim (posebnim) međusobnim odnosima. "	
STVARNO PRAVO			
Sticanje prava svojine	Ostalo Zaštita povjerenja u zemljišne knjige Nasljeđivanjem	"Osnovi za sticanje prava svojine su: zakon, pravni posao i nasljeđivanje."	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 310452 21 Rev
Ograničenja prava svojine	Imisije	"Susjedsko pravo zasniva se na ideji da čovjek koji želi živjeti u urbanizovanom društvu mora trpjeti i neke neprijatnosti neizbježne s obzirom na takav život u gradskoj zajednici."	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 012919 22 Rev 2
Prestanak prava vlasništva	Nacionalizacija	"Kada se odredba članka 39. stavci (1) i (2) Zakona o nacionalizaciji dovede u korelaciju sa odredbom članka 38. ali i članka 12. navedenog zakona, pravilnim tumačenjem istih, dolazi se do zaključka da raniji vlasnik, po sili zakona, uživa pravo (privremenog) korištenja nacionalizirane nekretnine, ali samo i isključivo za vrijeme dok je ta nacionalizirana nekretnina u njegovom posjedu odnosno dok se ista ne preda u posjed općini ili drugom korisniku radi izgradnje zgrade ili drugog objekta ili radi izvođenja drugih radova, a što dalje implicira da njegovo (privremeno) pravo korištenja prestaje u momentu prestanka posjeda nacionalizirane nekretnine koje je motivirano izgradnjom zgrade, drugog objekta ili poduzimanjem drugih građevinskih radova."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 131774 22 Gž
Prestanak prava vlasništva	Nacionalizacija	"Pravilnim tumačenjem odredbi članaka 38., 39. i 46. Zakona o nacionalizaciji, jasnim se ukazuje da nijedna od njih ne predviđa da se za uvjet brisanja prava građenja (tada prava korištenja), traži isplata naknade za nacionalizirano zemljište, niti je to slučaj sa člankom 86. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima Brčko distrikta BiH."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 131774 22 Gž

Prestanak prava vlasništva	Nacionalizacija	"Kada je postupak nacionalizacije predmetnih nekretnina proveden sukladno odredbama članaka 34., 38. i 46. Zakona o nacionalizaciji ali i Uredbe o postupku za sprovođenje nacionalizacije i Uredbe o sredstvima i načinu isplate naknade i kada su nadležna tijela javne vlasti donosili odgovarajuće odluke sukladno navedenim propisima, onda se radi o zakonito provedenom postupku nacionalizacije nekretnine i određivanju naknade za nacionalizirane nekretnine, zbog čega se pravno stajalište Panela, koje se bazira na izostanku zakonom provedene procedure eksproprijacije i izostanku odluke nadležnog organa o određivanju naknade, kao takvo, ne može primijeniti u konkretnom predmetu."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 131774 22 Gž
PORODIČNO PRAVO			
Izdržavanje	Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika	"Visina doprinosa za izdržavanje djeteta utvrđuje se na osnovu, prije svega, individualnih potreba djeteta, njegovog uzrasta, zdravstvenog stanja, potreba za školovanje, a sve u skladu sa njegovim najboljim interesima, a kojom prilikom se ima voditi računa o materijalnim prilikama i mogućnostima roditelja koji se obavezuje na izdržavanje, te da su oba roditelja, zajednički, dužni da doprinose njegovom izdržavanju, što je saglasno pravilnoj primjeni odredbi člana 194., 214., 215. i 222. Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 134362 22 Gž
Izdržavanje	Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika	"Svaka osoba ima obavezu izdržavati svoje roditelje koji su nesposobni za rad, a nemaju dovoljno sredstava za život (odredba člana 198. stav (1) Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine), te imaju i moralnu obavezu da se o njima brinu, međutim, navedena obaveza svakako ne može ići na uštrb davanja doprinosa za izdržavanje vlastitog djeteta prema kom tuženi, kao roditelj, ima prioritetnu obavezu u davanju izdržavanja. "	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 134362 22 Gž
Izdržavanje	Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika	"Odredbom člana 222. stav (1) Porodičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine određeno je da „izdržavana osoba, kao i obveznik izdržavanja“ mogu tražiti da sud izmijeni raniju odluku o izdržavanju, dakle ne i druga osoba. U tom smislu majka izdržavanog djeteta može biti samo zakonska zastupnica malodobnog djeteta, ali ne i tužiteljica."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 134362 22 Gž

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Osnovna načela Dokazi	Slobodna ocjena dokaza Vještaci	"Sva (relevantna) materijalna dokumentacija (pogotovo medicinska dokumentacija koja je bila predmetom vještačenja) se kao takva mora pojedinačno obrazložiti, ne samo iz razloga provođenja zakonske obveze ocjene dokaza, nego i iz razloga potrebe kritičke analize provedenog vještačenja sa aspekta objektivnosti i točnosti podataka koje je vještak koristio, ali, jednako tako, i sa aspekta eventualnog postojanja nelogičnosti, nejasnoća ili nepotpunosti u nalazu i mišljenju koji je predmetom sudske ocjene."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 133745 22 Gž
Osnovna načela Dokazi	Slobodna ocjena dokaza Vještaci	"Analiza materijalne dokumentacije od strane vještaka za potrebe izrade nalaza i mišljenja nije niti može nadomjestiti zakonsku obvezu suda da istu tu materijalnu dokumentaciju ocijeni na način kako to izričito nalaže odredba članka 8. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 133745 22 Gž
Opšte odredbe	Troškovi vještačenja	"Kada za potrebe presuđenja u predmetnoj pravnoj stvari sud nije koristio nalaz i mišljenje vještaka (dokazni prijedlog tužitelja) glede utvrđivanja visine materijalne štete, nego je u konkretnom slučaju navedenu odlučnu činjenicu utvrdio na temelju računa, pa kako je člankom 121. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine regulirano da se pri odlučivanju koji će se troškovi nadoknaditi stranci uzimaju u obzir samo oni troškovi koji su bili potrebni radi vođenja parnice, to nema mjesta obvezivanju tuženog da tužitelju, na ime troškova postupka, nadoknadi i troškove provedenog vještačenja, koje se u konačnici ukazalo kao nepotrebno radi vođenja (i presuđenja) parnice."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mals 137213 22 Pž
Tužba	Sadržaj odgovora na tužbu Dostava tužbe na odgovor	"Na rješenje suda kojim je od tuženog zatražena ispravka – dopuna odgovora na tužbu nije dopuštena posebna žalba niti je člancima 74. i 196. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izričito regulirano da se mora dostaviti po pravilima osobne dostave, zbog čega prvostupanjski sud nije imao razloga za zaključak da je bila potrebna veća opreznost u dostavi rješenja o ispravci – dopuni tuženom koja bi opravdavala osobnu dostavu."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mal 129769 22 Gž

Povreda odredaba parničnog postupka	Relativno bitne povrede Apsolutno bitne povrede	"Neće svaki propust prvostupanjskog suda da u obrazloženju odluke navede sve izvedene dokaze, i da sljedstveno tome propusti izvršiti njihovu cjelovitu ocjenu u smislu članka 8. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu ZPP) imati onaj kvalitet povrede odredaba parničnog postupka koji se sadržajno traži člankom 329. stavak (1) ZPP-a, zbog čega je nužno provjeriti da li, u konkretnom slučaju, takav (ukazani) propust ima utjecaj na donošenje pravilne i zakonite presude, a odgovor na to pitanje je u izravnoj svezi sa kvalitetom dokaza koji je izveden tijekom prvostupanjskog postupka (ali kao takav nije uvršten u dokaznu građu obrazloženja ožalbene presude) te njegove objektivne mogućnosti da u ovom predmetu odista ima utjecaj na pravilnost i zakonitost utvrđenog činjeničnog stanja."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Mal 142208 22 Gž
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	"Neće se dozvoliti odlučivanje o inače nedozvoljenoj reviziji, ako stav izražen u pobijanoj odluci o postavljenom spornom pravnom pitanju nije u koliziji sa već izraženim stavom revizionog suda."	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 285129 23 Rev
IZVRŠNI POSTUPAK			
Vrste izvršenja	Izvršenje na nepokretnosti	"Iako odredba stavka (4) članka 114. Zakona o ovršnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (bez izmjena iz 2021. godine, u daljem tekstu ZOP) odista ne poznaje obvezu suda da rješenje o dosudi dostavlja sudionicima postupka, osim isticanja na oglasnoj ploči, o predmetnom propustu zakonodavca je Ustavni sud Bosne i Hercegovine već raspravljao u predmetu broj U-7/17 (u svezi identične odredbe u Zakonu o ovršnom postupku Republike Srpske), pa kako je ovršenik žalbu izjavio u roku od osam dana od dana prijema pismenog otpravka rješenja o dosudi, to ovaj sud uz izravnu primjenu članka 6. stavak (1) Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama a u svezi sa članom 114. stavak (4) ZOP-a, žalbu ovršenika cijeni za pravovremenom."	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O Ip 096163 22 Pž